

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 17-వ తేది శనివారము
నంపుటము ౧౦

No. 191

సంచిక ౧౯౦

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధినిజపడుచున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధాంతము. అమృతాంజనము అమృతకల్పమనిగల మాయమందుగాను నకలుమందులవలన గొర్రెముగలుగును. కంచభాషచీటిని చూచిగొనిన మోసముగలుగుదు అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన బేతమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి గ్రంథరాజములు

ఉపమానోపమేయంబులతో నిండి సరసవిత్వతైలిం గలిగి మృదుమధురతైలిలో నవరసములు చిప్పిలునట్లు ప్రాయ గ్రంథ కర్తలలో నగ్రగణ్యులన దగు శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి గ్రంథాంశమునకు చిరచరిచితులే. వీరిగ్రంథము లొక్కమారు చదివినవారు తిరిగి చదువ కుతూహలపడుదురు. స్వభావోక్తుల కాలవాలంబులై, రసభావప్రదర్శకము లగు భాగములతో నిండినవై కఠనార్థమైన యర్థగంభీరమైన రచనాచమత్కృతి గలిగి వీరి నాటకములు విరాజిల్లుచుండును.

సాక్షి

ఇది యొక యపూర్వమైన గ్రంథరాజము. కథగాదు. కల్పనముగాదు. ప్రబంధ మంతకన్నగాదు. పురాణేతిహాససంబంధ మసలే గాదు. విచిత్రమగు గ్రంథము. చదువుచు! చదివి యానందించుచు!! తెలుగుభాషలో యిదివరకెన్న డిట్టిగ్రంథము చూచి యెఱుగము. జంఘాలశాస్త్రీ, కాలాచార్యులు, బొట్టయ్యసెట్టి, వాణీదాసుడు, సాక్షి అను ఐదుగురుసంఘము. ఈ సంఘముచే చర్చింపబడు విషయములు బహుచమత్కారముగ నుండును. మొదటినుండి చివరివరకును కడుపు చెక్కలగునట్లు నవ్వు వచ్చుచుండును. ప్రయాణములు చేయునపుడు—ఏమియు దోచకుండునపుడు—అనేకవిషయములు దెలిసికొనగోరునపుడు—బాలురకు, యువకులకు, వృద్ధులకు స్త్రీలకు చదువుట కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమారు చదివినవా రీగ్రంథమును వడలరు. మనోహరమును ప్రాణగంభీరము నగు తైలి కుదుర్చుకొనుటకు విద్యార్థుల కింతకన్న నుపయోగకరమగు గ్రంథము లేదు. జంఘాలశాస్త్రీ యుపన్యాసధోరణి, కాలాచార్యుల రచనానైపుణి, వాణీదాసు బంధుర ప్రబంధరచనాసక్తి, సాక్షివిషయ నివేదనావైఖరి, అభిప్రాయసమంజసత చతురగిరి. ప్రతియాధుడు, ప్రతి అక్షరాస్యుడును యీ గ్రంథము చదువదగినది. ఒకయెక సంభాషణచాతుర్యము—ఇంకొకయెక ప్రాత్రవిలసనైఖరి—మరియొకయెడ అపూర్వనా గాంభీర్యము—చతురదుల కెంతయో సంతస మొసగును.

మొదటిభాగము 2-0-0 రెండవభాగము 2-0-0 మూడవభాగము (మొదలైన అట్టజైండు) 1-8-0 మూడవ భాగము నాలుగవభాగము 1-12-0. నాటకములు!

నవీనములు!!

నవరసభరితములు!!!

రామాయణ నాటకములు

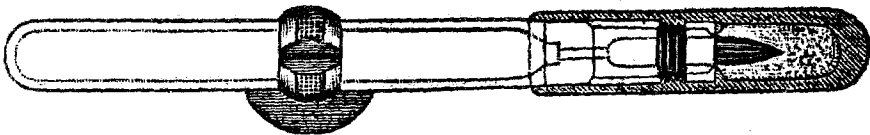
1. కళ్యాణరాఘవము 0-8-0
2. పాదుకాపట్టాభిషేకం 0-4-0
3. వనవాసరాఘవం 0-12-0
4. విజయరాఘవం 1-0-0
5. రాధాకృష్ణ భక్తిరస పూరితములు 0-10-0

6. విప్రహరాయణ శృంగార రసభూమిప్రములు 0-12-0
7. నర్మదాపురుషత్సియం 0-12-0
8. కోకిల 0-12-0
9. సరస్వతి 1-0-0
10. కంఠాభరణము 1-0-0

11. వృద్ధవివాహము 0-8-0
12. హస్తనల్లరి (ప్రహసనములు) 0-12-0
13. సారంగధర 0-8-0
14. ప్రచండచాణక్యము 1-0-0
15. బుద్ధబోధసుధ 1-0-0
16. ప్రకీర్ణోపన్యాసములు 1-4-0
17. పూర్ణిమ (కష్టాంతము) 1-0-0

కాటలాగు కొడువాకి పంపబడును.

వలయువారు:—పానుగంటి రాజారావు, పిఠాపురం (గోదావరిజిల్లా) అని ప్రాయవలెను.

పాకా టెన్ పెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనభక్తి అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడేప్పుడు మన హిందూనేతమునందు కూడ మిక్కిలియుగా జనాదరణను మొందుచున్నది.

సాధరణమయిన "ఆగేట్" కలము

మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉత్కృష్టాభిరేఖలు "ఆగేట్" గాజుపాకా నుపయోగించుట యధుత్తమము నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచివేయడం అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

విక్టోరియా డిపో,

మదరాసు.

బంగారు, వెండినగలును, పాత్రలును, కోరువారు

తప్పక చదివించుడు! చాలముఖ్యము!! జరూరు!!

మా స్నేహితులు, మాతో లావాదేవి 10 సంవత్సరములనుండి చేయుచున్నవారికి అతిమౌళ్యవంతములగు దున్న వారికి బంగారు, వెండినగలు, ఇతర సామానులు. రాళ్లనగలు, బహుమతి పతకములు విభవిధ గిన్నెలు ఇనాము కప్పులు మొదలగునవి ఎన్ని మోస్తరు లున్నవో అన్నిటిని పూర్తిగా 92 భజములతో 172 ప్రక్కలుకలిగిన క్యాటలాగు వారి కోరిక మేరకు 1/8 డబుల్ క్రాను ప్రైజులో ముద్రింపబడినది. ఇట్టిది ప్రభావలో (అంధ్ర, తమిళ, ఆంగ్లభాషలలో) ఇన్ని పత్రములను చేర్చి భారతదేశమందు ముద్రింపబడలేదనియు తెప్పవచ్చును. దూరదేశములందున్న వారికి యిదిమిక్కిలి ఉపయోగము. వారుపుట్ట, పత్రము, నగ నెంబరులను తెలిపిన కావలసిన నగలు వారికి సకాలమునవారు రుండుచోటికి చేరును. క్యాటలాగు 1-3 పట్టుబడి ధర 1-6-0 లయినను 1-0-0 యకే ఇవ్వబడును. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, నగలువర్తకులు.

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి, (లిమిటెడ్)

మద్రాసు, మాంటురోడ్డు నందుండు మెసర్యు టాకర్ అందు సన్నవారి భవనమునకు ప్రక్కనయుండు నెం 2/4 య భవన నందు ముఖ్యంగా ఏర్పాటు చేయబడినదియు, మా మానేజింగు డైరెక్టరును, క్రధాన డైరెక్టరులు నగు ఆయుర్వేదరత్న కుండిర డాక్టరు ఎన్. వి. శ్రీరామచార్యులు, పి. హెచ్. డి. ఎస్. సి. గారు, క్రితము, ఆదివారము, నెలపుదినములందు కూడ, ఈ దిగువ తెలుపబడిన కాలములందు కోగలను జరిపించి, వారికి సహజ నొసంగెదరు. అని మేము ఇందుమాటముగా ఎల్లరకము తెలియజేయుచున్నాము.

(ప్రాంతిఆఫీసు,	} ఉదయము 7 గంటలనుండి 10 గంటల వరకు
2/4 మాంటురోడ్డు, మద్రాసు,	
హెడ్ ఆఫీసు	
44 గోవిందస్వామిక పీఠి, వార్డి బౌను, మద్రాసు.	
	} సాయంత్రము 4 గంటలనుండి రాత్రి 7 గంటలవరకు.
	} పగలు 10-30 గంటలనుండి,
	} సాయంత్రము 8-30 గంటలవరకు.

శ్రీరామ రాజ భూషణ ప్రణీతంబైన

వసుచరిత్రము

టీకాతాత్పర్య వ్యాఖ్యాన సహితము

వెల రూ. 4-0-0 కాలికొండెండు, గిట్టుపేరు.

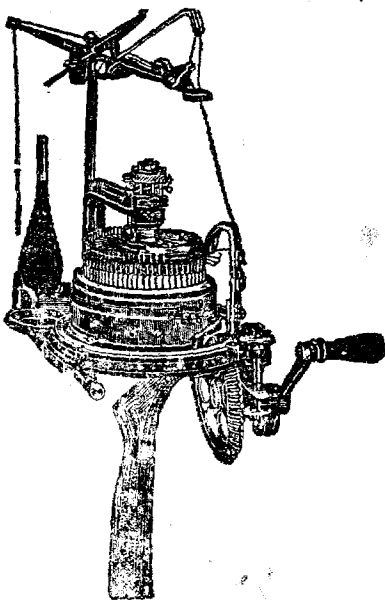
ఆర్. వేంకటేశ్వరు లక్ష్మ కంపెనీ, అనంద ముద్రణాలయము లోన్ స్పేర్స్ మద్రాస్.

క్రొత్త హారిసన్ "సన్"

గుండ్రమైన నిట్టింగు మెషిను

522

గృహము, న్య దేశి, కర్మాకారము మొదలగు పనుల కువయోగించవచ్చును.

శ్రేష్ఠమైన రకము, ధరసరిసము, చాలకాలము వరకు బాగుగా పనిచేయును

మేజోళ్లు చిన్నవి, పెద్దవి, బనీయనులు, మొదలగు వాటిని అల్లును, ఆంగ్లనామ్రాజ్యముందు అంతటను వాడబడుచున్నవి

ఇంగ్లాండులో నున్న ది హారిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు మెషిను కంపెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే తయారు చేయబడినవి.

వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—

For Particulars apply to:
W. H. Brady & Co., Ltd.
MADRAS

Telegrams: "BRAD."

యూనిక్ అస్యురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

హెడ్ ఆఫీసు: 243 లాల్ బజారుపీఠి, కలకత్తా.

ఉత్తర మద్రాసు, రాజధానికి ప్రాంతిఆఫీసు:— ము. శ్రీకృష్ణము దక్షిణమద్రాసు రాజధానికి, 20, నుంబరాబాద్ శెట్టిపీఠి.

బా టిఫ్ఫెక్, మద్రాసు.

స్వార్థిత్యాగముగల బోధులతో దైర్ఘ్యమున నిర్వహించబడి ఎప్పుడలాభములను జూచుచున్న హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ యిది యొక్కటియే. ఇతర భీమాకంపెనీలకంటె మిక్కిలిత్వరగా ఆయాచోట్లనుండు దైర్ఘ్యమున భీమామొత్తము సకాలమున చెల్లింపబడును. ఇందుకు ప్రయోగపరిచిన తేజము ఆ నేతములు నిద్రాసముగలవు. అందులో ఈ క్రిందిది ఒకటి. మరియు, ఈ కంపెనీ వాయిదామొత్తములు ఇతరకంపెనీల వాయిదా మొత్తములకన్న కట్టుబడుచుండును.

మ.రా.శ్రీ కోపల్లె మానుమంతరావు పంతులుగారు యమ్. ఏ. బి. యల్. ప్రిన్సిపాల్,

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, బందరు.

మహారాజశ్రీ యూనిక్ భీమాకంపెనీవారికి,

2 తిరి లాల్ బజారుపీఠి, కలకత్తా

అయ్యో, వా కోమారుడు కోపల్లె మానుమంతరావు, యూనిక్ ఇండియా యునైటెడ్ ఇండియా, ఇక్వటబుల్, నేషనల్, భీమాకంపెనీలలో తన ప్రాణమును భీమా చేయించి మరణించెను. యూనిక్ భీమాకంపెనీవారు, యితరకంపెనీవారును తమతమ భీమామొత్తముల నియ్యకత్తూర్యమే తా మిచ్చిన 82 పట్టాదాఖలా భీమా మొత్తము రు. 2000-0-0 యిచ్చియున్నారు. దీనినిబట్టి ఈకంపెనీవారు పట్టాదారు మరణాంతరము భీమాసొమ్మును ప్రత్యేకం క్రొత్తపానీతి అత్యల్ప కాలములోనే హాట్కాడారుల కిచ్చుచున్నట్లు కనపించుచున్నది. ఇందుచేతనే యూనిక్ కంపెనీ ప్రజాభిమానము పూర్తిగా బడసి యున్నది. వాడేశ్కులందరు ఈ కంపెనీలోనే భీమాచేయించవలెనని కోరుచున్నాను.

ఇట్లు కృతజ్ఞుడు

కోపల్లె కృష్ణరావు

(రిటైర్డ్ డివాన్, చల్లపల్లి యస్టేటు.)

మహారాజశ్రీ యూనిక్ భీమాకంపెనీవారికి

అయ్యో, వాభర్తగాడు తాడేపల్లి శంకరాచార్యుగారి తాలూకు భీమామొత్తం రు. 8000 లు మిలాలకల్ దైర్ఘ్యం గా రు. భోగరాజు పట్టాభిసేతారామయ్యపంతులు పి.ఎ.ఎం.డి. సి. యమ్. గారిద్వారా క్లుప్త నిమిత్తం నిలువచేయబడిన మొత్తములోనుండి కలకత్తా ప్రధాన కార్యస్థానము చెట్ల అంజలే నను ఆధ్వర్యములేతండా పాలసీటు అందిన వారంకోసాలలోపలనే యిప్పించివారుగనుక వందపూర్వముగా ప్రసించితిని. తాడేపల్లి పిచ్చయ్య, వరపు కామేశ్వరయ్య.

పి. పిచ్చయ్య (పాక్షి)

మద్రాసు కట్టణముందును. ఆంధ్రజాతీయం దంతటను ఏబిట్లు కావలెను. భీమాచేయుండుకొనుటకు యిష్టముగలవారను, ఏబిట్లుగా నుండదలచినవారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

డాక్టర్ బి. పట్టాభిసేతారామయ్య పంతులుగారు బి. యు. ఎం. బి. సి. యమ్. లోకల్ డైరెక్టర్, మచిలీపట్నము.

ఎమ్. విశ్వరావు నాయుడుగారు

దక్షిణహిందూదేశమునకు కార్యదర్శి, గుంటూరు.

నవల కాదు ! నాటకము కాదు ! :

క. పక్షులకు వ్యాపక క లా పంపిన } న మోహము { కథకు విభుకథే బహుళ వ్యాపి 1-4-0 వి. పి. గా ఇట్టే చదివి అట్టేచించివేయునది కాదు. ప్రపంచమును చుందులైన వైద్యులు, చెవిలేనివిని, కన్న లేనివారు, మనసులోని మర్మము నేర్పడి వైద్యులు. 97

మహర్షి బ. వైకృత్యమును నీచి, ను గురువులే నే ఆధ్వర్యమునకు పీఠాగ నిర్వహించుచు భారతీయకు, మర్మరహిత మగు తెలుగున వ్రాయబడినది. వెంటనే అర్జునుల పంపువారికి మాత్రము పంపు అందును. వెల 2-0-0 వి. పి. చార్జీ 0-4-0

అడవ:— ప్రొఫెసర్ సేఖర్, మెస్సేజర్, ఏలూరు,

ఆశ్చర్యము! వెలస్వల్పము!! ఫలమధికము!!!

అత్యుత్తమ కల్యాణమును గలదిగా నుండి చివరికి తమమిత్రులకు తెలుపును.

తరుణావృత్త లేహ్యము (శ్రేష్ఠమైనది):—అంబర దివ్యభస్మము (శ్రేష్ఠమైన మూలము) పేర్చి అతిపరిశుద్ధముగా తయారుచేయబడినది. తదిమత మహాన గుణములు గలది. రక్తమును కృత్రిమమును, ఎల్లవాదలను బలము నివృత్తును. అల్పకాలమున గలిగిన వ్యధత్యగుణములను బోగొట్టును. ధాతువృద్ధియగును. మేహకారకములు, ఉష్ణవ్యాధులు, వాతవైత్యాది రోగములు ముదాగి అగణన, అరచేతులు, మంటలు, గ్రహణి, అతిసారము, మూలవ్యాధి, అతిమూత్రము, కుక్షివృక్ష, మూత్రవృక్ష, ఎరుకు, చలిది, సవాయి, గ్రహణి మొదలగు రోగములు, అన్నివిధ మేహవ్యాధులు, దుబ్బ, జల మొదలైన చర్మ వ్యాధులను నివారించును. వై వ్యాధిగ్రస్తులకు ఇక జీవితము పంచేక బౌద్ధధర్మముతో ననుసరణ తోనే మారితరవాద్యుల తోషణములను వారంకోటలకే గుణించును. వ్యాధులు లేనట్టి వారు గూడ ఉపయోగించినయెడల దృఢప్రేక్షిగలిగియుండును. శ్రీ పురుషులు ఆచారవృద్ధులు గూడ సేవించవచ్చును. 20 రులములు గల డబ్బీ 1 కి రు 8-0-0. పోస్టుభర్తు చేరు.

చంద్రకాంత లేహ్యము (సుఖవీరేచన కారి):—ఇందులను ఉష్ణ వాయువులు అన్నిమాంధ్యము ఆజీర్ణత అనువారము, మలబద్ధము, మేహములు, గుల్మ వ్యాధులు, కడుపునొప్పి, ఉబ్బింపులు, వాతవైత్యాది రోగములు, కీడికీడులు, దగ్గులు, శ్మియకాశ్యాసాది ఉబ్బింపులు, నివృత్తించును. శ్రీమయ్యకొండ్ల రాజగోపాలము ఋతుకూల, అకాలబహిష్ఠ, అంటు పరిగా గాఢావృత్తు, తుడుకురోగము, మూత్రమంటలు మొదలగు మర్మవ్యాధులు, నూరికావాయువు, కీడునొప్పిలు ఇత్యాది రోగములు నివారించును. 10 రులములు గల డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0. పోస్టుభర్తు చేరు.

శాంతసుధారస లేహ్యము:—దివ్యగుణము విస్తారముగా చదువువారికెల్ల అతివారుణమై, మందపు పీఠి, కంటికి అద్దము విడనాడక యుండుటయేగాక బలహీనులుగా నుండురు ఈ లేహ్యవ్యాధులను ఇది నివారింపి కీరీరమునకు, దృఢకీర్తి, మెదడుకు చల్లదనము కంటికి లేజును నివృత్తుచు జ్ఞానకీర్తిని హెచ్చించును. గరియో మేహకారకము సుధివారములు కాల్చుచేతులలో నలుపుట నివృత్తించును. కృత్రిమముల తోషణములను నివారించును. బలహీనులకు బాహుకున దృఢకీర్తి గలుగజేసి కాంతస్వభావమును గలిగించును. రక్తగ్రహణి, రక్తమనము, చీము నెరుగు భేదము నుగి దినులు, అలో పలచే నివృత్తించును. కేలము అమృతసారమైతి. 20 రులములు గల డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0. పోస్టుభర్తు చేరు.

అమృతశాసన సుగంధమార్గము:—యీహారము కాఫీ టీ, వాడుకలవారికి చాలామందికి అతిమూత్రము అన్నిమాంధ్యము, ఉష్ణ వాతవైత్యాదులు హరించి జీర్ణకీర్తిగలుగును. రక్తమును తుభవరిచి ఇనుమును సుత్పానము నివృత్తును. శ్రీ పురుషు లాదిగా సేవించవచ్చును. ముఖ్యముగా కాఫీహోటలవారు సేవించుకొని జలం నుభవరతుని కోరెదము టీ, కాఫీ వలెనే వాడవలయుండును. 10 రులములు గల డబ్బీ 1 కి రు 0-10-0. పోస్టుభర్తు చేరు.

అమృతజీవన్:—అద్భుతగుణకారి. అందరను ఆశ్చర్యముగా నుంచుచున్నది. యీలేహము 1 మక్కను తాంబూల వాతవైత్యాదులు సేవించి పరివర్తనమును గలిగియుండును ముఖమునందలి గుండ్రము హరించును. అజీర్ణత, కడుపునొప్పి, ఉబ్బింపు, అమృతము వాయువులు అన్నిమాంధ్యము హరించును. మలేయా మ్యామెనియా ఇక పుడుచు మొదలగు శీతవృక్షవైత్యాదులు పుడుచు రోగములయొక్క వాధలు వారికి బ్రాంతి కలరా మరీడికాద్యము లక్షకు నివారించును. శ్రీమయ్యకొండ్ల రాజగోపాలము దివ్యము, చిన్న చంటిదిద్దుల కడుపునొప్పి, జీవ్యాదులు, క్రిమిరోగములు దుబ్బ వుండు చెంబి చీముగాఢము కర్మకూల, దోలకూల, శీతరోగములు అన్నివిధ రోగభారములు శీతవృక్ష జలములు తానొప్పి కీడునొప్పిలు ఇత్యాది రోగములు హరించును. లేహకాలు, కోరకల జంతువుల విషములను హరించును.

గాయకులకు చాల యోగ్యమైనది. కథమును సారించి కర్మమును విడిచివేయును. శ్రీ పురుషులు సేవించినచో మనస్సును అత్యానందకరముగా నుండును. నీసా 1-కి రు 1-0-0 పోస్టుభర్తు చేరు.

- మా బౌద్ధధర్మము అమృతగుణములు, విజిల్లు
- 1. ది ఇండియన్ ఇండస్ట్రీలలో కంపెనీ లిమిటెడ్ సెం 10 యేనెనేడు, మద్రాసు, 2. ఎ. రంగయ్యవాయుడు అండు (బెదగ్గ) సెం. 18 బ దవదిగి మద్రాసు, 3. ఆర్. పార్థసారథి అండు కో, రాధాబాబు పోస్టుఅఫీసుయెడల, నైవాపేట, మద్రాసు, 4. నాలం రామలింగయ్యగారు మెయికోరోడు కాకనాడ, 5. తూతా. గామరావుసోదాహిక్కుకీ, యెల్లూరు, కృష్ణా జిల్లా, 6. స్వామిశెట్టి శ్రీరాములు, బట్లొట్టువారు, బెజినాడ, 7. శ్రీ వెంకటేశ్వరకంపెనీ, మల్లాది లక్ష్మీనారాయణగారి గుట్టా, 8. వ. కె. దాండ్లకోడయ్యశెట్టి తర్జుమీన సంస్థా, 9. గణపతిరావు యెకో. వాయుడు సేవించుచున్నట్లు కర్మముల కోట. 10. బాధ్యకృత బాలశ్యశెట్టి గుంటకల్లు, 11. పొలమద వెంకటసుబ్బయ్యశెట్టి కార్జులపేట అనంతపురం, 12. శ్రీనివాసు అడుకో స్వరేజి ఆంధ్ర జంతువులవృత్తి పెనుగొండా, 13. యల్లూరి సంపత్రావు శ్రీమయ్యశెట్టి జనరలుచెప్పెంటు అండు మండలవ్యాపారం ఆదవాసి, 14. ఆర్. ఎన్. వీరభద్రప్ప అండు బెదగ్గ నల్లపల్లె, 15. ఆర్. ఎన్. వీరభద్రప్ప అండు బెదగ్గ వర్తకులు హోటపేట, 16. జె. సి. చిలపప్ప సామకూరు తాటికల్.
- మద్రా:—మా బౌద్ధధర్మము విక్రయించుటకు ఏజెంట్లుగా నుండగోరువారు మా ప్రొవైడరుగారికి దుఖాస్తు పంపుకొన్నయెడల మ:త్తము తెలుపబడును. ఏజెంట్లుగా నుండువారికి మంచి లాభకరమును కలిగివచ్చును.
- ప్రొవైడరు యం. బి. ఆర్. వర్మా పామిడి, (జిల్లా - అనంతపురం)

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్క రుతప్తక వాడతగినది!!!

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులు వారి లోకామయమార కన్యామూలము:—ఈ దివ్యవృక్షము మిక్కిలి విలువయైనకన్యారి, తుంతునుపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన పవనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల బౌద్ధధర్మబీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మూత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 2-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. ప్యాకింగు. పోస్టుభర్తు చేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇదిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యుత్తమగు గుణములును.

వృష్యరాజసాయము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము దలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణమువంటిది. వైవ్యాధులను ముదర్చుటయేగాక మంచిన కృత్రిమ, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధిగలిగించును.

మహాభృంగములకలెము:—కండ్లుమంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడుచని తలనొప్పి, మెదడు పనిచేయకుండుట మొదలగు రోగ, శీతరోగములను తప్పక తుడుచును.

ద్రువపరిహరణి:—ఎట్టిరక్తము తీటు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్న ను మూడుపూటలలో మూడిపోవును.

వారికేళాంజనము:—కండ్లలో ఎలుపు, నీళ్లు కారుట, మసక గాయుండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంటు, మొదలగునవి మూడు పూటలు 0-6-0

మా బౌద్ధధర్మమున్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజము ఒకసారి మా బౌద్ధధర్మముల కొనివారికే తెలియును.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు. మద్రాసుబ్రాంచి:—331, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ముఖ్యగమనింపు:—బ్రాంచి ఆఫీసునుండి బౌద్ధధర్మములు వి. పి. గా పంపబడువు. (3)

గుంటూరుజిల్లానుండి కాకినాడ కాంగ్రెస్సకు ప్రతినిధిలభ్యర్థుల ఖాయపు జాబితాలు

ఈ జాబితాను 30-10-1933 వరకు వచ్చిన దరఖాస్తులనుబట్టి 10-11-1933 తేది ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రకటింపబడిన ప్రకారం తోసివేయబడిన దరఖాస్తుదారులవద్దనుంచి వచ్చిన అప్లికేషన్లు పరిష్కరింపబడి 10-11-1933 తేది సాతులూరులో జరిగిన కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు యీ క్రింది అభ్యర్థులను ఆయా తాలూకాలకు నిర్ణయించినారు. పల్నాడు నర్సారావుపేట, వినుకొండ తాలూకాలలో యీ క్రింద కనుపరచబడిన అభ్యర్థులను నిర్ణీతసంఖ్యకు మించని కారణముచేత నెన్నుకొనబడినటుల పరిగణింపబడిరి. మిగతా తాలూకాలలో యెన్నికలు 30-10-1933 తేది యీ జిల్లాలోని గ్రామ, పట్టణ కాంగ్రెస్ సంఘసభ్యులు చేయకలసియుండును. ఇందును గురించి వివరములు ముందు ప్రకటింపబడును. 30-10-1933 తేది దరిమిలవచ్చిన వాపతు యీ క్రింద చూపబడిన దరఖాస్తులను ఆంధ్రప్రదేశ్లోని సంఘ నిబంధనల ప్రకారం జిల్లా కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తోసివేసిరి. రాష్ట్రీయ సంఘమువారు తిరిగి వాయిదా యివ్వలేదు.

పల్నాడుతాలూకా ర:—మల్లాది వెంకటకృష్ణయ్య, పుచ్చా లక్ష్మీనరసింహం, ఇటికాల రామరాష్ట్రీ నర్సారావుపేట తాలూకా 3:—గుంధూరి వెంకన్నారావులు. వినుకొండ తాలూకా 3:—నెమలికంటి మృత్యుంజయరావు. నిర్ణీతసంఖ్యకు మించనికారణముచే వీరిని ఎన్నుకొనబడినటుల పరిగణింపబడిరి.

సత్రెపల్లితాలూకా ర:—గాల్లపాటి మామయ్యరావు, దిడు వెంకటనరసింహం, పునుగుపాటి వెంకటభూషణం, భృగు మర్క గోపాలకృష్ణయ్య, మునుగపాటి చినమామయ్య, కాశీ రాజు యోగానందం లక్ష్మీనరసింహం.

ఒంగోలుతాలూకా గ:—కోట జయరామిరెడ్డి, కప్పర వెంకటనరసింహం, కోట విశ్వనాథం, జంధ్యాల అప్పయ్య శాస్త్రి, సుంకర వెంకటసుబ్బారెడ్డి, మేళ్ళ శైవ్య వెంకటేశ్వరులు.

బాపట్లతాలూకా గ:—శిష్టా కొటమర్తి, రామచంద్రుల మామయ్యరావు, వారజాని వీరరాఘవస్వామి, గంధం ఆది లక్ష్మీస్వామి, తాడేపల్లి లక్ష్మీనారాయణ, గొట్టిపాటి రామారావు ప్రథమ వెంకటకృష్ణయ్య, శిష్టాపాటి సోమయాజులు, శిట్టి పోలెలు సూర్యప్రకాశరావు.

కపల్లెతాలూకా 3:—తటవర్తి రాజారావు, తాడేపల్లి సుందరరామయ్య, వడ్లమాడి ముక్కేశ్వరప్రసాదరావు, వడ్లమాడి ఆదెమ్మ, వాలివేటిగాకేశ్వరరావు, వాగళ్ళ అమృతయ్యచాదరి.

తెనాలి తాలూకా ర:—గోపరాజు మామయ్యమ్మ, గోపరాజు పున్నమ్మ, వాగళ్ళ జగయ్య, వాగళ్ళ కృష్ణయ్య, ఇటికాల నారాయణరామయ్య, భాగవతుల వెంకట్రామశర్మ, భాగవతుల వెంకటసుబ్బయ్య.

పూరె వెంకటసుబ్బారావు, నల్ల గొండ వాగమ్మ, మల్లాది లక్ష్మీనారాయణ, రూపనగుట్టి సుబ్బారాయుడు, గోవిందరాజుల వెంకటకృష్ణారావు, వడ్డి రాధాకృష్ణయ్య, వడ్డి సుందరమ్మ.

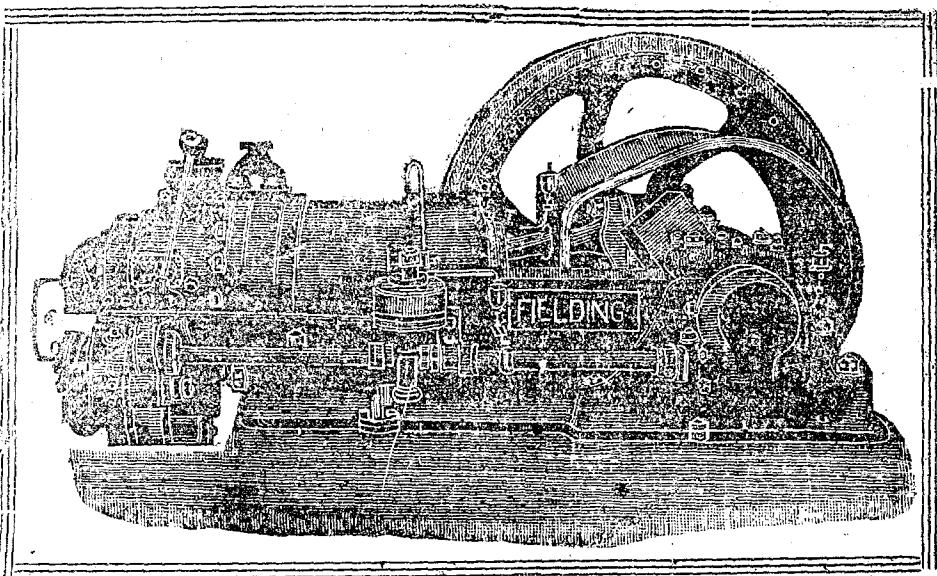
నిర్ణీతసంఖ్యకు ఎక్కువవచ్చినందున యెన్నికలు జరుగవలెను. 30-10-33 తేది దరిమిల రాబడి ఆంధ్రప్రదేశ్ సంఘ నిబంధనల ప్రకారం కార్యనిర్వాహకవర్గము వారిచే తోసివేయబడిన దరఖాస్తులు

పురాణం లక్ష్మీ నరసింహం, గోపాలాని రామలింగయ్య, గుండవరపు సీతారామయ్య, ముమ్మూరిలక్ష్మీనారాయణ, భాగవతుల సుబ్బారామయ్య, రావూరి శ్రీశైలవతి, సంధూరు వెంకట రంగారావులు, వాళం మట్టపల్లి, వాళం కనకమ్మ, జి.వి. పున్నయ్యశాస్త్రి.

పూరె వెంకటసుబ్బారావు, కార్యదర్శి.

మెస్సేజింగ్ కాదు! ఆశ్చర్యము! యిట్టికాదు! లోకప్రసిద్ధమైన మూల ఆహారము. ధర్మవ్యాధులమైన 7 శ్రేణులు వ్రాసి కవలలో వేసి లోకానికి పంపిన కవలవిప్లవయే నయిన భాగ్యవీరము వ్రాసిపంపుము. మిగతావారు మిగతావారికి పంపినను. రూపాయ 1 మనీయార్డరుపంపితలెను. (వి.పి. గా పంపిన రూ 1-4-0) వినియోగము కరువినాడ వ్రాడక తలెను. రామచంద్రశ్రీమంతు, తెల్లకూర, తిరుళ్ళ.

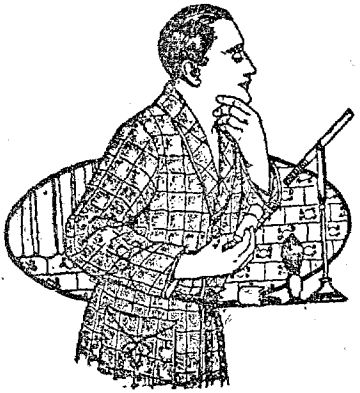
పసిద్ధికెక్కిన పీల్లింగు శిమిడిశివ్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పున్నప్పల్లధరిలకే అమోఘము చున్నవి. అన్ని సయిజాలు ప్లాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధముల చేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి భరణ మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

కీర్తి సోల్ యేజంట్లు:- డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో, 12, లింబు శ్రీవీధి, మదరాసు.

“ERASMIC” కడుసులభ
SHAVING STICK మార్గము

ఉదయమున ఎరాస్మిక్ కడుసు కడ్డితో సబ్బును పట్టించి, బాగుగా రుద్ది స్వయముగా టైరము చేసుకొనుటయే మంచివద్దతి. టైరము చేసుకొనిన తరువాత చల్లగానుండును, మచ్చలు యుండక. ఆదినము అంతయు ముఖము నిగ నిగ లామచుండును. మతియు నీవు మిక్కిలి అందముగా కూడ అగుపడుదువు. చూపునకు అందముగా అగుపడుటలో ఒక గొప్పకైక్తియు న్నున్న మానసిక శాస్త్రము తెలుపుచున్నది.

(1) గాన నీవు ఎరాస్మిక్ కడ్డిని వాడినచో తప్పక అందముగా కనపడుదువు.

ఇ స నా థె లి

ఇసనాథెలి అనునది అంటి మలేయలో బౌద్ధమునకు వాడుటచే మలేయా రాసీయక ఆటంక పరచును. ప్రస్తుత కాలమునందు బౌద్ధములన్నిటిలోను దివ్యమైనది. ఇంద్రుడ కృషిగాను సేరించుటచే మదరకు, అయితే ఈ దివ్యమైన సేరించు బహు కాలమునుంచి యున్నది తప్పుక దురుగును. తిరిగిరాదు. గొప్పవైద్యశాస్త్రజ్ఞులే దీనిని శిష్యాలు చేసి యున్నాడు. ప్రతిదినము ఉదయము, సాయంత్రము లో మూలము సేరించు మలేయా రాసీయక ఆటంక పరచును. విద్యుత్తు ఈవయోగింతుట ఇసనాథెలివా అను బౌద్ధములకు. ఇసనాథెలి అనునదియే ద్రవరూపముగా తయారు చేయబడినది.

వెటో - చైనా రక్షణములను మంచి నీటికి తెచ్చుట యందు మిక్కిలి అద్భుతముగా తనిచేయును. మలేయో కృషియు చే బలహీన మైనట్టియు మరి ఇతరకాణముల చే కలిగిన ఆహారముల గడ లి, నిస్సృతును పోగొట్టుటయందు దీనికి సమానమై టూనికు మలేయో లేదని నిస్సృతుగా చేప్ప వచ్చును.

నాసిరా - ఉంబ్రా అతి మృత్తిమ వాళిము చేరనియక మంచి జీర్ణ క్రింది కలిగియుండు యందు నుచుకొని అది వా సుబంధమును పొనీయము. విదేశీయ లోహసంబంధమును, పానీయముల కంటే శ్రేష్ఠమైనది.

అంటాగ తిరురు వాయువు, మాత్రకృష్ణ రోగము, మూత్రమునకు ఉష్ణ ఎక్కువగా చేరుట, యితర మాత్రకాళ సంబంధమైన వ్యాధులను పోగొట్టుటయందు అసమానమైనది, చాలరోగమునకు రానుపొందునది.

గయోకొండ కట్టడలేక నుఖముగా రోగించన ముగ లోహ సంబంధమును పొనీయము. ఇది అతిశ్రేష్ఠ మగు మిగిలిన బౌద్ధముని అందరూ సిఫార్సుచేసియున్నారు. నుఖముగా మలబద్ధము మామూలుగా గల వారు పేగుల కొండలు, తిరిగి అతి పాశుముల వారు దీనిని వాడు చున్నారు.

Sole Agents for:- INDIA, BURMA & CEYLON
Messrs Gorio Ltd. P. O. Box, 159 Fort BOMBAY.

ఇండియా, బర్మా, సింహళమునకు సోల్ ఏజంట్లు:-
మెనర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) లిపాలవెట్టె నెం. 159, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

“మీకు తల దిమ్ముగానుండునప్పుడు”

GENASPRIN

మీరు అనేకవిషయములను గురించియు, లెక్కలకగురించియు యోచన చేయవలసినప్పుడు మీరు అలసి పోవుటయేగాక, మిక్కిలి బలహీను లగుదురు.

గెనాస్ప్రిన్ మిక్కిలి విలువగలదని మీరు తెలియును. 2 1/2 గెనాస్ప్రిన్ బిల్లులను నీళ్ళలోకలిపి త్రాగిన మరేబౌష ధను ఇత్యంతటి గుణము నిచ్చును. కొంచెమైనను హని చేయక గెనాస్ప్రిన్ మంచిగుణమునే ఇచ్చును. ఏలయినగా అది కలిలేనిది. ఆపాయకరమైన వస్తువు లందు చేరకులేదు.

అందుచేతనే అనేకవైద్యులు తామే ఉపయోగించు చున్నారు. మరియు వారిద్దరు నచ్చు రోగులకును శిష్యా ను చేయుచున్నారు.

కంగ్రాండునందున్న గెనాస్ప్రిన్, లిమిటెడ్ వారిచే తయారుచేయబడిన (ది సెక్స్ బ్రాండు ఆఫ్ అస్పిరిన్)

గెనాస్ప్రిన్ ను ఎల్లప్పుడు కచ్చిత హాతుగా నుంచు కొనుడు.

గెనాస్ప్రిన్ మిక్కిలి ప్రత్యేక చెందకలసేను రోగితో 80 బిల్లులకు బుడ్డి 1-కి ధర రూ 1-0-0 యకే తగ్గించి యున్నాడు.

గెనాస్ప్రిన్ ను మీరు ఉపయోగించుటయేగాక, మీ స్నేహితులకుకూడా దానిని శిష్యాచేయుడు. తలనొప్పి, పలు నొప్పి, వాడినొప్పి, నిద్రలేమి మొదలగువాటికిది అమోఘమైన బౌద్ధముని మీరు గ్రహింతురు.

గెనాస్ప్రిన్ ను తయారుచేయునప్పుడు గాని, పాలేకృత చేయునప్పుడు అవి చేతితో తాళబడుటలేదు.

నేటిదిగమే ఒకబుడ్డిని తెప్పించి ఎల్లప్పుడు చేయికావలిగా నుంచుకొనుడు.

కెమిస్టులకద్దను లేక యితర దుకాణాదారులకద్దను దొరకును. లేకునామే ఒకటిని కొనుడు.

టోకుగా కావలసినవారు ఈ దిగుబెట్టానునకు వ్రాయవలెను. (5)

మార్టిన్ అందు హార్సన్
119, పార్సీ బజార్, ఫోర్ట్, బొంబాయి.
Martin & Harris
119, Parsi Bazaar, Fort, BOMBAY

వెలువడినది! క్రొత్తవల వెలువడినది!!

రహస్యవిప్లవము

(మనోమోహన కరమగుడి టెక్స్టిల్ నవల) రహస్యములో రహస్యము తెలిసియుం దెలియని కలికి వలపులో రహస్యము-వెనుముం తెలుగని వింత పెండ్లిలో రహస్యము-జననికే బరువగు సుతానములో రహస్యము-సాహస చౌర్యములో రహస్యము-అద్భుతవాత్సలలో రహస్యము-రహస్యగోపనములో రహస్యము-రహస్యశ్లేషములో రహస్యము-భయ వెట్టుటలో రహస్యము-బయలు వెట్టుటలో రహస్యము-మనసులో రహస్యము-మాటలో రహస్యము-ఇన్ని రహస్యములు చేరి యీ రహస్య విప్లవమైనది ఇన్ని రహస్యములను భేదించినవాడే కీర్తికరుడు!!

చిత్రపటశోభితము. క్యాలికోలైండు. 274. పుటలు మెల పోప్పేటిగాక రూ 1-8-0. (645)

చందాదారులకు పోప్పేటి గాక రూ 1-2-0 మాత్రమే. ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

TEE KOLYNOS COMPANY, New Haven, Conn., U. S. A.
Representatives for India: DAYTON, PRICE & CO., Ltd.
 Madras Calcutta Bombay Karachi Rangoon Colombo

చందరాసు శాసనసభ

చెన్నపురిమంత్రులు నేడు రాజీనామా నిచ్చిరి

చెన్నపురి ప్రభుత్వమంత్రులు పానుగల్లువాడ, సర్ కూర్మా వేంకటరెడ్డినాయుడు, పాత్రో గార్లు నేడు రాజీనామాలను గవర్నరుగారికి పంపించిరి.

శాసనసభసభ్యుల ఎన్నికలక్రియను పూర్తియగువరకును మంత్రులు అధికారమును వహించి విన్నపములు పూర్తికాగానే రాజీనామాల నియ్యవలెనని చెన్నపురి గవర్నరుగారు సాంప్రదాయము నేర్ప రచుటచే మంత్రులు నిన్నటివరకును అధికారమును వహించియుండి నేడు రాజీనామాలను పంపిరిని చెన్న పురిదొరతనమువారు నేడు (17 వ తేదీ) ప్రకటించిరి.

(ఆ. ప్రె.)

పభావవమున స్థానముల యేర్పాటు

శాసనసభాసభ్యుల మంత్రుల కనుకూల రూప వారి కేర్పరచబడిన స్థానములలో మార్పులకు అంగీకరించితి మని ఎన్నుకొనబడిన క్రొత్తసభ్యులు 50 మందిలో 30 మంది తెలిపిరి. మహాత్మాదీయలు 24 వ తేదీ కరకును తెలుగువారు మనిరి. బాహ్యులు కేసుకేటెనలే ప్రతికూల స్థానములలోనే కూర్చుండెను. స్వరాష్ట్రమువారు గూడ ప్రతికూల స్థానములలోనే ప్రత్యేక భాగమున కొరిరి. ప్రతికూల కర్తవ్యులు కనుకూల నోరిరి నాయకునిగా ఎన్నుకొనవలె నని వారిని కొర కలచిపట్టు తెలిపిరి. (మనరాసు మొలులు)

చెన్నపురి శాసనసభ - మహమ్మదీయపక్షము

చెన్నపురి శాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిన మహమ్మదీయ కర్తవ్యుడు స్వతంత్రముగా ఒక పక్షము నేర్పరచి అన్ని విషయముల లోను మహమ్మదీయలకు యజ్ఞమును, దేశీయలందరికిని లాభ కరముగా నుండునట్లు పనిచేయుచుండవలెనని దైవానగ్రహము కలది నమ్మగూడ ఎన్నుకొనిరిరి తమకు తెలియదేయుండును. మిఠాయి ముఠామునకు శాయకు లగుటచే యానూరునుగూర్చి యుద్ధాభిప్రాయమును తెలియగోరుచు తమ కీనూననకు తెలియ చేయుచున్నాను. సాధ్యమైతర్యలో జరుగు వ్రాయించ గొరవను. క్రిందటిసారి చెన్నపురి శాసనసభలో సభ్యులుగా నుం దిన మహమ్మదీయులు బహుముఖమునకు మనదేశమునకు నూడ ఎట్టి యిం ప కారమును చేయలే దనువిషయము తమకును దేశీయుల కందరికిగూడ విదితమే, వారు స్వ లాభమునే తూచుకొనిరిగాని సంఘముయొక్క లాభము నెంత మూలమును చూచియుండలేదు. ఈసారి ఎన్నుకొనబడినవారు గూడ అమర్చుకొనే ఆనగరించినవో మహమ్మదీయసంఘమునకు గొప్పఅవకాశము జరుగుటయేగాక మహమ్మదీయుల యశము నుపగూడ కళంకము లేకుండునట్లును. కావున మనసంఘము యొక్క శక్తికి దొరికినవనకును ఇకలకునుగూడ బాగుగా పోషకమునట్లు శాసనసభ్యుల మన మనకుండను శాసనసభలో ప్రత్యేకమహమ్మదీయపక్షము నేర్పరచు లెనని నేను నూచించు చున్నాను. ఇకలకునునువారి అజ్ఞులకు మనము లొంగియుండక మనపక్షముయొక్క విధానము ప్రత్యేకముగా నేర్పరచి అధిగ ముగానే పనిచేయుచుండవలెను. మనవిధానమునకు మూలాధార మగు ధర్మమును గూర్చి మన మందరకు కలిసి ఆలో చించి నిర్ణయించుచును గాన తాము శాసనసభను గూర్చి బాగుగా నాలోచించి ఆదిమికు రుచించినవో అట్టిపక్షము నేర్పరచుటకు మీరు సహాయము చేసెదరా లేదో ఆవిషయము ను నాకు తెలుపగోరెదను. మీరు శాసన సభలో సభ్యులుగా నుండక పోయినను మహమ్మదీయ సంఘమునకు నాయకులుగా నున్నాను. శాసన మహమ్మదీయులందరను తమయభిప్రాయము ను గొందరురు. మీరు యూపివయమున కర్తబూనినవో యీ కార్యము నుబధముగా నెరవేరగలదు. జాతీయ, సంఘసమస్య లన్నియు నుబధముగా పరిష్కరింపబడగలవు. మీరతులైరమున తెనురు చూచుచున్నాను. అనిబట్టినందు కె అద్దూర్ వాయి, యం. యల్. సి. గారు సి. అబ్దులు హక్కుముగారికి వ్రాసిరి. ఈవి షయమున మహమ్మదీయులందరకు కలిసి ఆలోచించుటకు ఈ నెల 28వ తేదీ ఆదివారమునాడు చెన్నపురిలో సిడెన్ హాల్ లో గూడ మీరు గృహమున మిలాహరపు విందునకు మహమ్మదీయ ప్రమాఖుల కందరిని ఆ ప్పరి ఒక ప్రమాఖును మాకు వ్రాసెను. ల మహమ్మదీయప్రతినిధి

అని యీ స్థానమునకు విలశిన వా సాహెబు (నిడుదవోలు) గారికి మోటుగారికి 324 వోట్లును, అబ్దు 77 వోట్లును వచ్చినవి. వారిలో గారు ఎన్నుకొనబడిరి.

కృష్ణామండలము ఎన్నికలు

ఎన్నుకొనబడినవారి వివరములు

మోతే గంగరాజుగారు	18279
మాకంటి శిరయ్యగారు	12102
కెనమన్న పెద్దిరాజుగారు	10886
కామమిల్లి సర్వారాయుడుగారు	9851
కట్టమిల్లి కొలంబరెడ్డిగారు	9107
బొల్లి శారాయణస్వామిగారు	8680
కో నలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు	8182
కల్లి చిట్టిఅప్పయ్యగారు	7719
బడేటి వెంకటాచయ్యగారు	7655
గోపికల్లి శారాయణస్వామిగారు	6487
తిక్కాని బాలాశిరావుశాయుడుగారు	5767
ఇనుగంటి రాజగోపాలరావుగారు	4882

మొదటివారు ముగ్గురుకు ఎన్నుకొనబడిరి. ఇండియను క్రైస్తవస్తానము
కె. డి. కామయ్యలు 802
వి. జి. బాక 786
ఎ. జి. పాకర్ 191

కామయ్యలుగా రెన్నుకొనబడి రని మాకు రూడివార్త నేడు వచ్చినది.

వంగరాష్ట్రమున ఎన్నికలు

వంగరాష్ట్ర వర్తకసంఘప్రతినిధి

భారతదేశపు గనుల పనివారిద ప్రతినిధిస్థానమునకు బర్ష కంపెనీ ఉద్యోగి దర్లియ. యల్. కారీగారును, దర్లియ. సి. బెనర్జీ గారును నిలచిరి. కారీగారు ఎన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

భారత శాసనసభ

దివానుబహదరు మోచర్ల

రామచంద్రరావుపంతులుగా రెన్నుకొనబడిరి. దివానుబహదరు మోచర్ల రామచంద్రరావుపంతులుగా రి 14,086 ఓట్లును, పి. గోవిందరావుశాయుడుగారికి 2471 ఓట్లునువచ్చినవి. 550 ఓట్లు చెడిపోయినవి. రామచంద్రరావు పంతులుగా రెన్నుకొనబడిరి ప్రకటించబడినది వారియొద్దకుండి మాకు రూడివార్త నేడు వచ్చినది.

ఇండియా గెజెట్ ప్రకటనము

స్టేటు కౌన్సిలులో మహారాజు వజీరక్షచంద్రసంగిగారికి బహుళంగా 507 డిప్లొమెట సర్వాధికారిగా ఎన్నుకొనబడిరి. భారతశాసనసభకు రావుబహదూర్ టి రంగారావు టి. ఎ. రంగసామి అయ్యంగార్, కె. రామయ్యంగార్, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, పండిత క్యామలాల్ నెహ్రూ, పండిత మదనమోహన్ మాలవ్యా, నవాబ్ ఇస్మాయిల్ ఖాన్, లాలా నాంసరాజ్, ముక్తద్దక్, సయ్యద్ కంజుల్ బక్షుషా, బాబు అలి కాలసాద్ సింహ, హర్షమయ్య అబ్దుల్ గర్రింగర్ కెన్ను కొనబడిరి. బర్మా పార్లమెంటులకు డిసెంబరు 31 వతేదీ కరకును వాయిదా యియ్యబడినది (ఆ. ప్రె.)

క్రొత్తలంక బయల్పడుట

అక్కాజ్ చేరకున్న కొరంగా లంకకు 4 మైళ్లదూర మున కొక క్రొత్తలంక బెట్టిక వచ్చినట్లు అధికారులు ప్రకటన గావించిరి.

ఒక దుఃఖకరమైన మరణము

(మా నర్సారపు విలేఖరినుండి)

నవంబరు 15:— మొన్న టిడిపిము అసగా మంగళవారము మధ్యాహ్నము మాడు ఘంటలకు రాజోలు తాలూకా కాం గ్రామ నాయకులలో ఒకరైన శ్రీయుత పోతాపెళ్ల సరసిం హంగారు మా గ్రామములో వారి బావవరిది గారి ఇంటిద్ద అకాలమృత్యువువారి బడిపట్టు మికు దెబ్బపట్టకు ఎంతోవిచార ముగా నున్నది. వీరు యువకులు. ముప్పదిసంవత్సరములకు లోపు కయ్యుగలవారు. గుణనిధి, జ్ఞానసంపన్నులు, ఆంధ్రవాణి పి చితులు. గోదావరిజిల్లా కాన్సరెపుటు వారి స్వస్థానమైన గోపాలపురంనుండి రాజోలుకు వచ్చియుండగా అచ్చట జ్వర పీడితులై ఆనాటికాల్లి స్త్రీరుచిమిద మా గ్రామము వచ్చి యుం డిరి. అప్పటినుండి జ్వరము వడకుండాయుండి చిట్టచివరకు మొన్నటివరకు స్వర్ణములైరి. ఏ రిక్కడ జ్వరముతో నుండగా వీరి కుమార్తె ఒకడు వారి స్వగ్రామములో చనిపోయినట్లు వచ్చి మానం తూడా వచ్చినదట. కాని ఆవార్త జ్వరపీడితులై బాధ పడుచున్న సరసింహంగారికి ఏమి ఉపద్రవము సంభవించునో అనే భయముచేత తెలియ నియ్యడలేదట. కాని ఎంతటి దురదృష్ట సరసింహంగారిభార్యకు తటస్థించినవో చదువరులే యోచింపగలరు. భగవంతుడు ఈమెకు దైవ్యశక్త్యము లిచ్చి బ్రోచుగార మని వేడుచున్నాను. ఈ సరసింహంగారు ఒకా శోకపక్షుడు ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయమున పరిశీలనచారని కూడా నాకు తెలియచున్నది-వారి ఆత్మకు శాంతిగలుగుగాక. మా మిత్రులగు సరసింహముగారి అకాలమరణమునకు మే మొలయు చింతించెదము. వీరు సరళ స్వభావులు. కార్యోత్సాహపరులు. జాతీయోద్య మాభిమానులు. ఆంధ్రపత్రికాఫీసులో కొంత కాలము పనిచేసి మాకు తోడ్పడియుండిరి. వీరి ఆత్మకు శాంతి గలుగుగాక! (ఆం. పరి. సెం.)

ఇండియా ప్రభుత్వప్రకటనము

గోనెనులు, కారికా రియాయచేయుటలో పనికి కచ్చు నట్టిది, గుడ్డ త్రాడు మొదలగు వి చేయునట్టివనులకు పరమాగింప బడకున్నవో, ఎరుమరిపత్తు లేకుండ మనహాయంపటను సరి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

లాహోరు స్టాండర్డు ల్యా క్ ఆఫ్ ఇండియాకు మేనేజింగ్ డైరెక్టరుగా నుండిన కెవలీసింగ్ మోహను మొదలగువని కాది 22 లక్షలు కాకడెను. కావున ల్యాండును కొద్దువారు నిర్బంధ ముగా తిక్కిడెటు చేయవలెనని హైకోర్టులో పిటిషను పెట్ట బడెను. కొంతమంది బాకీదారులు నాలంటి తిక్కిడెను కాకత నిరి. నిజారణ జరుగునున్నది.

కృష్ణాజిల్లా వోటర్లకు గృతజ్ఞతాభి

వందనములు

అయ్యా మీరువోటుచేసి నన్ను మీప్రతినిధిగా మదరాసు శాసనసభ్యునిగానభకు పంపిండులలో కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనము లర్పించున్నాను. గర్వి సంఖ్యాకులగు వోటర్లు నాయుండు చూపిన యా మునకు బాతుడనగుటకు బ్రయత్నింతును. వి యాశయములను సభాముఖమున వెల్లడించుట సర్వదాయత్నింతును. అప్పుడప్పుడు సభావిషయ లను ముఖ్యమగుచోట్ల వచ్చి మీకు నివేదించు నేను నిమి త్తమాత్రముగా నుండి మీరు వాంఛి విషయములను వెల్లడించెదను. మీరు నాక. డిప్లొమె సభాముఖమున వెల్లడింపదగిన విషయములనుగూర్చి నాపేర వ్రాయుచుండగోరెదను. సర్వ జనసమ్మతముగునటుల బ్రవర్తించుట యే నాకు సమ్యతమని, మీకు నివేదించుచున్నాను. నాకు 13,279 వోట్లువచ్చినందువలన అధికసంఖ్యాకుల కభీష్టమగువిధమున వర్తించుటయే నాకు విధిమని యెంచుకొనుచున్నాను.

ఏలూరు కృష్ణా జిల్లా సజ్జనవిధేయుడు, 16-11-23 మోతే గంగరాజు.

అకాలీ నాయకుల కేసు

16 వ తేదీ విచారణ

నిన్ను ఫిర్యాది పీఠుగా సాక్షులు జరిగినది. ఇంకొకటి సంఘమువారు బలవంతముగా చాల దేవాలయములను వివరముగా వివరించిరి. ఇంకొకటి సంఘములో కొందరు అతివారములను చాల ప్రభుత్వమునందుకు చేర్చారనియు, ఇంకొకటి సంఘము వారు కూడా కొన్ని రాజకీయ ర్యాయముల నామోదించి, రాజకీయ ఖయిదీల నందరిని వదలిన గాని అవకాలమున నుమాధానమున కకాలమే లేదని ఇంకొకటి సంఘమువారు మొదటినుండియు కట్టుబట్టియున్నారు. 1921 లో ఉపహాసించిన గురుద్యాయముల చట్టమును చాలమంది ఆక్షేపించిరి. బలవంతమున దేవాలయములను వివరముగా కొనినందులకు చాలమంది అకాలీలు అయ్యెను నకలవారు కొనినందులకు చాలమంది అకాలీలు అయ్యెను చేయవలసి వచ్చినది. దొరతనమువారు నమాధానము సంస్కరణమునకు ప్రతిహతులు కాదుగావున నమాధానకర్తలను సరించి అకాలీలు కడలేకపోయిరి వారు కొన్ని చట్టముల కొరతరీతిని తీసుకొని వెళ్ళిరి. ఆరేతిగా చాలమందిని వదలిరి. కాని ఆ వదలెను ఇంకొకటి సంఘమువారు గ్రహించలేదు. అయ్యె చేయవలసిన అకాలీ లేకుండా ఇంకొకటి సంఘమువారు అవకాలి లేకుండా తమవలన నీయగూడదని ఇంకొకటి అకాలీదళము వారు ప్రకటించి ప్రతిహతులను గ్రహించలేదు అతికించిరి. చలోయియా, మిరాన్ దేవాలయములను అకాలీలు బలవంతముగా వివరముగా కొనిరి. అంతకు దొరతనమువారు అమృతసర్ సర్వదేవాలయ ధనాగారపు తాళములను వివరముగా కొనిరి. రాజద్రోహసభాకాసమును లాహూరు, మేళపుర జిల్లాలలో అరులులో నుండిరి. మరసంబంధములకు సభలయ్యె మొదలవుకొనవచ్చునని. అకాలీలు మరసంబంధములకు సభలలో గూడ రాజకీయ సంఘములనే కానివసాగిరి. లూథియా నాలో ఒకమరసభలో అకాలీలు ఒక ప్రభుత్వ వ్యతిరేకిని కొట్టిరి. అమృతసర్ లో అకాలీ సర్ 1922 లో గురుకాబాద్ సభ్యులను జరిగినది ఆసంవత్సరము కయిలో కాంగ్రెసు మహాసభ జరిగివచ్చును అందు అకాలీలు గూడ సభను జరిపిరి. కొన్ని అకాలీజను అచటికి బంపిరి. నయర్ తాజ్ సింగ్ (సయ్యద్ గాముడు) గాని అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘము సభలో నొక సభ్యునిగా ఎన్నుకొనిరి. ఈ కార్యసంఘములకు అంతరము అకాలీలు సెవ్వరిని ఎన్నుకొని యుండలేదు. కయిలో జరిగిన అకాలీల సభ కేస వ్యయముల బట్టిని ఇంకొకటి సంఘమువారే భరించిరి. ఆ కేసు రుజువు కరచగలను అక్షరమునకు 'హింద్' అను వార్తాపత్రికను ప్రకటించుచున్నారు. అప్రతికను హిందూదేశమునకు పంపగూడదని దొరతనమువారు అజ్ఞాపించిరి. అప్రతిక వ్యయములను ఇంకొకటి సంఘమువారే భరించుచున్నారు. గురుకాబాద్ ఖయిదీలను కొందరిని వదలిరి. కాని వదలబడినవీరు వారు మరల అక్రమముగా మొదలసాగిరి నాభామహారాజు రాజ్యాధికారమును వలసగు నును గూర్చి ఇండియా దొరతనమువారు చేసిన ప్రకటనము ప్రతిబ్యాసమునకు ప్రకటించబడిన పిమ్మట ఆవిషయమును గూర్చి ఇంకొకటి సంఘమువారు రాజకీయము చేసిరి. నాభామహారాజు గ్రహమును ప్రారంభించిరి. ఈ సంవత్సరము జూలై నెలలో ఇంకొకటి సంఘములకు ఎన్నికలు జరిగినవి. అయ్యెలలో అందరును అతివారలే ఎన్నికవలసి. నాభామహారాజు అకాలీలు ఆందోళనము చేయగూడదని నాభామహారాజు ఒక లేఖనా ర్పణము చేసెను.

నాభామహారాజును రాజకీయ విభజన చేయగూడద. అచటి ఉద్యోగులు ప్రకటించినను అచటగూడ రాజకీయములను మీరు జరిపుచునే యుండిరి. అని పీఠుగా నుండి అందులకు సంబంధించి ప్రకటనలు ప్రతిబ్యాసము, వరదేశ్ మున్నగు ప్రతికల సంచికలను దాఖలుచేసెను. మధ్యప్రదేశ్ పోలీసులను అప్పించుకొని యుద్ధాయాల న్యాయాధికారి పీటివన్ చేసెను. ఇంతవరకు ఏమియు లేదని ప్రభుత్వము న్యాయవాది తెలిపెను. మేజిస్ట్రేటు ఆ దుఖానుకు రికార్డు చేసికొనెను. పిమ్మట పీఠుగా దాఖలుచేసిన 'నేవన్', ప్రతిబ్యాసము మున్నగు ప్రతికలలోని భాగములను చదివిరి. 'నేవన్' ప్రతికను ఇంకొకటి సంఘమువారే సమర్పించుచున్నారు. అయ్యె సంఘములకు 'నేవన్' ప్రతికను ద్రోక్షుగాను చాలా దారుణముగా వున్నది. అక్రమముగా ఇంకొకటి సంఘమువారే భవము నొసగిరి. నాభామహారాజు అకాలీదళము అమృతసర్ లో నున్నది యుద్ధాయాలలో నున్నది. ఉపన్యసిందిరి. ఆరేతిగా చాల ప్రకటనలు అమృతసర్ లో వచ్చినవి. వానిని

ముక్తసర్ మీద కేసులు పెట్టినవి. అందు సభలు జరిగినవి. సెప్టెంబరు 9 వ తేదీని అకాలీలు పాదరక్షలు లేకుండా మధ్యప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి యాత్రసాగించిరి. ఇంకొకటి సంఘము వారి ఆక్షేపము సారమే వారట్లు చేసిరి. ఇంకొకటి సంఘము వారు వారు అకాలీలను నిమిత్తము ధనమును నమాణ చేసిరి అని పీఠుగా నుండిరి. యుద్ధాయాలలో కొందరికి అంగభావము. పీఠుగా దుర్గతి యుద్ధాయాలలో చెప్పినవిషయములను తేలిక భావముగా యుద్ధాయాలకు తెలియజేయలేదు అని మధ్యప్రదేశ్ మంత్రి గారికి యుద్ధాయా న్యాయవాదికొనెను. అందుల కొకటిగా పీఠే ప్రమాణము చేయించిరి. అంతటితో నాటివిచారణముగ నెను. (ఆ. ప్ర.)

అకాలీ సహాయక సంఘము

కాంగ్రెసు నాయకులను నియమించుట

ఈనెల 25 వ తేదీని అకాలీ సహాయక సంఘము జరుగవచ్చు అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసభలో ఈ విషయము వర్తమానమునకు పండిత జకహర్ లాల్ సెహరా డాక్టర్ కియలా గారు అకాలీ సహాయక సంఘము ప్రతినిధులుగా అమృతసర్ లో నుండి వనివేయుటకును ఆచార్యగిద్దాసి గారు ప్రయత్నమునూధికారిగా నుండుటకును, ఏర్పాటుచేయబడినది (ఆ. ప్ర.)

అమృతసర్ లో ఖద్దరు డిపో

దేశభక్త వెంకటప్పయ్యగారు ప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి

పంజాబు రాష్ట్రము కాంగ్రెసు సంఘమువారు అమృతసర్ లో ఒక ఖద్దరు డిపోను పెట్టించిరి. వారికి అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు డి. జే. భక్త కొండ వెంకటప్పయ్య గారు ప్రారంభోత్సవము జరిపిరి. గాంధీమహర్షిని అజ్ఞాన సారము చేశియు బందరుకు ఖద్దరు బట్టలనే భరించలే నని దేశభక్త డి. జే. భక్తయ్య డాక్టరు సభ్యులను గూర్చి ఉపన్యసించిరి. (ఆ. ప్ర.)

శ్రీమతి పార్వతీదేవిగారి విడుదల

చౌదరి రఘువీరసింగుగారి విడుదల

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసులో క్రిందటిసారి ఏ విడుదలను గూర్చి చాల ప్రశ్నలు ఉద్భవించెను న శ్రీమతి పార్వతీదేవి, చౌదరి రఘువీరసింగుగార్లు తెలునే విడుదల చేయబడు నయ్యు క రాష్ట్రముల దొరతనమువారు నిశ్చయించి 'షేక్' సయ్యూద్ రహమాన్ గారు శిక్షను పూర్తిగా అనుభవించుచును విడుదలచేయగూడదని దొర తనముచే నిశ్చయించిరి. (ఆ. ప్ర.)

జైజిరతులారబ్ దినము

అమృతసర్ లో బాగుగా జరుగుచున్నది

అమృతసర్ లో ఖయిదీకా మనీయలో నిన్న 16 వ తేదీని జుమ్మాపూర్వము జరిగిన పిమ్మట డాక్టరు కియలా గారు ముకాందము ఉపన్యాసముల నొసగిరి. సాయంకాలము అకాలీ జరిపాడు కిలాఫతు కల: టీరుసు కలసి సభమునందు ఉపన్యసించిరి. (ఆ. ప్ర.)

సర్ వెంకటరాయయ్య కేసు

కమిషనరు లాల్ బంగీలాలుగారికి అప్పజ్ఞానమును బట్టి నిన్న 16 వ తేదీని కేసు విచారణ జరుగలేదు. (ఆ. ప్ర.)

విశ్వభారతి విశ్వవిద్యాలయము

లిల్లి నం: 16:—రవీంద్రనాథు: విశ్వభారతి విశ్వవిద్యాలయమున కథావత్ భావనాసాహాయ్యము 15070 ల విరాళమునది. విశ్వభారతి అంతరి ప్రాత్యక్షములు (X) భావనాకవితకు అర్. ఎ. క. శ్రీ గారు నాడ కాగూరుగారికి కలసి కలిసివాడు రాష్ట్రమున గంభీర మొదలు చున్నారు. కవీంద్రుడు మర్యాదించిన సభలయందు వసూలుజేయుటకు విరాళములను, విశ్వవిద్యాలయ భాండాగారమున కొనగలడు.

తుట్ట తుదకు

బొంబాయి కార్యరేషను వారు గవర్నరుకు విద్యోగులు వత్తము నమర్చించి నిశ్చయించుట

జాతీయవాదులు శ్రీమముగ ప్రతిఘటనము గావించుట

బొంబాయి కార్యరేషను సభ్యులలో సభకసంఖ్యకు ప్రభుత్వ గవర్నరు కర్ బార్టిలాన్ గారు ఇదలిపోవునప్పుడు వారికి విద్యోగులు సభకు సమర్పించుట నిశ్చయించిరి. జాతీయవాదు లీ సూచనను తీరముగా ప్రతిఘటించిరి.

చట్ట విశ్వవిద్యాలయమువారి అనాలోచిత కార్యము

1921 వ సం॥ లో మెట్రిక్యులేషన్ కమిటీ దేశభాషలో జరుపవలసిన వైదికాలయపు సేవలను సభవారు గావించిన తీర్మానము ప్రకటించి ప్రతిఘటనములను పెట్టి విధానమును కొనసాగించుటకు ప్రభుత్వమువారివద్ద భవము చాలినది. తమకు ముఖ్య అసలు జరుగకుండా కొంతకాలమునకు నిలిపివేయబడినది.

విరాళములు

శిశుగ్ ప్రభుగారి భారత శ్రీనిధికి గవర్నరు నకు రాజాగారు 25 వేల రూ॥ ను, ఇందూర్ మహారాజుగారు 10 వేల రూ॥ ను విరాళ మొసగిరి.

నెరాంపూర్ జాట్ మిల్లు సమస్య

నెరాంపూర్ జాట్ మిల్లు పనివాడు తమకు కరువు కరవునాటును మేనేజింగ్ ఏజెంట్లు మేకన్నాన్ మేకంజీకం చేసి వారు సమైక్యమునకును బలపరచుకొనుట పనిచేయవలసి కచ్చయ్యదయ్యు జూలి గిట్టుట లేదనియు చెప్పి సమస్య ట్టిరి మిల్లులోని ఇతరకాళులవారు తీవ్ర కలసి మొత్తము కి వేలమున సమస్యకట్టిరి.

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము కేసు

ఈనెల 4 వ తేదీని కేసు క్రింద విచారణ జరిగి యాభావతీతములవారిచే కేసు తేలిపిట్టు అంధకారము ప్రయోజనము. శ్రీకామేశ్వరప్రభు డను సర్వేయర్ వెంకట సీతాం అను యొ బ్రాహ్మణుడు శ్రీభాగవత భారతీ న్యాయులవారి, ఈ క్షేత్ర సర్వేయరాయణ మొదలగు మితి కొంతయు దిని సాక్షులుగా తెచ్చుకొని, యుండియన్ పీసర్ కొడ్ 412, 410 కేసులు క్రింద శ్రీవిదానంద స్వసీంసా భారతీ న్యాయుల వారిని యుద్ధాయగ చేసి వివరముగ బాయెలు మేంస్ట్రీలు వారికి వ్యాజ్యము చేసియుండిరి. అశేసు మేంస్ట్రీలు వారు తెచ్చగా విచారించి శ్రీవిదానంద స్వసీంసాభారతీ జగద్గుర న్యాయులవారిని నిర్దోషిగా నిశ్చయించి కేసుకట్టి వేయడమైనది. ప్రకారము దిని చారురత్నకృష్ణమృగమునకు సంకటము బొంబాయికు సంధియును లేదు. కోర్టువారి తీర్పుముగ్గు వివరములు యందు తెలుపబడును.—బరంపురం విశ్వభక్త.

గుంటూరు సబుకోర్టులో

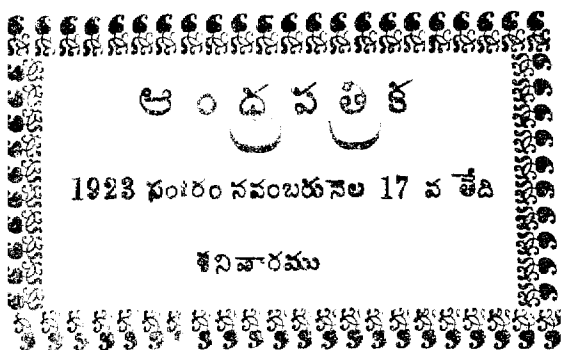
As 83 of 1923 గంగూరి పెద వెంకయ్య, అప్పెలెంట్లు:—

And

రెస్పాండెంట్లు:—1. దాసరివల్లి చెన్నారెడ్డి, 2. కతా పెదభాగిం సాహెబు, 3. యూ కాకిం సాహెబు (died), 4. యూ చివకాకిం సాహెబు, 5. 3 వ రెస్పాండెంట్లుకు వార్సు కూతురు వరహాల రాలు మయినరు అయినందున గా॥ గుంటూరు సబు కోర్టు సీసాదాయగారు.

యా సంబంధ అప్పెలు 24-25 రెస్పాండెంట్లు కోరిక నిమిత్తం ది 30-11-23 తేదీ వాయిగా వేయబడినవి. అకాలీలు 11 సం॥లకు రెస్పాండెంట్లు వ్యవహారముగాని పక్షములగా గాని పోర్టే వాయివా తెలుసుకొని పిలువ రింగు జరపుకోవలెను. తేనియడల యున్నచో గా తీర్మానించబడును.

కె. కోటిలింగం, అపిలేటు కలెక్టరు, 16-11-23

ఆంధ్ర పత్రిక

1923 సంవత్సరమున 17 వ తేది

శనివారము

ఇంగ్లండు : రాజకీయకక్షలు

నేటితో పార్లమెంటు సభ రద్దగును. మరల ఎన్నికలు త్వరలో జరుగ గలవు. నిన్నటిదినము ప్రస్తుత ప్రభుత్వ వద్దటిని ఖండించుచు, లేబరు నాయకు లగు రామ్సే మాక్డొనాల్డుగారు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మాన మోడిపోవుట సహజ మయినను, కన్సర్వేటివు కక్షమువారి అసమర్థతను చక్కగ వెల్లడి చేసెను. బాల్టువినగారు డెలివీన సమాధానము కడు నిస్సారముగ నుండెను. బాల్టువినగారి విదేశకదలియం దొక నిశ్చయముగాని ఒక సూత్రముగాని లేకపోవుటచే, ఇంగ్లండు కలుకుబడి క్షీణించెను. ఆంతరంగికస్థితి చెడిపోయి, పని లేనివారల సంఖ్యను బెంచెను. వాణిజ్యరక్షణకదలి సవలంబించి, దారిద్ర్యమును తొలగించెదమని బాల్టువినగారు ప్రగల్భముల బలుకుచున్నను, అది నెరవేరుట దుర్లభమని తోచుచున్నది. వీరివద్దకు దేశము నందు విశ్వాసమును పురికొల్పినని తోచదు. లిబరలు కక్షమునందు మరల సంయోగము గలిగినది. వైకౌంటుగ్రే, ఆస్పిత్రు, లాయడుబార్ని మొదలగు లిబరలు ప్రముఖు లొక్క వేదికపై మరల జేరుటచే, లిబరలు కక్షమున కెక్కుడుబల మేర్పడ గలదు. కన్సర్వేటివు కక్షమునం దట్టి సంయోగము గలుగ లేదు. ముద్రాసునందలి జస్టిసు కక్షమునందు వతెన, నాయకులలో భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడినది. వాణిజ్యరక్షణము గావలయునని కన్సర్వేటివు కక్షమువారి రందరును అంగీకరించెదరు. అందు విషయమై నెట్టి యభిప్రాయభేదము గలుగ లేదు.

కేవలము అధికారవదలుట విషయముననే తగాదా లేర్పడుచున్నది. ఒకరివాసన ఇంకొకరికి గట్టకయున్నది. ఆస్టిను చేంబర్లెను, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు గార్లు మంత్రివర్గములో జేరుట కంగీకరించిరి. కాని వారిని జేర్చుకొనుటకు యువకుల కిష్టములేదు. బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభు వనిన కలుపురికు అయిప్టము గలదు. వీరిని మంత్రిలలో జేర్చునెడల, తాము రాజనామా నిచ్చెదమని ఆర్గురు మంత్రులు బెదరించినటుల లండనుమైమ్సు పత్రికలో ప్రకటించబడెను. ఒకరి కొకరికి వరస్పరముగ సమాయ గలదని విడితమగును. కన్సర్వేటివుకక్షములో గలిగిన చీలికను తొలగించుటకు తేసిన ప్రయత్నము అన్నియు వ్యర్థ మయ్యెను. వైవా రియరును చేరక బోయిన కన్సర్వేటివుకక్షమునకు బలము చాల వరకు దగ్గును. ఇంతియగాక ఫర్ రాబర్టు హార్వ గారు తమ వ్యవహారములను వదలి పైకి రారని ప్రకటించబడెను. పార్లమెంటు సభ్యుల కూటమికి అధ్యక్షులుగనున్న ఫర్ ఆల్ఫ్రెడ్ స్పిత్రుగారు, వాణిజ్య రక్షణకదలి నామోదింపకపోవుటచే కన్సర్వేటివు కక్షమున నిలుచుట కంగీకరింప కున్నారు. లాంక మైన్సు కన్సర్వేటివులుగూడ చంచలముగ నున్నారట. వీరిలో నైదుగురు స్వేచ్ఛావాణిజ్యవాదులయిరి. కన్సర్వేటివుకక్షమునందు బెరిగిన విభేదములు మరింత పెచ్చగుటచే, ఈనూరు వీరి భావి పరిణామము అనుకూలముగ గనుపించదు. పక్షాభిమానమునకన్న, వ్యక్తులు తమ ప్రాముఖ్యమునే ముఖ్య

ముగ పాటించుచో, పక్షబలము క్షీణింపక మానదు. ఆస్పిత్రుగా రీ తరుణమున సంత్సపులగుట వింతగాదు. ఎదుటిపక్షమునం దింకను మిక్కుటమగున సంత్సప్తి ప్రబలియండ, లిబరలుకక్షమునందు త్రుటి కాలములో సంయోగము గురికెననివీరు సగర్వముగ పలికిరి. లిబరలుకక్షమువారు మరల వెనుకటి కలుకుబడిని సంపాదించగలరో లేదో త్వరలో తెలియగలదు. లేబరుకక్షమువారిబల మీ తరుణమున నెంతగలదో, వారియాందోళన మెంతవరకక్కరకువచ్చునో చూడవలయును. లేబరుకక్ష మీ సమయమున ముందుకు రాగలుగుచో, కన్సర్వేటివు కక్షమున కుపద్రవము వాటిల్లుట నిశ్చయము.

మితవాదపక్ష మంతరించుట

మితవాదపక్షము దేశమునందంతరించెనని చెప్పువచ్చును. ఇంగ్లండునందు హోంరూలరులు ప్రకమాందోళనము జరిపి, బ్రిటిషువారియన్యుగవాము కొరకై చాలకాలము వేచియుండిరి. రెడ్డుండుగారి నాయకత్వముక్రింద హోంరూలుకక్షమువాడు ఓపికతో బసచేసిరి. తొడివారలగు సికఫీనరుల తీవ్రతను ప్రతిఘటించి, బ్రిటిషు బేదార్యమునే నమ్ముకొనియుండిరి. ఎంతకాలము వేచియున్నను, రెడ్డుండుగారికోర్కెలు నెరవేరవచ్చెను. ప్రజల ఆశ లంతరింపసాగెను. కొంతకాలమునకు ఇంగ్లండులో హోంరూలరులు కలికమునకైనను గానరారయిరి. అంతయు సికఫీనరులమయ మయ్యెను. అటులనే హిందూదేశమున, మితవాదులకు స్థానము పూర్తిగ దప్పిపోయినది. ఎంతకాలము వేచియున్నను తమకోర్కెలు సఫలముగానవుడు, ప్రజలకు వారిపై నమ్మక మెటులుండును? సహాయనిరాకరణో ద్యమ ముద్భవించినపుడే, మితవాదమునకు చోటు లేకబోయెను. శాసనసభలు ప్రజలచే బహిష్కరింపబడినను, మితవాదులు కొందరా సభలలో బ్రవేశించి సహకారము సలిపి ఘనకార్యముల జేయ నెత్తించిరి. కాని యువకారము జేయకాలక బోగ, అవకారము జరుగుటకు వీరు ఎక్కుడుగ తోడ్పడిరి. సుప్రసిద్ధశాయకులు నిర్బంధించబడిరి. జన్మస్వాతంత్ర్యములు భగ్నమయ్యెను. దేశము భరింపవలసిన పన్ను లధికమయ్యెను. అధినివేశ రాజ్యభారతీయుల స్థితి దుర్భర మయ్యెను. ఇట్టి స్థితిలో ప్రజలలో నిరాశ పెరుగుట వింతగాదు. ఇప్పుడు జరిగిన శాసనసభల ఎన్నికలలో నది మరింత పరిస్పృట మయ్యెను. అన్ని ప్రాంతములందును మితవాదు లోడిపోవుటయు, స్వరాజ్యపక్షము వారును, వారితో కొంతదూరము బోవువారును విజయ మొందుటయు సంభవించెను. వర్తమాన ప్రధానయోగ్యతయని భావించుచున్న చెన్నరాజధానియందు గూడ, పరిస్థితులు మారినవి. విశాలాశయముల గలవా రీ మారు చాలమంది ఎన్నుకొనబడిరి. జస్టిసుకక్షమునందు సయితము వెనుకటి సంచుచిత్తదృష్టి దగ్గను. ఈ పక్షమునం దిప్పుడేర్పడిన చీలికయే, ఇందుకు నిదర్శనము. అధికారవర్గము పరికింప గలుగుచో ప్రస్తుతిస్థితి వారికి గుణపాతమును నేర్పగలదు. విశుద్ధసహాయనిరాకరణవాదులు శాసనసభల ఎన్నికలలో పాల్గొనరయిరి. వీరితో కొందరు కారాగృహములలో నున్నారు. మరికొందరు వెలుపల నుండి స్వతంత్రకార్యనిమగ్నులై మెలగుచున్నారు. శాసనసభలలో జేరిన వారిలో స్వరాజ్యపక్షవలంబులు విశేషముమంది గలరు. వీరు సహకారోద్దేశముతో గాక నిరాకరణోద్దేశముతో శాసనసభలలో బ్రవేశించుచున్నారు. అధికారులకు దేశాభిప్రాయ మెదియో ఇకనయి

నను బోధపడునా? ప్రజలలో స్వరాజ్యసంపాదనా పద్ధతులపట్ల నీవదభిప్రాయభేదము లుండవచ్చును. కాని, ప్రస్తుతప్రభుత్వవిధానము దొలగి, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగుట యవసరమని తలంపనివారు లేరు. జస్టిసుకక్షప్రముఖు లగు డాక్టరు నటేశనుగా రిటివల ముచ్చటించుచు, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధిని తాము వాంఛించుచున్నామని వెల్లబుచ్చిరి. వివేక వంతు రాలగుచో, ఇంగ్లండు హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యమును వెంటనే ప్రసాదించవలెను. కాలము ముదురుకొలదియు, సంక్షిప్తస్థితి ఏర్పడి సులభకరి మ్మారమున కాటంకము గలిగింపవచ్చును. మితవాదులింకను మిగిలియుండునెడల, జాతీయోద్యమమును ప్రతిఘటించక, దానివిషయమొకరకై పాటుబడుట క్రేమస్కరము. తాత్కాలికలాభముల నపేక్షించి, దేశనాశమునకు వీరు తోడ్పడుతుండుచో, తమధర్మమును నెరవేర్చినవారగుదురు. ప్రస్తుత సమయమున సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై ప్రజలు సర్వస్వమును అర్పణజేయుట ముఖ్యము. అట్టి సంసిద్ధత గనుపకుచో, అచిర కాలములో స్వరాజ్యము నుస్థాపితము గాకమానదు.

హిందూదేశము : సామ్రాజ్యము

న్యూజిలెండుమంత్రి యగు మాసీగారు ముచ్చటించుచు, బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకు హిందూదేశము చాలముఖ్యమని తెలిపిరి. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము లభించుటకుముందు కొంతకాలము గడువవలసినను, అది వచ్చితీరు నని వీరు చెలిపిరి. మాసీగారి సద్భావమును కొనియాడవచ్చును గాని, స్వపరిపాలనమును వెంటనే స్థాపించుటకు ఇంకనువలకాలము గడువవలయునో తెలియదు. హిందూదేశము సామ్రాజ్యమున కొకవిధముగ ముఖ్యమే. సామ్రాజ్యమునందు అర్హస్వాతంత్ర్యము లేకున్నను, సామ్రాజ్యపు బరువుల నన్నిటినిమాత్రము హిందూదేశముధిక్ముగ మోయవలసినవచ్చుచున్నది. హిందూదేశపు ముడివస్తువులను చౌకగ కొనిపోవుటకు, ఇతరభాగములకు విలుగలుగును. కాని హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మొసగు విషయమున మాత్రము, అందరును వెనుదీయుచున్నారు. సప్రూగారి రాయబార మెటుల విఫలమయ్యెనో గాంచిన, హిందూదేశము సామ్రాజ్యమునం దెట్టి హీనస్థాన మాక్రమించుచున్నదో విడితమగును. సప్రూగారు నిరాశాపూరితయై స్మెట్టుగారి కాతన్యమును తీవ్రముగ నిరసించిరి. స్మెట్టుగారు మరల బెదరించుచు, సప్రూగారి ప్రతిపాదనము హిందూదేశమునకు మహాపకారము జేసెనని నుడిపిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమునందు సభ్యులయినను గాని వారిని ప్రభుత్వపరినిధిగ బంపుట లోభ మని, స్మెట్టుగారి డిక్షేపించిరి. స్మెట్టుగారి బెదరింపులకు భయపడెదవారుండరు. ప్రస్తుత దుస్థితి కన్నను, భారతీయు లెక్కుడు దుర్గతి గాంచబోరు. మొత్తముమీద బూటక మేమియు లేకుండ, స్మెట్టుగారు తమ యభిప్రాయములనుచెలిపి, భారతీయుల నిజస్థాన మెదియోనిరూపించిరి. ఇతర మంత్రులు మాత్రము చేసిన దేమి? కనడామంత్రి యగు మెకెంజీగారు గారు నైతము, 1921 సంవత్సరమున సం గీ క రిం ప బ డి న ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానము హిందూదేశమునకెట్టి వాగ్దానము జేయ లేదనియు, అది కేవలము సలహాపూర్వక మయిన దనియు, కాన్ఫ్రెస్సెగారయినను ఇందుకు భిన్నముగ చెలుప లేదనియు, సూచించిరి. నలరాజనుగారు “వాయిస్ ఆఫ్ ఇండియా” పత్రికలో నీ సంగతినే స్పష్టముగ సూచించిరి. మొత్తముమీద స్మెట్టుగారు ఖండిత

స్థానిక వార్తలు

మదరాసు కార్పొరేషను:— కార్పొరేషను నిలవిన కమావేము ఈ దినము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు నమావేళ మాయెను. వి. తిరువలపిళ్లగూడ అధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్ష ప్రసంగము ఇట్లు:— చర్చ జరుగుచున్నది.

ఒక విందు:— ఇటీవల ప్రారంభింపబడిన, పెరంబూరు నందలి కార్పొరేషను బాలికాపాఠశాల విద్యార్థిను అందరికును 19 వ తేదీన దొడ్ల కంటాచలయ్యగారు విందునైనది మన వాగ్దాన మొనర్చిరి.

మోకొర్లు జడ్జి:— మోకొర్లు అఫీషియలు విధిగా నున్న రావుబాద్దూరు వి. నాదీలానుజివీశ్వరగారు, వ్యా. కూటుప్రూరు గారు అ. భా. వ్యాపారాది సంఘసభావన కార్యమున బోధించి కార్యము సామనందు, మోకొర్లు జడ్జిగా నియమింపబడిరి. ఈనెల 21 వ తేదీన భార్య పుచ్చుకొనెదరు.

రాకపోకలు:— రా. బ. టి. కంగారెగారు, ఇండియా బాండ్ కమిటీని కేటాకునాను నిన్న రాత్రి లాంబంకరింపబడిరి. వై. రి. మద్రాసు దక్షిణ ఇండియా మహారాష్ట్రా త్రై విలంబున ౫౦ చార్జులు మార్పిడిగాని నిన్న రాత్రి కేటాకునాను కలిగిరి.

శ్రీపుండలీక వరదసభ:— చెన్నై శ్రీ గోవిందపు నాయనవిధి 62 నెం. ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుసామి శెట్టి కంపెనీవారి కార్యాలయమునందు 19-11-1928 సోమవారము రాత్రి 9 గంటలకు (బహుశ్రీ వి. స్వప్నాచార్యులుగారి కలల తల్పలా కల్యాణం అను పాట) భా. కలకేము జరుపబడున భక్తకథ అందరికును విచ్చేయ ప్రార్థన.

లెమిలేనాడు అసహాయవాదుల సభ:— లెమిలేనాడు అసహాయవాదులు తిరువనావల్లిలో దిశంబరు 1 వ తేదీన కమావేళయ్యెదరు. అసభలో త్రివిధ బహిష్కారముతో గూడిన మహాత్ముని కార్యక్రమమును సంపూర్ణముగా కాంగ్రెసులో ఆమోదించుటలు చేయబడిన, కాంగ్రెసుతో అంగీకరింపబడినవో ప్రత్యేకముగా ఆంధ్రప్రదేశ్ముందు కొనసాగించబడు తగు నేర్పాటులు ఆలోచింపబడును.

మహాత్ముని శిక్షా దినము

చెన్నై నగర కార్యక్రమము. మదరాసు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యకర్తగా తిట్లు చెప్పుచున్నాడు:— రామయ్యరాం కార్యమునకు యాజమాన్యము క్రింద మహాత్ముని పటముతో శత్రు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గాంధీ శిక్షా దినంబునకు భజన ఊరేగింపు జరుగును. అదే సాహస విధి రామయ్యరాం నెం 87 స్వహత్యుద్ధ భజనములు చేరును. శ్రీముకుండు, శ్రీనివాస అయ్యంగారు, ఎం. పింగారెలు చెట్టియారు, అయ్యల నామిల్లూరు, ఎం. పి. ముఖీ మహాద్వయ, ఎం. ఎస్. ముక్త్యార్య అయ్యారు, టి. ఎం. అడి కేశవులు వాయకరు మున్నగువారు ఇందు పాల్గొనెదరు.

ఘోర హత్య

సవతిలిల్లి కుతంబముల ఫలితము దక్షిణమలదాడు జిల్లావాసి యు ధనికుడు ఈశుబడి గలవాడును నగు శీరా కుట్టిపాడి అను నతడు తన భార్యకు విడాకు లిచ్చి మరొక స్త్రీని పెండ్లాడి రెండవ పెండ్లాడు ముక్త్యార్యుడే మొదటి భార్య మదాచిని పెళ్ళియై యుని నిద్ర పోవుచున్న యరిని గొంతాకు గుడ్డమట్టి తానును తన రెండవ భార్యయు నరినిని గొంతానికి చంపి కేసును నోక నోతిలో వారి పెట్టి చానిపై నోకపోక చెట్టువాటి తన మహారు కొంత డబ్బు పెట్టుకొని పారిపోయెనని వివరింపి వ్యాపింప కేసు. కాని పోలీసు వారమునాము కేసి ఇల్లు సోదా జూజి కేసును పైలొగి పొంతకుల నియంత్రణ కరెన్సు కేసి.

గాంధీదినము

గాంధీ నిర్బంధదినము శత్రు మామూలుగ నవలంబింపబడును. బుద్ధుడప్రాయమగు నుత్సాహమువలనను, క్రియారహిత మగు సంచలనము వలనను, విశేషలాభముండ దని వెనుకటి యనుభవము చెల్లుచున్నది. గాంధీని నిర్బంధము నుండి విడిపింపవలయునని, అన్ని పక్షములవారును కోరుచున్నారు. కాని గాంధీమహాత్మునిసంబోధనము సనష్టంకక, వారివిడుదలనుమాత్రము కోరుటచే ప్రయోజన ముండదు. స్వయంసహాయము యొక్క పరమార్థమును గాంధీమహాత్ముడు సహాయ నిరాకరణముద్వారా బోధించెను. సత్వరస్వరాజ్య సిద్ధికి ఇంతకన్నను ఫలకరమగు మార్గము లేదని, పలువురికు చెలిసినసంగతియే యయినను, నిరాకరణ నిర్మాణధర్మముల సమష్టములోనికి చెచ్చుటకు వారు వెనుకంజవైచుటకు కారణ మేమి? ఆత్మ విశ్వాసమును, ఆత్మస్థైర్యమును లోపముగనుండుటయే. ఇకనయినను ప్రజలు మేల్కొని మహాత్ముని హితము నాచరణలోనికి దే బ్రయత్నించుట యావశ్యకము. నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుట ముఖ్యమని, కాంగ్రెసులోని ఇరుపక్షముల వారును సంగీరించినవిషయమే యయినను, ఇందు విషయమై తగినంత చాకచక్యమును జూపరయిరి. శాసనసభల ఎన్నికల తొందరలంతరించుటచే, స్వయంసహాయ కార్యక్రమమును సఫలపరుచుటకు, నిరాకరణపక్షము తమకే కిసంతను వినియోగించుట ఫలదాయకము. మాటలతోను, వాదప్రతివాదములతోను చాలకాల మిదివరకు గడచిపోయెను. ఇకనయినను ప్రజలు తమవిధుక్తధర్మమును నిర్వహింపక, గాంధీమహాత్మునిపై శుష్కభక్తిని మాత్రము చెల్లుచుండునడల, మహాత్ముడేమాత్రము సంతృప్తిజెందజాలడు. శేషటికనము జరిగెడిసభలు, ప్రజలను కార్యోత్సాహపరచుట గావించుగాక!

బంగారపు విక్రయము

ఇంగ్లండులో పేవరు కరెన్సీరిజర్వులో నిలువ యున్న హిందూదేశపు ధనమునుండి 20 లక్షల పౌనుల బంగారము విక్రయింపబడు నని ఇటీవల ప్రకటింపబడెను. ఈవద్దతినలన హిందూదేశమునకు నష్టముండనని వేరుగ తెలుపనక్కరలేదు. బొంబాయి బంగారుపర్తకు లి విషయమై భీతి జూపుచున్నారు. తమ అసమృత్తిని ఇండియా ప్రభుత్వపు ఆర్థిక సభ్యునికి చెలువ బ్రయత్నించుచున్నారు. హిందూదేశపు ద్రవ్యమును ఇంగ్లండులో నిలువయుండు వద్దతి, మిగుల నష్టదాయక మని చాలకాలమునుండియు కాంగ్రెసుసభ వివేదించుచుండెను. ఈ వద్దతి బ్రిటిషు వర్తకుల కెక్కుడు లాభము గలుగజేయుచున్నది. పేవరుకరెన్సీ రిజర్వులోని బంగారమును కదలించి దానిని ఇంగ్లండులో విక్రయించుట కవసరము గనుపింపదు. ఇండియామంత్రి తన నిరంకు శాధికారము నీ తీరున వినియోగించుచున్నారు. భారతీయుల అసమృత్తులవలన విశేష ప్రయోజనముండు నని లోపము. ఇండియామంత్రియొక్క కొన్నియు రద్దుజేయుటయు, ఇండియా ప్రభుత్వము ప్రజలకు పూర్ణముగ బాధ్యత వహించుటయు జరిగిన గాని, ఇట్టి యనర్థములు దొలగిపోజాలవు.

అసభ్యులేఖ:— నిన్నటి కత్రికలో 14 వ గుంటయందు “వికారవరము మరణ” నను కీర్తి క్రింద యొక విలేఖ (వాసి) తేలి ప్రచురింపబడెను. దానిని విమర్శించిరి, అయ్యది క్యంగ్రెసులో నూడిన యసభ్యులకు తేలిగ గన్పించెను. ఇట్టి తేలి మామూలు మరణ కార్మికరింద తొందరతో ప్రచురమునందున కేరయం చిందించెదము. (ఆం. క. కల)

ముగ చెలిసిన సంగతినే, ఇతరమంత్రులు గూడ ముగ నూచించిరి. ధ్యాయకు ఆఫ్ డెవలప్మెంట్ గారి ప్రతిపాదన మిందుకు అనుకూలముగ నున్నది. సప్రూగారిటీర్యాన మయినను, భారతీయుల హక్కును స్థిరపరచుటకు ప్రయత్నింపక, అధినివేశరాజ్యముల యనుగ్రహమును వేడుచున్నది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందు హిందూదేశమునకు గౌరవస్థానము లభించినగాని, భారతీయులు సామ్రాజ్యముపై సభిమానము జూపజాలరు. ఆట్టిస్థానము నొసగక, భారతీయులను బుజ్జగించి ఊరడింపు వాక్యముల బలుకుటచే, వారు తృప్తిజెందజాలరు.

లోకలుబోధులు: అక్కొంటులు

లోకలుబోధుల అక్కొంటుల విషయమై మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు కొత్తవద్దతిని నూచించిరి. లోకలుబోధులచట్టము ననుసరించి, ప్రతి జిల్లాబోధుడు జిల్లాలోని బోధులన్నిటికిని కలిపి యొక బడ్జెట్టును తయారు జేయుచున్నది. ఇందువలన, ఏ యే తాలూకా బోధులో నెట్టి యార్థికస్థితి గలదో గ్రహించుటకు ప్రభుత్వమునకు వీలు గలుగుటలేదు. అందుచే సకముందునుండియు, జిల్లాబోధుల అధ్యక్షులు జిల్లాబోధుల బడ్జెట్టును ప్రత్యేకముగను, తాలూకాబోధుల బడ్జెట్టులను ప్రత్యేకముగను, యూనియను బడ్జెట్టులను ప్రత్యేకముగను సమర్పించవలసియుండును. ఇదివర కమలులో నున్న వద్దతి ప్రకారము లోకలుబోధులన్నియు ట్రెజరీలోనుండి ప్రత్యేకముగ ధనమును తీయుచుండవచ్చును. దీనివలన లోకలుబోధులకు ట్రెజరీలో ప్రత్యేకముగ సంతకబు నిలువ గలదో, నిలువయున్న మొత్తము ను వారు ఎక్కువ సొమ్మును దీసికొనినో తెలియకున్నది. లోకలుబోధులపెసిడెంటులకు తమకు సంబంధించిన సొమ్ము ఎంత నిలువ యున్నదియు జెప్ప వీలు గలుగుటలేదు. అందుచే ప్రతి యూనియను, తాలూకాబోధు, జిల్లాబోధులకు ప్రత్యేకపు బాంకింగు అక్కొంటు లుండవలెనని నూచించబడినది. వీలగు సంతవరకు ఇంపీరియల్ బ్యాంకుతో అక్కొంటును ఏర్పరుపవలయునని ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు. కాని ప్రజలచే స్థాపించబడిన బ్యాంకులలో స్థానిక సంఘములు తమడబ్బు నేలనిలువయుంచుకొన గూడదో తెలియదు. స్థానిక సంఘములకు ఈమాత్రమయినను స్వాతంత్ర్యము లేనియెడల ప్రయోజనముయిండును? అయినను, ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానము క్రింద స్థానిక సంఘముల స్వాతంత్ర్యము ప్రవర్ధింపబడునైదు. 1923 సంవత్సరము డిశంబరు 1 వ తేదీనుండియు, లోకలుబంధు తాలూకు డబ్బు వ్యవహారములు, చెక్కులద్వారా జరుగునని ప్రకటింపబడినది. 1924 సంవత్సరము ఏప్రిలు 1 వ తేదీనుండియు జిల్లాబోధుల పెసిడెంటులు తాలూకా యూనియనుబోధుల అక్కొంటులను ఆయాబోధులకు బిచ్చగింపవలయు నని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు. ఇకముందునుండియు, ప్రతిలోకలుబోధువారి అక్కొంటులు ప్రత్యేకముగను స్పష్టముగను నుండవలెనని ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము. కొత్త ఏర్పాటువలన లోకలుబోధుల ఆర్థికస్థితిలో ఇప్పటికన్న నెక్కుడు అభివృద్ధి గనుపడునని దోచును. కాని వీని అక్కొంటులలో కొంతస్పష్టత గలిగిన లెక్కవచ్చును.

బిటిఎం రాజకీయములు

ఎన్నికల సంరంభము

ప్రధానామోద్యమి రక్షక విధానము

యూనియన్లుల అసమ్మతము

లండన్, నవంబరు 15 ఉదయం 1:— బ్రిటన్ ప్రతిపక్ష పక్షముల మధ్య ఉద్వేగములు కలుగుచున్నాయి. యూనియన్లుల మధ్య వివాదములతో మండిన సెషన్లు ముగియలేదు. బార్లీయన్లు గారు అనుకోనివైతరక బర్లీయన్లుగా, చాంబర్లెన్లుగా సహాయముగా ఆధార పడకలగు.

ఎన్నికలకు ముందు ప్రభుత్వ విధానమును తయారుచేయుటకు తమకు గూడ అవకాశమునుచ్చి. పోలింగుకు బార్లీయన్లుగా సహాయపడి ఆయనకు చేయుత నొసగెద మనిరి తెలియచున్నది. తరువాత అధికారములేకందే మంత్రులుగ నియమించబడతారని యూనియన్లులు విషయాలై చేసి బర్లీయన్లుగా పాల్గొనకుండునని వచ్చెదరు. అన్నికా చాంబర్లెన్లు గారు విశేషంగా ఆసక్తిగా రాజ్యమును.

బర్లీయన్లుగా నియమించబడుటకు వచ్చిన రాజుకు తమ అభిమతము ఆయనకు విన్నవించుటకు రాజీనామా చేసి బార్లీయన్లుగా పోలింగుచున్నాడు. అందుచే చర్చలంతయు ఆగిపోయినది. ఇంతటిలో మరల చర్చించరని తోచుచున్నది. ఎటువంటి తీర్మానములైన అన్నికలకు ముందు యిట్టి ప్రాముఖ్యముగ నున్నది.

ప్రధానామోద్యమి యభిప్రాయము

లండన్, అక్టోబరు 15:— కార్మిక పక్షము వాదన రాంసే మన్మథులుగా ప్రధానమంత్రి సంతకం ప్రధానమును గూర్చి బహిష్కరణ తీర్మానము సందర్భమున ప్రధానామోద్యమి తెలియజేసెను.

విశేషాంగవర్ణనలు

మన్మథులుగా రన్నులు విశేషాంగవర్ణనలలో ముఖ్యముగా భూమి కన్నులకు ఉండవలసివచ్చే. నేనందుల కంగీకరించెదను. మొదట నుండియు ఏదో విభజన జరిగినా రము చేసికొనటకు ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. నంధి కుదురునన్ను రోజున యూరపులో క్రొత్త విభాగమును తెచ్చుకొనుటకు ఇష్టము లేదు. అట్టి మనఃకలనములు వచ్చినే మరల ఈతరపు కొంతకాలము గడచును. అందుచే మిత్రమండలి అందరితో కలిసి ప మన్మథులను ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించు వలెను. ప్రస్తుతము తమ ప్రయత్నములు ఫలించునని ప్రభుత్వమువారు చెప్పకలరు. లాండన్ బార్లీయన్లు సాధ్యము కావున ముఖ్యమంత్రి దరలో వనిగావున్న ఆకర్షణ మెక్రియ లేదు. అమెరికాలో రాజకీయములు ప్రారంభమైనవిదప కొంతలాభము కలుగవచ్చును. వీరితోనూడ మాత్రములు మిత్రమండలిలో ఇద్దరిములమున కర్మమైవది. మిత్రమండలి మా పని కష్టములేనది ఇటుల కలసియున్నారేకండ్ల ఇక నెంత కాలము యిటుండకలము. సహకారమున కరసరమును భావములను బ్రతినిధులైన తీర నెంతమాత్రము నిలపకలరని ఎన్నిసారు లో మిత్రమండలికి తెలియజేసితిమి.

మనలేనివారికి జీవనోపాధిని కల్పించుట

యూర పరిస్థితులచేతను వీరివలన జర్మనీకి గల్గిన ఆర్థికకష్ట పరిస్థితులచేతను యూరపు పూర్వపు పరిస్థితులను కలుగజేయుట చాల అసమ్యక్తము అవుచున్నదని, నిరుద్యోగము ఈ సందర్భమున ఈ పరిస్థితులు చాల పాడుగ నున్నవి. ఇదివరలో మనము వికలములను చూచుచున్నాము. బర్లీయన్లు మన చేతిలోనున్న మనలేనివారి కు సమస్యను ఏర్పడియుండెడిది గాదు. ఈమా రెముల రిగ్గిపోవుటచే ఈవిధము లేర్పడినది. ఇదివరకు మనము వికలములను చూచుచున్నాము ఇప్పుడు మనము ఎక్కువ ముఖముల నీమనలనిచ్చితిమి. చేమాడక తప్పనిసరి వచ్చినది.

జర్మనీ స్వేచ్ఛ వర్తమానము ప్రారంభించినచో ఎగు మరులు చాల విస్తారముగను. ఈ ఎగుమతులన్నియు స్వేచ్ఛకు తమకుండు పోవుటకు ఏనుగు ఒకసంఖ్యను కిందకు తేసిన ప్రతిసం ఇప్పుడు మాని క్రొత్తపన్నులను విధించి ఆర్థిక విధానమును మార్చును కలుగజేయుటకు అవకాశ ముండవలెను.

నేను ఒక్కజర్మనీగాక ఇంకను ఇతరదేశములను మనవికలకు ఉపద్రవమును కలుగ జేయుచున్నది. దానిని ఆపు జేయుటకు ఎక్కువ సంఖ్యలను విధించుటకు మనకు అవకాశ ముండవలెను. దోమనియనుటకు ప్రేరేపనను జూపవలెను, అలాగే మన హెచ్చుతగ్గులను నన్ను ప్రభుత్వమువారు సాధారణముగ తప్పల నన్నిటిని సమర్థము చేయవలెను. ఇదివరలో ఆపన్నులు లేకపోయినను క్రొత్తపన్ను విధించవలెను.

అవారపదార్థముల విషయములో గోధుమసిడి, మాంసము, బొమ్మ, పెన్సి (గడ్డులమీద నున్నవి) విధించవలెను. వివరములను ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసెదరు వీరి విధానము నంగీకరించుటకు పూర్వ మెటువారు వీటిని విమర్శించుచున్నాను.

సుంతులమును ఏదేమియు గూడ స్వేచ్ఛార్థమును రాయబారములచే స్థాపించి ఎరువు. కాని రాయబారములను జరిపి స్వేచ్ఛార్థమును ప్రజలపెట్టవలెను తమకు లాభమున్న దని తోచిన, కొంతవరకు త్యాగమును జూపవలెను.

యూనియన్లుల అసమ్మతి

ప్రధానామోద్యమి బర్లీయన్లు ప్రభుత్వమువారికిని వ్యతిరేకముచేసెడి. బర్లీయన్లు ప్రభుత్వము చాంబర్లెన్లు గారుగా ప్రభుత్వముతో కలియరు.

దీనివలన కారణము బర్లీయన్లు ప్రభుత్వమును ఇతరమంత్రులకును వైమరములు ఉండుటయే.

సంతులనవిధానము తమకు ఇష్టము లేకపోవుటచే 50 అలక్ష స్థితిగాను జమీన్దారులకు కర్మకర్మమును ప్రతి నిష్పంతు. వీరిని కార్మిక సమస్యనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారు నూచించినవిధానముగూడ వీరికి ఉచితలేదు.

ఈవిషయములో స్థితిగాను స్వేచ్ఛ ప్రయత్నించుటకు స్థానిక కన్సల్టేటివ్ సమితివారు అంగీకరించిరి.

లంకామైర కన్సల్టేటివ్ సమితివారు ఇంతవరకు తమ యభిప్రాయమును తెలియజేయలేదు. వీరిలో ఆరుగురు స్వేచ్ఛ వర్తకములను మన ప్రకటించిరి.

గమల యజమానులు రిగ్గి అభ్యర్థనలను నిలబెట్టకక, వీరివందలను యిచ్చుచు రనుచున్నార. తమను బర్లీయన్లు గారిని ప్రభుత్వములో తీర్చుకొనుటకు బార్లీయన్లుగారి యనుచరులలో కొందరికి ఇష్టములేకపోవుటచే మొదట అనుకోని ప్రకారము ఉపన్యాసములను యిచ్చుచున్నాము. బార్లీయన్లుగారి చేయూత నొసగెదమని చాంబర్లెన్లుగారు తెలియజేసిరి. ఎన్నికలు బయటకును అదనపు మంత్రులను నేర్పరుచుట ఆత్మపక్షము లోనగు ననియు అందుచే ప్రస్తుతము యిచ్చు ఇద్దరు సహాయ్యులను తీసివేయుటయే గర్హితర మనియు కాని ఆయనకి వీలులేదనియు బార్లీయన్లుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ఎన్నికలలో బర్లీయన్లు ప్రభుత్వము తమకక్షమమువారికి ఎన్నికలలో తోడ్పడును నమృతమునే బార్లీయన్లుగారు తెలియజేయు అటులు వీలులేదని బర్లీయన్లు ప్రభుత్వము తెలియజేసెను.

భారతదేశము-సంరక్షక విధానము

ఒక్క బ్రిటన్ కు దోమనియనులు, ఇతరదేశములకు ఇండియా గూడ సంరక్షక వర్తకవిధానమునే అవలంబించెను. 10 ఏండ్లకిరము ఇంగ్లాండు ఇండియాకు ప్రేరేపనను ప్రజలపెట్టి యుండెడిది. ఇప్పుడు రాజకీయపరిస్థితులు మారుటచే అయ్యది అసాధ్యము. మనకు ప్రేరేపననుగూర్చి చేరమాడుటకే అధికారము లేనపుడు అది లభించనే లభించదు.

లిబరల్ పక్షమువారి ఎన్నిక సంరంభము

ప్రభుత్వమువారి అసమంజసవర్తకచే లోపిక్షమువారు అందరను కోపగించుకొనిరి. లిబరల్ పక్షమువారు మాత్రము తమలో రామందరము ఒక్కనిమిదములో సఖ్యతను బడసి ఏకమైరి అట్టిపక్షముగాను తెలియజేసిరి.

కార్మిక పక్షమువారి ఖండనము

ప్రధానామోద్యమి సమర్థనము

కార్మిక పక్షమువారి తీర్మానము వీగిపోవుట

లండన్, నవంబరు 15:— కామన్సులలో, నేడు కార్మిక పక్షమువారు మంతవారమై తమను తీసివేయుట నని కోర దానిని నిరాకరించిరి. దీనిలో వివాదాంశములు బయలుపడెను నని తోచివేసిరి.

మరాఠుల ఋణము

గ్రేటు బ్రిటన్ కు పరాములు ఇప్పుడు 612000000 పానుల అప్పును తీర్చవలెను. పోలండు, డెన్మార్కు, యుగోస్లావీయా, యుద్ధ సామగ్రి నిమిత్తము పరాములు 800000000 ప్రా. పానుల అపాదించిరి. జర్మనులు యుద్ధ సామగ్రి పారములను బట్టి పరాములు గ్రేటు బ్రిటన్ కు ఋణమును తీర్చుట ఆధారపడియుండును కాని దీనినిబట్టి మాడ కొంతవరకు పరాములు తా మియవరసిన అప్పు నీయ మని చెప్పుచున్నారని కొందఱియభిప్రాయము అని చాంబర్లెన్లుగారు తెలియజేసిరి. ప్రక్షులచేత సభాభవన మంతయు ఖాళీగానే యుండెను. ఎవరను విశేషాతీతర మంత్రులక్షము వారున్న లెంబియను, లిబరల్ పక్షమువారి స్థానములను ఖాళీ అనే చెప్పుచును. ప్రక్షులచేత పూర్తి అయినవిద ప్రభుత్వ పక్షమువారి స్థానములు, ప్రభుత్వము, దోమనియను వారుగూర్చుండు స్థానములు పూర్తి అయినవి.

కార్మిక పక్షమువారి ఖండనము

అంతర్జాతీయ కార్యకర్తలను, వర్తకమును సమకూర్చు లేవదలకును, పనిలేనివారికి జీవనోపాధిని కలిగించు ఏర్పాటులను ప్రభుత్వమువారు చేయలేదనియు ఆత్మపించుచు రావలె నున్నాల్సిగాను ఆత్మపించుటకు లేకవారిని సభ్యులు అదనము అధికారముతో ప్రోత్సహించిరి. ఎన్నికలమిత్రములు కొందరి తిండిలేక మాడుచున్న ప్రజలను విడిచిపెట్టుట చాల అన్యాయమని. ప్రభుత్వమువారు తప్పుకొనిరి. ఇంపీయము ప్రేరేపనను పెట్టుబడిదారులకే లాభకరముగాన వారు వానిని గోరుచున్నారని. దీనివలన జీవనవ్యయము హెచ్చుననియు వేరేరు సంఘము లేర్పడుననియు (బ్రజ్జులు) ఏర్పడు ననిరి.

ప్రభుత్వమువారు ఆరోగ్యము, మనలేనివారి కు సమస్య, భీమా, వృద్ధుల కిచ్చు వింపుములనుగూర్చి విషయములనుగూర్చి ఆలోచించుచున్నారని బార్లీయన్లుగారు తెలియజేసిరి.

సుంతులను తీసివేసిన మొదటి ఆర్థికము మంత్రి పని లేకపోవు ననియు తోలోపుగ తన్నులు విధించబడు సరకులన్నియు జేకములో దిగునని లాయరుబార్లీయన్లుగారు తెలియజేసి, కార్మిక పక్షమువారు మాటిమాటికి అయినట్లు అటంకమును కలుగజేసిరి. చర్చ పూర్తియగునయమున కలవరము విస్తారముగ నుండెను. 50 ఫిలిప్ లాయిడు గింగారి ఆత్మపించిరి.

కార్మిక పక్షమువారి తీర్మానము వీగిపోయెను.

జర్మనులకు ఋణము

అమెరికనుల విధానము

అవారపదార్థములను గొనుట

లండన్, నవంబరు 15 రాత్రి 9 గంట:— అమెరికా ప్రభుత్వమువారు జర్మనుల యుద్ధ బెడ్ల స్ట్రీటులో అవారపదార్థములను కొనుటకు 160000000 డోలరులను బయలిచ్చుట కేర్పాటుజేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఋణమునిచ్చుటకు కాంగ్రెసు వారి యనుమతిని గోరుచున్నార. వీరిసమితిని బడయుట కష్టములేదనుచున్నార. ఈ ఋణముయొక్క యుద్ధకర్మము జర్మనీలో ఉత్పాదించుకలుగజేసి సహాయముచేయుటకు జరుగుచున్న ఏర్పాటులను తయారుజేయుటకు గాదని. జర్మనీకి ధాన్య మంతర లేకపోలేదు. కొవ్వొ, పందిమాంసము విస్తారము జరుగురుగ కావలసి యున్నది. ఈ ఋణముతో వీటిని కొనెదరు.

ఈవిధానములో యూదులగూర్చి ఏమియు జెప్పలేదు. ఎటులు, ఎచట ఉంచెట్టులయిన నను మరల లేకుండ ప్రభుత్వమువారి కష్టముల నన్నిటిని బెర్లిన్ ప్రభుత్వమువారి కరము చేసెదరు.

యూరప్రజలను పోషించు భారమంతయు బెర్లిన్ వారికి గాని వాషింగ్టన్ వారికి గాదనిరి.

నష్టపరిహారములు

జర్మను లెంతవరకీయగల రను

విషయమును కనుగొనుటకు ప్రత్యేక ఆర్థిక శక్తిలగుటకు జరుపుటకు ఇది అదను గాదని వరాను అనుచున్నాడు. తాను పొల్టాననితో అసలుగల జరుగదనే తలంపుచున్నాడు. గ్రేటు బ్రిటన్ ప్రాంతం ప్రారంభములో ఒడంబడికను జేసికొన్నగాని యుద్ధం బెడ్స్ స్ట్రీటు వా రీవిషయమై కనబరచుచున్నాడు. మిత్ర మండలి సయోధ్యస్పష్టముగ చెప్పినది వరాను భయపడు చున్నాడు. ప్రస్తుతము రెండు జేతులుండును రాజకీయ పరిస్థి తులు మిక్కిలు ముగ నుండుటచే పరిస్థితులు విషమింపబడుచును. లేక యథాప్రకారముండు ననుచున్నాడు.

హెబాహెన్ జాలరన్సుల

పునః ప్రవేశము

సంధికి భంగకరము

ఇటలీవారి వైఖరి

లండన్, నవంబరు 15, రాత్రి 7-20:— జర్మనీలో నిధి గతులందు ఇటలీవారు జోక్యము కలుగజేసికొన నిష్టము లేదు. జర్మనీలో హెబాహెన్ జోలన్ను బంధుటచే వెర్సెయిల్స్ సంధికి భంగము కలుగు ననుచున్నారు. యువరాజురాజ వెర్సె యిల్స్ సంధిని ఎక్కట్టుటకు ఉద్దేశించబడెనేని ఇటలీ ప్రభుత్వము వారికి ముస్సోలినీ గారు తోడ్పడగ మానరు.

ఈ లోపల ఆట్టిసంగతే జరుగుతో వీరి యభిప్రాయ మేది యని ఇంగ్లాండు యభిప్రాయమును ఇటలీవారు తెలియ గొరుచున్నారు.

మిత్రమండలిలో ఏకాభిప్రాయము తేలకుండుట

లండన్, నవంబరు 15:—రాత్రి 11-50 జర్మన్ యువరాజు రాజనుగూర్చి జర్మనులు మిత్రమండలి వైసిపరిశీలనమును నిరా కరించుటకు గూర్చియు ఏమియు లేలేదు. తేలకున్నను సరే గాని అందరను కలిసి పని చేయుటకు వీలుకడదని జెప్ప టకు వీరిలో పూర్తి భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడలేదు. యువ రాజువారిని ప్రయోజనములేదనిగా లెగిన చర్యను తీసుకొనిన బాగుండునని వరానులయభిప్రాయము వారికి వీరు మిత్రమండ లిని చూడకజేయుట ఏర్పడునని. యువరాజు రాజనుగూర్చి ప్రెంచిలిటింగువారికి భేదాభిప్రాయములు లేదని జెప్పవలెను.

బ్రిటిషు వైఖరి

జర్మన్ యువరాజులను కయిబరనుగూర్చియు జర్మనీలో తీసికొనవల్యలలో పొల్టాననిని బ్రిటన్ తెలియజేసినటులను జర్మనీలో అంతర్విశ్రమండలి వైసిపరిశీలనమును గూర్చి అపరాధ ములను విధించుటకు కిష్టము లేదనిరనియు తెలియుచున్నది.

సామ్రాజ్యము - భారతదేశము

లండన్, నవంబరు 15:— సామ్రాజ్యములో భారత దేశము చాలముఖ్యమైన భాగము. అందుచే వాటికి తగు నీతి పో రక్షణ లన్నిటిని ఇచ్చితిరవలెను. ఇండియా ముస్సులకు నరయగు ప్రభుత్వమును ప్రవేశపెట్టుటకు కొంత కాలము బట్టచున్నది. కాని అవిధానము వచ్చి తీరుననే నానశ్యము. ఇండియా ఏకమగ గాని వేర్వేరురాజ్యములగు విభజింపబడిగాని బ్రిటిషు సామ్రా జ్యమునకు సుదృఢభక్తి క్రిందికావలెను బావు పని నాచుకొన నమృతము అని ముస్సోలినీ గారి

రైను సెకరేట్లము బ్రిటిషు ఆక్రమణలో నున్న ముగిన్ని ఎక్కువ ప్రాంతముల నాక్రమించుకొని రని తెలియుచున్నది.

ప్రెంచిలిటింగు ప్రకటన అర్థము, ఆదాయము సరిపోవుటలుల ఏర్పాటుల ఆంగ్లో వెస్టియా చమురు కంపెనీలో ప్రభుత్వము వారి జోక్యమునుగూర్చి ఏమియు తెలియలే దని.

గ్రీకు విప్లవశాసకులకు ఉరిశిక్ష విధింపబడెను. మరి కొందరికి దీర్ఘ కాలము శ్రైలు విధింపబడెను.

కన్యా వలసకాసుమును త్వరలో కన్యాకళ్యాణమువారు ప్రకటించెద రనియు అప్పుడు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సావ జాగ్రత్తగా యోచింపబడునని ఆరంభిగారు బదులిడిరి.

కాతాపవర కంపెనీలో ప్రభుత్వపరిశీలని నియమించెద మనియు 1000000 పౌనుల నిచ్చెద మనియు (గ్యారంటీ) ఇందు లో ఆధము 900000 పౌనులు బ్రిటన్లో ఖర్చుపెట్టవలసి యుండుననియు వెనిస్ బాంబర్లెను గా రిసి

డాక్టరు నత్రా-నట్టు సేనాని

ఇండియాగవర్న మొంటును మాటలేదనుట

లండన్, నవంబరు 15:—సామ్రాజ్యసభాంశము సుప్ర సృష్టుగార్డుకు చెడుటతో పూర్తి అయినది.

సుప్ర గాడు సృష్టు సేనాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని నిందించెనని లా సామ్రాజ్యమునకు తన మొండిపట్టుచే ఉప దళ మును కలు జేసినవా డగుచున్నా డనియు సుప్ర గాడు యాట రుతో తెలియజేసెను. భారతీయ ప్రతిపత్తిగూర్చి సృష్టుగార్ డో తాను సాధించలేపోతి నని.

సృష్టు గా రిట్టు యాటరుతో జెప్పెను:—సుప్ర గాడు ఇండియాకేగుచు నన్ను దూరించినయందునాది ఆక్రమకడితిని. నేను లండనులో నున్నంత కాలమును సుప్ర గాడిని ఎంతయు పెద్దజేసి గౌరవముతో ఆహ్వానితిని. సభలోను, లోపాయికా రిగు ఎంతయో మర్యాదగ జూచితిని. భారతీయులపట్ల నా కంటయో గౌరవముగలదని చెప్పితిని ఆయన చెప్పినంతయు ఆయనకే గౌరవముగాదు. మీరుమిక్కిలి ఇండియాకు అవకాశము జే నవారెరి. భారతదేశమునకు చాల కష్టమైనది. ఇతరజాతుల ప్రతినిధులను రీ ప్రముగ ఆంధ్ర రాష్ట్రాది య మర్యాదల మంటు లిది నిందించుటనిధులను భారతదేశము మన ఆతకపరిశీలన విశేషములందు బాగుపడవు. దోషినియనులు శ్రమపడి తమ ప్రధానామాత్యులను సామ్రాజ్యభద్ర కంపిరి. వారు తమదేశములకర్పణ మంత్రార్థ బాధ్యతను వహించి ప్రస్తావించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తుదకు ప్రభుత్వములో సాధారణ కళ్యణుడుగాద కాని సుప్ర గాడిని ఇండియా ప్రతినిధిగ బంపిరి. దీనివలన సుప్ర గాడిని దూరుచున్నా రనుకొనరాదు. ఆయన సభ లో తమభర్తృమున సరిగా నిర్వహించలేదని నా యభిప్రాయము గాదు. కాని ఇతర ప్రతినిధులు ఒండొరులపట్ల జూచుటలనన మర్యాదలను సుప్ర గాడు విడుచుట నాకు ఆక్రమమునున్నది' నేను ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని నిందించితి రని సుప్ర గాడిని. కానిని నేను విడిచిపెట్టును. నమ్రాధానము తప్పకుండుచున్నది. నేను ఎంతమాత్రము నిందింపలేదని గట్టిగ జెప్పుచున్నాడను. నా తు న రీ డి ం గు క్ర భు వు న తు న ఎన్ని స.వర్తనములకుండియో స్పృహ. ఆట్టిరి నేను రిడింతు ప్రభువును నిందించి అనమానించితిని సుప్ర గా రుటకుంటే నా స్యాస్పరతుకు విషయము జోకటి యుండదు. నేను వేరుగ సుప్ర గాడిమాటలను ఖండింప నవసరములేదు.

కన్యాకాసున్న స్వల్పసంఖ్యాకులను ప్రభుత్వ క్షేత్రాలైన బ్రిటిషుసంఘమువారికి ప్రతికూలముగ సుప్ర గాడుమాట్లాడినపుడు నేను జెప్పినసంగతులనుగూర్చి సుప్ర గాడు నన్ను ఖండించియుం దును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు విశేషముగ జేయవలసిన దాని కొంత ఎక్కువ జేసింటిని. ఇదంతమాత్రము ఇండియా ప్రభుత్వ మువారి బట్టుటగాదని చెప్పెదను. ఏదెటులున్నను భారతీయుల పట్ల యూనియన్ ప్రభుత్వమువారు ఆవలంబించిన విధానము నుగూర్చి సుప్ర గాడు పరిశీలనవాక్యములకంటే నావాక్య ములు సుముగాదు. పరుషముగ నుండవలవు. సుప్ర గాడి దోడి కిని ఆహ్వాద్రసంగమునకు నాకు చాల విచార గలవస్తువు.

సుప్ర గాడును రిమ్ బ్రూకు విలియంసు గారును ఇండి యాకు బతులు కెరిరి.

దుబారా ఖర్చులకును లిండిపోతు కనమునకును జర్మ నీలో ఇప్పుడు ఆరకాక లేదు. స్వర్ణభద్రకనులను మంటయిడ్ల కింద మార్చవలె నని.

విశేషములందు వరానుల వ్యవ్రాంతమును తెలియజేయు టకు 6030000 ప్రాంతలను ఖర్చుపెట్టవలెనని సార్వ మొంటును ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు గోరిరి. విశేష పత్రకలలో తమ సంగతి సరిగా తెలియజేయనందున తమ నిబంధితులను తెలియజేయుట కిది ఉపయోగింపబడును.

క్రైయిటును క్రైటొచి మొంటు కిమిటి ని వేదిక

ఈ కమిటివారు కొన్ని కాలము పునర్నిర్మాణము గావించవలెనని నూచించినను బర్మా ప్రభుత్వమువారు కోరిన కిరి 20 లంకు ఖర్చు కగ్గించు నూచనము గావించలేరైరి. బర్మి యులను దోగ్గములకు నిజమియవలె నను విషయమును కమిటి వారు విచారించి విశాపియోద్యోగియుల సంఖ్యను నిర్ణయము జేసి మిగిలిన కాల లన్నటిని రాష్ట్రీయుల శక్త మొనర్చవలె నని నూచించిరి.

వాతావరణ నిధి

1923 సం నవంబర్ నెల 17 తేది శనివారము

జిల్లా ముఖ్య పరములు	గత 24 గంటలలో అర్జిఫింగు	గత 24 గంటలలో అర్జిఫింగు	గత 24 గంటలలో వర్షము	అర్జిఫింగు 1-వ తేదినండి వర్షము	మాములు వర్షములో వర్షము
గోపాలపురం	79.5	72.8	0.28	17.80	6.68
కోరాపుట్
నికాబపట్నము	78.5	74.1	5.62	20.99	11.28
కాకినాడ	76.5	78.7	8.75	80.78	18.46
మచిలీపట్నము	80.1	74.0	0.25	15.10	2.49
గుంటూరు
కర్నూలు	90.8	66.1	...	1.76	2.62
బళ్లారి	93.1	70.9	...	1.46	4.04
అనంతపురం
కడప	89.4	78.0	...	5.11	2.04
కల్లూరు	88.4	76.0	...	28.59	8.48
మద్రాసు	89.0	75.5	...	19.52	0.86
కడపూరు	92.7	76.2	...	26.45	5.94
కల్లూరు
సేలము	95.2	71.1	...	4.66	4.76
కోయంబత్తూరు	86.4	66.8	...	6.68	2.88
తిరుచనాపల్లి	96.4	74.2	...	8.28	1.87
నాగపట్నము	90.1	74.7	...	20.76	0.02
పునకొట్
మధుర	95.2	78.2	...	9.06	2.48
పాంబర్	98.4	78.9	...	11.44	5.00
తిరునల్వేరి	10.48	0.79
తిరువేంకటము	84.0	78.1	...	16.89	1.71
కొచ్చి	86.7	71.7	...	10.29	7.98
కాలికట్టు	86.2	74.1	...	4.99	9.17
మంగళూరు	87.5	74.0	...	4.66	5.48
రెంగులూరు	88.0	68.6	...	1.81	8.92
హస్తినా
మేర్కాళ	76.6	89.4	...	4.59	66.2
కైయాడు
ప్రొద్దాబాద్
కార్వూర్
రత్నగిరి
కొంబాయి
హేలాపూరు
కొడైకనూర్	68.5	51.2	...	18.20	8.91
ఉదకమండలము

సర్కారులు:—వర్ష పాత మంటలను గలది. విశాఖపట్న ములో 5.62, కాకినాడలో 8.75 మచిలీపట్నములో 0.25 గోపాలపురంలో 0.28 అంగుళములవాన తురినెను. ఆనము దట్టముగ మేఘములతో అల్లుకొన్నది. ఉత్తరమున అర్ధగ్రా విక్రమ. 8.7, నుండి 8.2, దిగ్గివరకు కుడివేడిమి. తక్కువ గోపాలపురంలో రాత్రివేడిమి 5.8, దిగ్గిలు ఎక్కువ. కాకినాడ మచిలీపట్నములో 8.8, దిగ్గిలు ఎక్కువ.

డక్టర్:—మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. బళ్లారిలో అర్ధగ్రా తక్కువ. ఇరవీ రాత్రి పగటివేడిమి 8.7 దిగ్గిలు ఎక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 8.7 దిగ్గిలు ఎక్కువ. కర్నూలులో పగటివేడిమి 2 1/2 దిగ్గిలు ఎక్కువ.

కర్నూలు:—మేఘములు తక్కువముగ అల్లుకొని యున్నవి. కడపూరులో అర్ధగ్రా తక్కువ. ఇరవీ పగటివేడిమి 8.1 దిగ్గిలు ఎక్కువ. మద్రాసులో 8.9 కల్లూరులో 2.6 ఎక్కువ. ఈ ప్రదేశములలో రాత్రివేడిమి 4.3, 4.7 దిగ్గిలు ఎక్కువ. సర్కారులో వర్షము తురినెనునే యుండవచ్చును ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాధు,

కాతావరణ నిధి

బంగారాఖారమున తుపాను
నిష్ఠా, నవంబరు 17:—ఈయనయమున బంగారా ఖార మానకుపాను కాకినాడకు ప్రాగు క్రమముగా 43 మైళ్ల దూరమున నుండెను. తుపాను తగ్గిపోవుచున్నది.

హిందూ తియలజికలు హైస్కూలు

తిలకుమహారాజుపటమును బహిరంగపరచుట

హిందూ తియలజికలు హైస్కూలు సాహిత్యసంఘమువారు నిన్నటిదిగము సాయంత్రము జరిపిన కథలో ఎస్. శ్రీనివాసాచార్యగారు తిలకు మహారాజుపటమును బహిరంగపరచిరి. ఆపటమును పాఠశాలనిర్వాహక యొకడు రచించెను. చాలమంది విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు విచ్చేసిరి.

కార్యక్రమమునందు ఎస్. సత్యమూర్తిగారు తిలకు మహారాజు చీరతియనుగూర్చి ఉపన్యసించుచున్నందున, ఆయన పదవ దక్షిణోత్తరములను ఉపాధ్యాయులలో నొకరు నిలిపి, ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు ఉపన్యసించిరి. తిలకుగారు కనబడిన కాలమునందు తిలకుమహారాజు పాహిత్యపత్రము మానుటలేదనియు, ఘోర్నాసను కాలేజీకి స్థాపించి అందు తానొక ఉపాధ్యాయుడుగ నుండిననియు, ఈవిధముగా అదేబరములేని చీరముగదపి విద్యార్థిగృహిండు పాటుపడిరిని ఉపన్యాసములు చెలిపిరి. చురము ఈయన ఆసమానమును తేకభక్తిని గలిగియుండిరి. తేకనేరమును గొప్పస్వార్థ త్యాగమును చూపి చాలకష్టములపాలయెను. ఈయన ఆదర్శమును నవమెల్లరము అనుకరింపవలెనని తేల్చి ఆప్యమని తిలకుగారిపటమును బహిరంగపరచుచు ఉపన్యాసములు జరిపిరి. ఆపటముతో పాటు ఇతరపటముల నొకములు గుడ ప్రేక్షకులచే యివ్వబడినవి.

పిదప శ్రీనివాసయ్యగారు తిలకు మహారాజుని పటముపై నున్న కష్టమును, మార్గధ్యమును చెబుచుండ, తీసివైచి పటమును బహిరంగపరచి యిట్లుపన్యసించిరి. తిలకుమహారాజును గొప్పపండితుడనియు, ఆయన కాస్త్రప్రబంధమునకే సంపూర్ణముగా పాటుపడిన మహావేదముల కవిభావనలూర్తి తేనెయిందు ననియు తెల్పిరి. ఆయన చీరతియను పాహిత్యపత్రమునకే కాక యితరపత్రములందుగూడ పండితోక్తులు గలవని తేల్చుచున్నది. ఈసంగతిని హిందువులు పూర్తిగా గుర్తెగినచో బాలియాభ్యుదయమునకు ప్రతిబాధను పాటుపడియుండును. కాని భారతీయవిద్యార్థుల ప్రస్తుత విద్యావిధానములందు స్వతఃకరితము దేవతక స్వతఃకాయముల యొక్కయు, నాయకలయొక్కయు, ఉత్తమోత్తముల చీరతియలను కప్పిపుచ్చుచున్నారని ఆంధ్రులచే మహాభావుల చీరతియల ననుసరించి ఉత్తమ మార్గమున విద్యార్థులు సదుచితములగు అవకాశములు లేవనెత్తి, ఇట్టి విద్యావిధానము బాలియాభ్యుదయ కారణము. తిలకుపండిత మహారాజులు ఆయాసకు పూర్వ మెందరో యుండిరి.

నేడు తిలకుగారు గాంధీగారు ఓర్విన ఘనకార్యములు జరిగి రోజులలో నిరంతరమునుభవించుచున్నారని చెప్పియుండిరి. నీయందుగల గౌరవభావము యితరులయందుగూడ మనము గలిగియుండవలెను. తిలకుగారినిర్వహించిన సెక్యులర్ కార్య మెక్కువగా జేసియుండలేదు. కాని ఆకార్యములనే మనము మరల చేయవలసరము లేదు. ఇప్పటిపరిస్థితులు లేవు. అప్పటికాజులలో జేయుటనకు బోవుట యితరులభావధ్యము గాకుండెను అయినను తిలకుగారు జేయుటనకు బోవుటకు వెతుకుటచే త్యాగస్వభావము ఆయనచీరతియ నకు వర్తించుచున్నది. ఆయన చీరతియనుండు స్వార్థత్యాగము మూలనూత్రితము. నీనితే యెల్లరు ఆదర్శముగా నుండుకొనవలెను.

తిలకు గొప్పకార్యవాది, ఆయన కేకములో బాలియాభ్యుదయమును సాధింపవలెనని, ప్రజలలో అన్యోన్యమైత్రి, వికసనమును గుదిచెప్పెను.

ను. నిరంతరకారమును తొలగించి స్వరాజ్యమును బడయవలెనను వాంఛ ఆయన కేకమునకు గలగజేసెను. ఆయన చేసినపు నాడులవైన గాంధీగారు భవననిర్మాణమును జేయుచున్నాడు. ఆయన నిరంతరము ఆకాపూరిత స్వాదాయముగా నుండెను. ఆయన స్వలాభమును విడిచి ఎల్లరుకుసంబంధించు విషయములపై పాటుపడినాడు. ఇప్పటిప్రజలు వికసనములేక వివిధపత్రముల స్వాతంత్ర్యముపై తిగవులాడుచుండురు. ఇందుకల్ల సెట్టిలాభములేదు. ఈభేదములు తొలగించుకొని మంచికీడు గలిగియుండవలెను. ఇవరకు ఉపన్యాసములు విద్యార్థికుడును, రాజకీయవేత్తయు బాలియాభ్యుదయ ప్రతిష్టాపకులును ఆనతిలకుగారి బోధనలను మువరదని సభ్యులను హెచ్చరించిరి.

అధ్యక్షునికి వందనము లర్పించుటతో కథ ముగిసెను.

హాపర్సు అడ్వాన్సు పార్సన్ ఆన్ హాంబర్ నైకిల్స్

ప్రేమ:—అతుకులేజిటి బ్రిటిషు ఉత్పత్తిగొట్టములచే చేయబడినది ఇతరదేశాదీన అతుకుటకు మునుపు ప్రతి అతుకును చీలచే బిగించబడును. ఫోర్ము:—మేజరకము ఉత్పత్తిలోను, పేటెంటు మొద్దు కమ్ములలోను చేయబడినది. పరిమాణము 24". టైరులు:—అర్ధర యిచ్చిన తరువాత టైర్లు చేర్చబడును. చక్రములు:—అందుల చక్రము ఎనామిల్ చేయబడిన సెర్బుకాడ్ రేబుతోను, బ్రిటిషుపేటెంటుతోను, తయారుచేయబడినవి. గొలుసు:—సెట్టిను Xకి రోలరు శ్రీ చక్రము:—సెట్టిను బాల్, దబులు ప్రేమలు గలవి. (తేల్చేకపు మునుపటి వెనుకటి భాగముల రోలరు లీరుతో సహా గలవి. మట్టిని ఆటంక పరచునవి:—ప్రేమను ఇతర భాగములను విడిదిగా తీయవచ్చును. ఎనామిల్ స్టేను, ఫ్రంటు ఎక్స్ ప్రెజెంట్ కాడిల్: ఎల్. 14 ఎనామిల్ స్ప్రింగులతో చేయబడినది. పూర్తిచేయుటకు:—మేజరకము కాంతి గల నల్ల ఎనామిల్తోను బంగారునంటి గీతలతోను అతుకవచ్చును చక్రము గీతలతోను పూర్తిగా చేయబడినది. పంపు, పరికరముల సంపాది, పరికరములతో సహా టైరులు, బ్యూబులు లేకుండా ధర రూ 112-8-0.

రేంజరు నైకిల్స్ ఎమ్. మాడల్

కారణము 24" ప్రేమ నలుపు ఎనామిల్ గలది. బంగారునంటి అతుకవచ్చు గీతలుగల చక్రములు 28" X 1 1/2" డబ్బు. ఓ. నికలు అంచులు, బ్రిటిషు స్టాండర్డు పీడులతో అమర్చబడినవి. సెట్టిను చక్రము, గొలుసు గలవి, నైకిల్స్ తిప్పబడిన 2 ప్రేమల హండిలు బాగు గలవి. పూర్తిగా రబ్బరు పెడల్పు గలది. నెం. 45 రు ఇంగ్లీషు కాడిలు మేజరకం మడగార్లు, ఎక్స్ ప్రెజెంట్ మన్, స్క్రాము మున్నగు వాటితో సహా గలవి. పంపు, పరికరములు, పరికరముల సంపాది, పంపు టైరులు, బ్యూబులు కాక ధర రూ 85.

సూపర్సు నైకిల్స్

మేజరకము అతుకులేజిటి కార్బన్ ఉత్పత్తిబ్యూబులతో చేయబడినది. బాగుగా అమర్చబడిన పంపు టీనును, బ్రిడ్జిటీటు, చైన్ స్టేనుగలవి. అనెటిల్డ్ సెర్బుకాడ్ స్టాపింగుఫోర్కుక్రాను డిస్కను అనెటిల్డ్ ఫోర్కు-బ్లెడులతో గలవి. గొలుసుచక్రము 5 రుకము చేర్చబడినది. (బాకెట్టు ఆఫ్షియన్, కప్పులు గలవి.

బొంబాయి మ్యూనిసిపల్ బడ్జెట్

రాజోవు సంవత్సరమున బొంబాయి మ్యూనిసిపాలిటీకి ఆదాయము 31,28,000 రూపాయలు, ఖర్చుము 3,19,78000 రూపాయలు, అందులకు 7,6500" రూపాయల తరుగదలయు కలుగునని అంచనా వేయబడినది.

రాజ్ బహదర్ యస్. పి. కాశాభ్యుక్తుగారు బొంబాయి ఇంజనీర్లసంఘమున కథ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

తిరుపతి ఖద్దరు వస్త్రాలయము

ఈనెల 1-11-23 నుంచు 14-11-23 వరకు రూపు 877-3-8 నెలగల ఖద్దరు విక్రయము చేయబడెను. రాజగోపాలాచారి.

నింబిల్లు ఫుట్ బాల్ బాడింటను సంఘము రాజమహేంద్రవరం

ఈ ఆటల బహుమానములు రెండు వందలగిన్నెల రూపముగ నున్నవి. వీటిని పొందుటకు, గంజాము, విశాఖపట్నం, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలలో కనీసము ఒక సగవత్సరముక్రింద స్థాపితమైన టీములపైయు ప్రతిష్ఠింపకమ్మున దరఖాస్తులు, ఫుట్ బాల్ నెట్ (కవేక యనుము రూ 5 తోను. 15 గురు ఆటలాండ్ పేర్లతోను; బాడుమిటన్ గు రూ 3 7 పేర్లతోను, ఈ నెల 21 వ తేదీలోగా తేరేటట్లు కార్యదర్శిగారికి పంపవలయును. ఆటలు ఈనెల 30 వ తేదీ ప్రారంభమగును.

14-11-23. భార్యాడ రామమోహనరావు, కార్యదర్శి.

మధ్యమైన ఫిట్టింగు సామాను లన్నియు మేలుకరముది బ్రిటనులో తయారుచేయబడినవి. ముతుకస్తీరింగు కాలములు గలవి. చక్రములు 28" X 1 1/2" అంచులు—కప్పులుద్దుది. మేజరకము నికోరేటలతో చేయబడినది.

పిడులు:—హార్కో బ్రిటిష్ స్టాండర్డు, ముందటి చక్రములు సెట్టిను 1 1/2" X 1/8" హండిల్ బాగు 2 ప్రేమలు గలవి. నైకిల్స్ తిప్పబడినది. ఫిలిప్పు కొత్తమోస్తరుది పెడల్పు. ఫిలిప్పు పూర్తి రబ్బరుది సాడిల్ - ఆప్టోవా 3 చుట్టుగల స్ప్రింగు సాడిల్ మిక్సిలి అనుకూలమైనది. మడగార్లు గట్టిగా నుండును. బాగుగా ఎనామిల్ చేయబడినది. అందమైన బంగారునంటి గీతలు అతుకవచ్చు గీతలుగలవి. పంపు, పరికరముల సంపాది, పరికరములతో టైరులు, బ్యూబులులేకుండా రూ 88-8-0.

బోనాఫైడ్ వర్తకులకు ప్రత్యేక ధరలు గలవు. మిక్సిలి మేజరకము "సినియర్ రాయల్" "రాయల్ కాక్సుటన్" నైకిల్సుకూడ మాడల్ నిల్వ చేయబడియున్నవి. దరఖాస్తుల పంపిన ధరలు తెలుపబడును.

బ్రూక్స్ మోస్తరు	90/2	జర్మనీకాడల్	9-8-0
" కాడిల్	90/2		28-0-0
" " B/20			27-8-0
లూకాన్ 61 బెల్టు			8-0-0

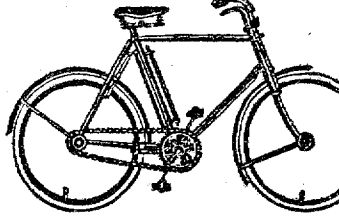
మామూలుగా మెషినుకు అమర్చబడిన కాడిలుకు బతులు మరియొక కాడిలు అమర్చబడవలసి యుండిన రు 4 అందు నిమిత్తమై రెక్కె టెట్టుకొనబడును.

రామ్ నాయక్ అండు కో 13 అండు 14 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ప్రత్యేక ధరలు!!

విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు,

మోడలు సుపర్సా (బ్రిటిషు నైకిల్స్ టైరులేకుండా రూ. 70/-)
 కేలకు కేలు సయికిలు మేము తెప్పించు చుండుటకల్ల యింత చతుక ధరలకు ఇచ్చుటకు అనుకూలమునని. యిదిగాక రడ్డి, బి. యస్. యె., రాల్ఫ్, వగైరా సయికిలుకూడా అతిసరసుగా విక్రయించ బడును. మాయొక్క పటములుగల ధరల బాలితాకు వ్రాయుడు. చిక్కోలేట్ కారు రూ. 3600/-ల నుంచి రూ 3400/-లకు తగ్గించ బడినది. యింగ్లీషు నైకిల్స్ యింధోర్టింగు కంపెనీ, 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అతి చతుక!!!

గవర్న మెంటు చిన్న ఉద్యోగులకు

అతి అనుకూలము

మోడలు టైర్లు బ్యూబులతో రూ. 71/- మోడలు 1 సంవరం గ్యారంటీ గల అవక్ ఆర్కు టైర్లు బ్యూబులతో రూ. 82/-

మోడలు 1 సంవరం గ్యారంటీ గల అవక్ ఆర్కు టైర్లు బ్యూబులతో రూ. 82/-

అగస్టుల ఆపీసు కాలెండర్ 1924 సం॥

1 టిక్కి 0 8 0

దొరసామి అండు కంపెనీ, నెం 58 పెరియణ మొదలి వీధి, మిన్ట్ పోస్టు, మదరాసు.

రుధిరోద్ధరి నంరం కార్తికమాస శుక్ర, శనివారము

కావ్యనిధి

శ్రీచెలికానిలచ్చారాయస్త్రి

[మల్లాది సీతారామాంజనేయులు గారు]

కారుణ్యపుత్రవృష్టిచే విమలసంకారంబులం జేయుచున్
ధీరా! యర్థిజనాళిఁ బ్రోచితి కదా! యిక్కడి నీ వేగుటన్
ఘోరంబౌ భవదీయదేహవిలసన్మోక్షంబునే గాంచుటన్
కారాగారముభంగిఁ గ్రాసబడియెంకా భారతీమాతకున్.

* * * *

[బాలకవి వల్లూరి వెంకటకనకయ్య గారు]

బెబ్బలి వెల్గునంతమున • బెబ్బలి ధీరప్రతాపశేకమున్
బెబ్బలి కావ్యసద్రచన • బెబ్బలి రూపవిలాస శోభకున్
బెబ్బలి శాంత దాంతగుణ • బెబ్బలి ప్రావనాంతరంబులన్
బెబ్బలి లచ్చారాయ ఘన • బెబ్బలి గాంతుమె ధాత్రినట్లూ.
కంబునుమీ గళంబుల పింకంబుగన్ స్వరేఖరదూవ్య నా
కంబుగదా శృతిభవమంకంబు సదా తనకాంతికాంచ నాం
కంబునుధా ప్రపూర్ణశుభంకంబు విధోద్రవనాది కావ్యమం
దంబుగదా ప్రకాంతహితదంబుబుద్ధుక్తియె లచ్చారాయనిన్.

* * * *

[తుర్ల పాటి గోవర్ధనరావు గారు]

హా! విధి! యేమనందు పున • యాంధ్ర లతాంగికి వన్నెదెచ్చు
స్వా! భావిక! పుణ్యరాశిని దిశంబునకున్ గొనిపోయి
నావ! యాం! ధ్రావనిఁ గ్రంథకర్తల మనంబులు ప్రక్కలు
జేసి ధీ! జగం! బేవిధిఁ దిట్టకుండు? వసుధేశునిఁ సత్కరి
జంప న్నాయమా!
శాంతంబుం గనుగాత నాకమున నీ స్వాంతంబు భాషా సతి
స్వాంతంబుం గని ప్రోచురికవులు భూపాలుండవై సద్యశో
కాంతం బెండిలియాడి జీవితము లోకాయత్రముం జేసి వి
శ్రాంతిం జెందఁదలంచితే! విబుధ లచ్చారాయ రాజాగ్రణీ.

* * * *

[ప్రత్తి వేంకటరత్నము గారు]

గురుసముద్ధుడు సఖుండు ససఃఖుండును దివ్యతిశాస్త్రివర్యుఁ
డున్, సరసుండు సద్గుణాకరుండు • సత్కులజాతుండు లక్ష్మీ
జాఖ్యుండున్, సురపురి కేగినార లనఁచున్ వగఁజెందుచు
మమ్ము వీడినీ, చిరసఖజాతమున్ గనఁగఁ • జేరితే నాకము
లచ్చరాజ్యణీ!

భాషాయోమ నిజాప్రబంధుండగు భూపాలుండు భోజండు
తా, భాషాపోషక కృష్ణరాయపుత్ర సంభావించి నాకం
బునన్, భాషాసత్పథచేయసెంచి మిము నావ్యానించెనా!
యిట్లుమా, భాషాయోమ ననాథఁ జేసి చన దే!నా! లచ్చ
రాయాగ్రణీ!

దేహసౌఖ్యమునైన • దిగనాడినీసేవ
చేయు భూపాలుండు • చేరె దివికి
దేశదేశములం • దిగువను నీసేవ
చేయు స్వప్రభుండు • చేరె దివికి
ధనము వెచ్చించి నీ • దారిద్ర్యమున్ బాప
దలఁచు కాశ్యపపతి • దారె దివికి
సరససద్గ్రంథభూషణునిచ్చి నీసేవ
చేయు రాజేంద్రుండు • చేరె దివికి

కటకటా! యిట్టి భూరదుఃఖంబు నీకు
కావ్యనిధి, తెచ్చునంచును • గలననైన
దలఁచ మైతిమి నీను దుర్దశయె నుమ్ము
దిక్కు తేనెట్టిదాన మైతివిగదమ్ము!
పరసగుణవతి! యాంధ్రభాషామతలి!

[మ. సుందరరావు గారు]

నీ. వెలయుంచితవిగదా • పీఠికాపురి నాంధ్ర!
పరిశోధకమహామండలీపు
స్థాపించితివిగా చిత్రాదత్తమండలీ
రామవిలాస శ్రీగ్రంథమాల
ప్రకటించుచుంటివి • బహుశాంధ్రగ్రంథముల్
ముద్రితమున్దితి • ముద్రితముతోడ
ప్రకటించితివి మాసప్రతికనాంధ్ర
భాషావిలాసిని • బరగు పేర
గీ. యేమిజేసితి వయ్యయో • యిట్టివన్ని
యెవరి కిచ్చితో చేయంగ • నిట్టివనులు
దేశభక్తాగ్రగణ్య సత్కీర్తిసాధ
భూతిగుణసాధర లచ్చరాటానోసరేంద్ర.

[రావు వేంకటరావు గారు]

నీ. వదన మోరగ వంచి • నాపొవు మన్నుట్టి
సోదరవర్ణమున్ • జూడవేల!
నిస్సృహవశమున • నిలుపు నీరై యున్న
పండితుల వినిచి • పలుక వేల!
మిత్రుండు పోలేరు • మేమెపోయితి మంచు
విలపించు మిత్రుల • విలపవేల!
ఇక నిట్టిప్రభువు • జేడని కుండెకు
సేవకగణమును • జేర్చవేల!
గీ. అకట! యీవిధి దుఃఖించు • నమజవర్ణ
మాది సుజనావళిని వీడి • మాయమగుట
పరమనం దెంత నీయాత్మ • పుట్టితిమి
రమ్యగుణధున్! శ్రీలచ్చారాయవ్య!
నీ. నీయండ గొనసాగ • నీతీంచుపరిశోధ
మండ లేమన్నోకో • మాన్యచరిత
నీన్నేహాధారిలో • నిరత మిదెడి గ్రంథ
మాలెటు బోవునో • మాన్యచరిత
నీయాపు లగుచును • నెగడొందు పండిత
మండలి కేమిక్కు • మాన్యచరిత
నీబోధజలధిలో • నిరత మున్నతి గను
మండలి కేవారి • మాన్యచరిత

గీ. అకట! యిందర నొకపరి • నార్తి మంచి
యారుదినములలోనె • యవని బాసె
రుగ్మలవలన నెన్నియో • రోజు లుండి
చావు దిక్కుయి బ్రతికిన • జనులు లేరే!
నీ. ధర్మనూననికాంతి • తనయందు గన్నద
నతిశాంతమాన్ది వై • యలరినాపు
దధిఃలిరాజుల • దాతృత్వమును మించి
ధార్మికచింతతో • దనరినాపు
కాలిదాసునింటి • కవి యని పొగడగ
కావ్యనిధి వగుచు • గ్రాలినాపు
విదురునివిజ్ఞత • వియ్య మొందెనో యన
రాజనీతితో యలఃరారిసాపు

గీ. అకట! లచ్చరాయ తలమాంబికము నేటి
కస్తమించె నాంధ్రుల పాప • కర్మలన
నాతనికి సరి యగువారి • వరయలేక
గుండుచుండు రహరహంబు • గూర్కు లేక.

[దివాకర్ల వేంకటాచార్యుని గారు]

ఉ. ఏకరణిక్ భరింపఁదగు • సెంతటిపాప మొ గోరుమట్టువై
లోకటిపోటురీతిగ నుండుప్రధితాత్ములు నీకుమాదులన్
నాకము నొక్కొకండునుగనన్ జనుచుండిరి లచ్చరాయడ
స్తోకగుణాన్నితుండు • దివిజాడగబోయెనటాంధ్రమాతరో!

ఉ. అంబ! యితండునీకుఁ బ్రియమానసీలంగనుజేయుచుండ నే
మంబునఁ బూర్వసత్కృతుల • మాన్యములై చనుగ్రంథమంత్రిజే
శంబున వెల్లజేయుచు • యశంబునిశంబునఁ గాంచె నా నిరా
డంబరజీవితంబును గ • టూచుజునంగ నశక్య మేరికిన్.
చ. కలకలలాడు నానగుమొగంబును మాధురి గుల్కునట్టిప
ల్కులు బుధులన్నభక్తియును • గోష్ఠియుఁ గోపములేమి

[సత్యసా
కలనము భృత్యులన్నను, శ్రీగర్వత ధీనిధి లచ్చరాయ! క
న్నులకును గట్టిపట్టుగఁగ • నుంగొననా నిను నెల్లకాలమున్.

నీ. సంతరించితివయ్య • సాహితీకిని వోడు
భక్త మోహన్మహాకవి వ్యనిధిరదు
కవివయ్య స్వయముగాఁ • గవుల సర్వపును
గ్రంథములఁచియుంపఁ • గడఁగినాపు
ప్రామాణ్యవిజృంభణి భావన సెంపందు
చక్కనితత్వ విశారదుండ
వఖిలసంపత్తుల • వలరియు గర్వంబు
గానక సంస్తుతు • ల్లాంచియుంటి

గీ. వెంత వర్ణించినను మా కొంకింతత్వప్తి
గలుగ నేరదు దేశభాగ్యం బదిట్లు
లున్నయది యేమిగావించు • మా కృపాల్లి
మమ్ము విడనాడి యారీతి • మోముమైతి.

నీ. తాళపుత్రగ్రంథతతి నిల్వఁజాలిన
పట్టుగొమ్ముమునేడు • భగ్నమయ్య
ఘనతరామున్దితిగ్రంథసర్వస్వంబు
ప్రచురమామార్గంబు • పాడువారె
రామవిలాససద్గ్రంథమాలయు గాంతి
వాయుచు నెంతయు • వాడియుండె
నునుతినంస్కృతపరిశోధకమండలి
కన్నుల నీతలు • గారుమండె

గీ. నాంధ్రభాషావిలాసిని • యంద యయ్యె
నాశ్రీతుల బంధుగులను దుఃఖాల్లి మంచి
నీవు మరణించుకతమున • నిఖిలభూమి
భృచ్చయపురస్కృతుండ యో • లచ్చరాయ.

మ. అలకృష్ణావనిపాలకుండు వివి పాత్రైసంత సంస్తవ్యుని
ర్యలచారిత్రయు సాధ్య నీధగిని • రామాయన్ము సద్భక్తి ని
శ్చలయై తిర్యతి వేంకటేశ్వరుల నాస్థానంబున నిల్చి తా
నలరన్ గారణ మీవెకాదె బుధ మాన్య లచ్చరాయాధిపా
ఉ. ముప్పదియెన్నిదేండ్లొకటబూర్తిచూపెను నీకు సెంతయున్
గొప్పదనంబు నందితిని • కోవిదమాన్యడ నీకు సాటిగా
జెప్పఁగ నేర్తు నే యెరుల • జన్మతనంబున మృత్యువిట్లునిన్
గప్పెనటన్న లోటాకటి కానగ • నయ్యెడు లచ్చరాజ్యణీ.
కా. సంతోషంబును జెందుమయ్యయనఘాస్వర్గంబునలదాత్తయున్
కాంతింజెందగ దేవత ల్బుతత ముచ్చైర్వాసము లేసె ను
స్వాంతా నీయశ ముగ్ధింపఁగ నలభ్యులైన భోగంబు ల
త్యంతంబుందుమఁ బద్యనాయకవృషార్య లచ్చరాయాగ్రణీ.

గీ. రామయాంబికచేత మ • మోముండలఁచి
యేటి కొకనూట పదియారు • వీస కాదె
చెప్పి యిప్పించుచుంటి విశేషకరుణ
నెట్లుగాఁ దీర్తు నీబుణం • విట్లుగాక.

[ద్వివేది నారాయణశాస్త్రి గారు]

కావ్యనిధి, తత్త్వవిశారద, చిరుదాంకితులు ఆంధ్రసరి
శోధక మహామండలి, రామవిలాస ముద్రాశాలాధి సంస్థాపకులు
అమృతాంధ్ర గ్రంథసర్వస్వ రామవిలాస గ్రంథమాలా సంస్థా
దకులు ఆంధ్రభాషావిలాసిని, ప్రతికాధిపతులు విద్యత్సరి
సన్యాస కుతూహలాయ త్తవిత్తులు మామకపోషక ప్రభుత్వం
వగు శ్రీ శ్రీ చెలికాని లచ్చారాయగారి హతాత్ మృతికి సోద

గాక ఆంధ్రలోక మెల్ల విచారసాగరమున నిమగ్నమైన దని చెప్పక తప్పదు.

వీర భక్తిభావ విషయమై చేసిన మహాపాకారము ఆంధ్రులెల్లకు నెఱుంగదగిన గాన నది కేరళపుట పునరుక్తియ నటు యితరయోక్తి కానేరదు. ఇట్టి పతోపకారపరాయణులను దానకళాదురంధరులను నగు లచ్చరాయ చూడమని ౧౩ సంవత్సరముల పరిమితిగల స్వల్పజీవితముననే పరలోక గమన మొనరించుటఁ జూత నీయాంధ్రభక్తముయొక్క దుస్థితియు స్వర్గ లోకముయొక్క సుస్థితియే కారణముగాని యంతకంటే చేరు గానరాదు.

ఈ మహానీయమార్తి గమస్త బంధు పరివారమును ఆక్రమించుచున్నను, పండిత బృందమును వీడి రుక్మిణీద్వార సంతర్పరాశ్రియము బహుళ ద్వాదశి భావవారము సాయం కాలము ఆరుగంటలవేళ ఇహ దేహము చాలించి స్వర్గలోక భాషాభివృద్ధికి విజయంచేసిరి.

కావున వీరినిగురించి నేను రచించిన పద్యములలోఁ గొన్ని యిందు వ్రాయుచున్నాడను.

సీ. సెలకొల్పి నాడవు • నిరుపమానప్రాధి

తాళపత్ర గ్రంథ • తతిభవనము

స్థాపించినావు ముద్రాకాల నోకదాని

అలరాణియగు రామాయమృతే

ప్రమరించు చుంటివి • భాషాభివృద్ధికి

భాషావలసినీ • పత్రికాకటి

సోపించు చుంటివి • బుధజన్మవీధి

సన్నిధానమునందు • నన్ను నిల్పి

గీ. కావ్యనిర్ధాది బిరుద వికాసమంద

వగుచు నసమానకీర్తిని • యలరినావు

బ్రతినన్నాళ్లు నలమహా • రాజు నైన

లక్ష్మ్యపెట్టక తిరిగితి • లచ్చరాయ

యెంతలా మాయ మెత్తివి • కేమి నేను

సీ. వ్రాయంగ నేర్చితి • వచనాంధ్రగ్రంథముల్

భాషాభిమానము • పాదుకానగ

రచియించు చుంటివి • రామాయణమునెల్ల

బాలబోధముగా • భక్త్యభితి

నడిపించు చుంటివి • నలియరాన జూపించి

మమకారోటి నీ • మిత్ర మండలంబు

పన్నుచుంటివి యెన్నో • పన్నుగడలు నాత్మ

బ్రజ తెల్ల నబ్బుర • పాటుకెంద

గీ. నీవు స్థాపించి విడచిన • నిలయుములను

అచ్చయంత్రము పరిశోధ • కాలయంబు

నింక నడిపించు జగత్తు • తత్వరయ్య

చెప్పగదవయ్య లచ్చరాట్రినికాయ.

న్నా రెన్నిక కెందఁటేని • స్వప్నలియర్వీసలికవారు నీ

న్నీన్ ద్రవ్యముపట్ల దిట్ట • లగుదుర్ కానీ భువభ్యాతి

కౌన్నత్యంబున తగ్గువారలనుచున్ ద్యావాపృథివ్యంతరా

న్నిల్ సత్య మెఱుంగరే జనులు • లచ్చరాయ భూపాగ్రణి

ఏవేళ నెదిగోర • నావేళ నడియిచ్చి

యిబ్బందిలే కుండ • నేలుకేడు

ఆడిన మాటకు • నడ్డుచెప్పక పేర్చి

మించ నీచ్చలు సంకరించు విభుఁడు

రామవిలాస ముద్రాకాలవై నాకు

తెల్లెన బిచ్చిన • సత్తముండు

విద్వాంసు లెనఁచెన • వేడ్క వచ్చిన నన్ను

నతిరయంబున గబురంపువాడు

మామకపురోభివృద్ధికి • మనికేపట్టు

నట్టి యతనికి నాకు జూజానబంధ

మక్కటా! ఒక్కదశలోన • నణచి వైచె

మాయక యెంక టక్కరమ్మా లధార.

* * * *

[జనమంచి సీతారామస్వామిగారు]

ఈశ్వరండు విష్ణు • దేవ్యేశ నెవ్వని

నేమిసేయూఁ బురుషుఁ • దేమి యెఱుంగు

నతినిమాటలకు మహాత్ములు విద్వాంసు

లడంగి. మెలంగుచుండు • రంభలగుదు - భాగవతము.

కావ్యనిధి లచ్చ రాయణింగారి మరణ

వార్త నిన్నటి పత్రికపలనఁ దెలియ

గుండె జల్లునన్నది అట్ట • కొయ్యనెత్తి

ఏమిచెప్పుదు నానీత • యిట్టి దహమ!

తే. విన్నయంబునఁ జనివతి • తెక్కమార్లు

కలయొ కలతెంగోయని • కలతపడితి

అకట! ఆ ఘోరవార్త సంత్యంబున్న

భాషము క్రమముగా దృఢపదేడునదికి

గడుపు చెఱువయ్యెగ నన్నీరు • కాల్యలయ్యె!

ఉ. వారమానుడి యిట్టిదని • పల్కంగ శక్యముగాని చింత చే

మారెను నా మనంబునకుఁగొప్పవిత్త త్తియేమి మూఁడునో

దొర! భవిష్యదాపదకు • నయ్యది తప్పక నూచకంబుం

చారట మెంతయోపడితిఁనక్కట! నిన్నెడవా యనుటయే

కారణమందుమాత్ర మెఱుంగఁనడ! మిత్రమ! లచ్చరాణ్యణి.

తే. పదిహెంబుల క్రిందట • జ్వరముచేత

నేను మంచముఁ పట్టితిఁ • గాని, అపుడె

యంత మొందింపఁ కీకృత్యం • డక్కటకట!

బ్రదుకఁజేసె నన్నిట్టి దుఃస్వార్థునినగ

ఎట్లు నీ యెడఁబాటు సంపాదంగలను?

ఉ. చక్కనివాడ వాక్యతిల • చక్కనివాడవు భావణంబు

నక! జక్కనివాడ విమృశడఁ • జక్కనివాడవు వర్త

నంబునక! జక్కదనంబు లన్నియును • జక్కగ నొ

క్కడఁ గూడఁ గాని మా! యక్కటికంటె లేకవిధి •

అట్టెనినుంగొని పోయెంగా! దిక్కెన రాదురయ్య మన •

తెల్లన శింకన లచ్చరాణ్యణి.

కా. లేరే రాజులు, లేరేమెల్లజనులకే • లేరే మహాచాతులకే

లేరే లక్షలు కోట్లు గల్గు ధనికుల్ • లేరే దయావంతులకే

వారేరెనను గాంచివారి విపుల • ప్రభాతి నీరీతిగా!

దొర! ఆంధ్రమంగఁ బ్రాణసత్వశంబయ్యెగదానీకు! నీ

వాకగా కవులెల్! సద్గుణకలాపా! లచ్చరాయాగ్రణి!

తే. అభిలభారత్రంధాల • యువసభమనము

రమ్యముగ లక్ష్మీనరసాపురంబునందు

జరపవలయు నీయేడని • సంతసమున

నీవు మొన్న మొన్న నె పల్కినావుగాదె?

యంతలో మమనీడితే • యిద్దరంత!

చ. భవమది యెంతోగల్గినను • కిద్దశభాగము ఖర్చుచేసికే

తెనుఁగునుగూర్చియో తెలుఁగుఁ దేకమునందలిభాగ్యవంతులీ

వనయమునాంధ్రభాషకొత్త • శ్రమనొందితవయ్య; వేనవేళ

బుణములపాలనైపడెతి • వెన్నయెదిమీకుల నేమిచెప్ప! నీ

ఘనతఃకేనీదర్శనము • కావలెనయను? లచ్చరాణ్యణి.

తే. ఆంధ్రపరిశోధక మహాలయమున్ వార్షి

కోత్సనంబు సూపించుచున్నదంచు,

వ్యాసమేదని వ్రాసి • మా కంపుడంచు,

నీవు లక్ష్మీనరసాపురి • నెంతో వేడ్కఁ

జెప్పి, ముద్దితోల్లర మిచ్చు • నప్పడేను

నిన్నుఁ జూచెడు భాగ్యుండు • కెన్నఁడుఁ గనఁ

బాల ననుకొంటి నే? కాని, • శనిదినంబు

లట్టియాపదనే తెచ్చి • తెచ్చెనయ్యె!

యింక నా జీవనంబున • కేమి సుఖము!

లలితహృదయ! శ్రీ చెలికాని • లచ్చరాయ!

సీ. ఈవేగితివి దివి • కేమగునో యింక

భాసుర రామ విలాస నెన్ను!

ఈవేగితివి దివి • కేమగునో యింక

నలయాంధ్ర పరిశోధక కాలయంబు

ఈవేగితివి దివి • కేమగునో యింక

రామవిలాస సందర్భంబుల

ఈవేగితివి దివి • కేమగునో యింక

మత్స్యవృత్త గ్రంథాలయోద్యమంబు

గీ. అయ్యె! యెన్ని సత్కార్యము • లాగిపోయె

అయ్యె! యెంత యాపదనచ్చె • నాంధ్రులకును

నరగుణకలాప చెలికానిమరదీప

రమ్యతరహాప శ్రీ లచ్చరాయభూప!

సీ. కన్నీరు మున్నీరుగా నేర్చు ముగలమ్మ

యెట్టిక ధాత్రి జీవించునయ్య

చెట్టుకూలిన యట్లు • లట్టె మూర్ఖులు భార్య

అవని నింకెట్లు సౌఖ్య • మందునయ్య

పిడుగుమొత్తిన యట్లు • పడినట్టి బుల్లెమ్మ

దుఃఖించి కెట్లు • తొలంగునయ్య

గుండెనీరై నట్లు • లండు సోదరులకు

నాత్మకాంతి యొ కెట్లు • లబ్ధునయ్యె!

గీ. అందఱ సముద్రమానఁ ద్రోసి • యరిగినాచె

తేరెడు విధంబు మాత్రంబు • తెలుపవలెంద

బుధజన కుటుంబ! శత్రాడ • భూనాణంబ

అతుల గుణసాంధ్ర లచ్చరాయావనింధ్ర!

తే. వెక్కసారెలు డబ్బంపవే యటంచు

ను తేరములేన వ్రాసిన • దత్తరమున

అంతయో యంతయో తప్ప • కంపునండు

నిన్ను మా కుటుంబము వార • లెన్నఁదేని

మఱచియుండగలరే మిత్రమా! మహాత్మా!

సీ. నా యువస్వామ మనారతంబును వినఁ

గోతూచాలం బెంతో • గర్భ నీకు

నే వచ్చినాన్ను • నీ మేడ మీఁదికి

నమితమా సంతోష • మయ్యెనీకు

నా కష్టములు చెవి • సోకినమ్మాత్రాన

హెచ్చుగా దుఃఖంబు • వచ్చె నీకు

నా కెట్టి సాయంబోనర్చ నలయనన్న

సత్యంత కారుణ్య • మలరెనీకు

గీ. ప్రజ్ఞయేమియు లేనట్టి • వాని నన్ను

నంత సత్కృత్యతోఁ జూచిపట్టి నిన్ను

ముఖ్య యర్పించినను నేను • మఱవగలనె

లలితహృదయ శ్రీ చెలికాని • లచ్చరాయ

సీ. పండిత సభలను • పల్కాటలు జరిపించు

నా రెవ్వ రింకఁ జిత్రవాడయందు

భాషాభిమానుల • బాగుగా మన్నించు

నా రెవ్వ రింకఁ జిత్రవాడయందు

కవులకు సంతృప్తికరముగా ధన మిచ్చు

నా రెవ్వ రింకఁ జిత్రవాడయందు

దేశ పితృక్రియల్ • దివ్యంబు గాఁ జేయు

నా రెవ్వ రింకఁ జిత్రవాడయందు

గీ. అకట! లచ్చరాయాదిత్యుఁ • డస్తమింప

నతని చిత్రాడయేగాక • యాంధ్రలోక

మంతయుఁ దమోమయంబయ్యె • ననగరాదె

యెట్లు లీ దుఃఖమును భరింపంగలము?

కా. నీ మోహాటము నీ మహావనయముకొనీ గర్వరాపిత్యముకొ

నీమిత్రాదనంబు నీవితరణకొ • నీ యాంధ్ర సేవారణి

నీమేధాపటిమంబు నీకరుణయొక • నీ కార్యకూలత్వమునీ

నీ మర్యాదయొక బ్రహ్మతపంగలనా • నీ లచ్చరాయాధిపా.

తే. చంద్రునకు నూలిపోగను • సరణిగాగ

భాషమిట్లు మెల్లపుచ్చువాడఁ గాని

జగ. మెఱిగిన వ్రాహ్మణునకు • జందె మేల

కాశ్వత సుఖమొందు మింక నీశ్వరని కరుణ

లలితహృదయ శ్రీ చెలికాని • లచ్చరాయ.

* * * *

[సత్యవోలు రాధామాధవరావు గారు.]

(తనాస్థానకవి)

సీ. తాళపత్ర గ్రంథ • తతిగోరి జనుల బం

పించిగ్రంథములు దె • పించినావు

తెప్పించినది యెల్ల • తీరుగా సమకట్టి

మంచి సద్యమున బెట్టించినావు

బెట్టించి వుదు సత్కృతివత్స యుక్తంబుల

గాంచి చక్కగను ముద్రించినావు

ముద్రించి తత్కార్య • పోకాకలి కెల్ల

సంచికాతతుల బంపించినావు

గీ. మించి భాషాభి వృద్ధి గావించి నావు

అయ్యె! చెలికాని లచ్చరాయావనింధ్ర

యిప్పుడు మమ్ముల విడి దివి • కేగినావు

చిరతరం బగు స్నేహంబు • జెల్లిపోయె.

సీ. ప్రకటితాంధ్ర పరిశోధక మహామండలి

భవ్యాలయంబు నే • ప్రభు దోవర్సె

కలిత రామ విలాస • గ్రంథమాలిక యన

నెగడు సమాజ మే • స్వప్న డమర్సె

ధరణి నముద్రితాంధ్ర గ్రంథ కర్వస్వ

మనుగ్రంథమాల యే • భువదు నిలిపె

లలి నాంధ్రభాషావిలాసిన యను మాన

పత్రిక నే మహిమరుడు నడిపె

గీ. నట్టి చెలికాని లచ్చరాయ ప్రభుండు

యయ్యెయో స్వర్గమున కేగ • నయ్యె బీని

సదాప దిక్కెవ్వ రిక భువనమున నయ్యె

దేశభాష లరణ్యమూల్ • దిరుగవలసె.

సీ. నిరతంబు సత్కృతీశ్వర సమాజంబు తో

డనె గోష్ఠి సల్ప గండంగినావు

సంతంబును మహా • సత్సంబంధంబు లం

దలి కవిత్యంబుకే • తరదినావు

నేను

త్యాగి

అనిశంబు దనరు గ్రంథాలయోద్యమమునం
దురుతరంపనానం. లోసగివాపు
ఎల్లపుడును. మది. నెంచుచు లోకాప
కారంబు జేయగా. గోరినాపు
గీ. ఇట్టి విద్యార్థులందఱు. యలను మమ్ము
బాని దివికేసుయంటి. పోవనకి మమ్ము
నప్పగించితివో యింక. నవని కీవు
రావు గదవో లచ్చ. రాయ నీవు.
గీ. బీదసాహసంబి. ప్రేమమీరగనవో
పించినావు యశంబు. గాంచినావు
సంగీతసాహిత్య. సరసవిద్యలనర
తీంచినా మరల. తీంచినావు
పండిత సత్కవి. ప్రతిభాకృత్యకుల
బొందినా వానంద. మొందినావు
గరిష్ఠమై దేశోపకారంబుచే భాగ్యతి
గాంచినా వందన. గాంచినావు
గీ. మించి సత్కీర్తి సత్తి ప్రేమించినావు
యయ్యె చలెకాని లచ్చరా యావనిండ్
ఇపుడు మమ్ముల విడిచి. కగినావు
చింతరంబగు ఋణ మది. జెలిపోయె.
గీ. ఆ బాల్యపుట. కందఱికిని మిత్ర
మరలన్న చెలికాని. వారటండ్రు
ఘనతర నిష్కలంక స్వభావు లటన్న
వివి లచ్చారాయ. విభు డటండ్రు
నయమూర్తిగ కరుణాకముద్రులటన్న
నిరవిచిత్రము కావ్యనిధి యటండ్రు
అలరారు సకల కలబాల్లి పూర్ణు లటన్న
పద్మనాయకవంశ. భవదటండ్రు
ఇట్టి చిత్ర విచిత్ర మహిమందు డనగ
వెలసితివి లచ్చరాయాభ్యు. విభవతంస
భవ దకాలమృత్యును దీపావళియును
గలసి యమవాస్య రాత్రి పీకటిగనయ్యె.
గీ. కన టపాకాయల. కన్న ముందు నీకు
వెలగుండె భవని. పేలిపోయె
వేకజాకలకన్న మిన్ను. ముందు నీకు
తగు ప్రాణములు దైక. నెగిపోయె
తగు మహతాబు ముత్యములకన్న ముండె
క్రతులకన్నీటి ముత్యతీరాతె
కడునమనరాత్రి. కన్న ముందు నీ భువి
కనులకు గాఢాంధ. కారమయ్యె
గీ. ఘనత దీపావళి దీపకాంతకన్న
ముండె నీదహన జ్వాల. పొంగి వెలిగె
మరణమును నీవు పొందుటకు. మాకు యంత
తగని దీపావళి చిన్న. దనర నయ్యె.
గీ. కట్టిపడుంటివి. ఘనతాళ పత్ర
నద్యంధముల్ బెట్టగా. దగినమేజ
జేయంపడుంటివి. కెలగు మండలి కిపు
దొనరు నాజవ వార్షి. కోల్పోవంబు
వెట్టింపడుంటివి. విభాగ్యతి మింగగా
భరణి నెల్లడల గ్రంథాలయములు
ప్రకటింపడుంటివి. ప్రాచీన కవికృత
కావ్యముల్ ముద్రించి. గ్రంథములంగ
గీ. ఎన్నో జేయగ దలచెట్టి. తివు యయ్యె
తాను దలచిన దొకటియు. దైవ మొకటి
తలచె ననుటలు లన్నియు. తరలిపోయె
నయ్యె చెలికాని లచ్చరా. యావనిండ్.
గీ. హా! కుమార యటంబు. నట దగ్గరకు జేరి
తల్లితో నేను. తంలినావు
కడు విచారంబులతో బడి దగ్గరకు జేరు
భార్యతో నేను. పలికనావు
అన్న! యనుచు దుఃఖమంది దగ్గరజేరు
సోదర కేళి. జూపినావు
ఘనముగా కోకిలమును దగ్గరకు జేరు
క్రితులకు నేను. జెప్పినావు
గీ. నన్నులను నీయగార దగ్గరకు జేరి
గీ. కలుచు నాకరులకు నేను. పలికనావు
కాంతారమును జేరినావు. మరల రావు!
దలచి కావు. హా! లచ్చ. రావు నీవు!
దివ్య

ధర్మమే? ధర్మమా? దానికేమిముక్కా? మాలమా?
దేశమున కొకధర్మము. కాలమున కొకధర్మము. వ్యక్తికొకధర్మ
ము. వ్యవసాయమున కొకధర్మము. మతమున కొకధర్మము.
వృద్ధాధ కొకధర్మము. జాతి కొకధర్మము. నీతి కొకధర్మము.
కులమున కొకధర్మము. గోత్రమున కొకధర్మము. బుర్రకొకధర్మము.
బూడిదకొకధర్మము. దిక్కా? దినానమా? త్రాడా? బొంగర
మా? బుంబులకాలము మొదలు, నేటివరకు, పూర్వపరసందర్భ
ముల కొక్కకొలికిపూసలూ గుడ్డిగుచ్చి, మనమెడలో తటాలన
పారవేయకల, మహానుభావు డొక్కడైన పుట్టియుండటాడదా?
ధర్మసంస్థాపనకొరకు ప్రతియగమునను, అవతరించెడి భగవంతున
కేమైన మేలిపోయినదా? ఆతని, ఆధర్మవదేశము? అప్పటి,
ఆప్రదర్శనసందర్భము ఆప్రయోజకతా విధాన సాయకస్యము
ఆదేశ, కాలములకేగాక, సర్వ సర్వత్ర సమన్వయంపడటాడ
దా? అట్లు సమన్వయించుట కధ్యంతరమేమి? అట్టివరకవ్వెట్లు
సమన్వయించిరో?
సర్వమును ఆగమ్యగోచరముగ నున్నది. ఎప్పటికప్పుడే,
అప్రదర్శన. ఎప్పటికప్పుడే, అవసానము. ఎప్పటికప్పుడే, అను
మానము. ఎప్పటికప్పుడే ఆశ్రయము. ఏమున్నది తుణములో
జొన్నత్యము. తుణములో అధాపతనము. అడుగో, తోల, ఇదు
గో, గోల. ఇంతలో ఎన్ని సిద్ధాంతములు? ఎన్ని పూర్వపక్షము
లు? ఎన్ని బహిష్కారములు? ఎన్ని ప్రాయశ్చిత్తములు? ఎన్ని
విరావేశములు? ఎన్ని గంగజెట్టులు? ఎన్ని ఘటకాధములు?
ఎంత కథాకలాపము?
ధర్మనిర్వచనమేమి? మాటలూ? వేదములేకాదు, వేదాం
గములేకాదు, వేదాంతములే కాదు. ఇవియనియన నేల? గీర్వాణ
భాషాసర్వస్వమును, ఏమిచేసినది? సాధనచత్వద్వయాదినర్వసంగ
వాసాంపదాయములును ఏమిచేసినది? ఆప్రత్య, స్పృశ, సంధ్య,
వహాయము, నియమ, సమాధులన్నియు నేమిచేసినది? ప్రాణము
విసిగి, గుండెలదరి, క్రిందజూచి, మిఠుజూచి, తలక్రింద, క్రిందు
మీదై తుద కేమని మొరబెట్టినది? అహింసయే పరమధర్మ మని
కాదా?
అహింస యన, హింసించకుండుట, యని అర్థముకదా
ఏదీ? హింసించకుండ నొక్కతుణమైన, కాలక్షేపమునకు
మీలున్నదా? ఇతరమేమియు నలదు. హింసించకుండ నామిదయిన
పీల్చుకొనలెగినదా దీప్యస్థియం దున్నాదా? అబ్బా! యేమి
ధర్మోపన్యాసము! జీవజన్మమున కర్మమెరిగి, జీవహాస్య మెరిగిన
వాడిట్లు చెప్పగలదా? జీవప్రేగాక, జీవికి, జీవనాధారమున్నదని
చెప్పగల ఆయనభావుడేదీ? ఇంకను అహింసయా? ఈఅహింసా
ధర్మమే, సర్వనీతిశాస్త్రములను, మూలమూత్రమా, ఫలప్రతి
యా, ఇక నేనున్నది? దీనినే మాత్రుక గాగొని సర్వనీతులను సమసి
పోవలసినవేనా? నీతులనునీతి అహింసయైనప్పుడు, మానవధర్మము

లన్నియు, మట్టికలసిపోవలసినవేనానా? సర్వధర్మములను, భగ
వంతునకో స్వభావమునకో, పదలిజేయవలసినదేగాని, మనమని
ఆకర్షణమును, మననెత్తిని, మనమై, వైమనోనవచ్చునా? సం
దిగ్గునువచ్చినది. పరమార్థసంపాదనకు ధర్మావస్థానము, కర్తవ్య
మని, దాని సంగ్రహింపబోయి, పుట్టిననాటనుండేయును, సర్వవిధ
ముల సంగ్రహింపబడిననీతికి నివ్వండింది, అహింసయే, సర్వ
నీతిపారసంగ్రహమాత్ర మని పరమధర్మమని, అహింస యా
చరణసాధ్యము కాకుండుట కేడ్చి, దిక్కుమాలి, జీవుడాయని,
మేలుకొనియే, పలువరియను, తోడపడవలసినదా? నీతిశాస్త్ర
ములన్నియు, మనఃశూన్యని బ్రతుకు తెరువునకేగాని, పరమార్థము
నకు కావు, కాబోలును.
సర్వనైతికపరిణామమే ధర్మము. ధర్మసంపాదనమునకు
కానినీతి గర్వము. గౌణము. ఆర్యమతవిధిధర్మము. యథార్థ
వాక్యము. దూష్యము.
ధర్మ విశ్వరస్వరూపము అనాత్మ్యావస్థగోచరము. ఈశ్వ
రుడు సర్వాంతర్యామి. ధర్మము, (ఈశ్వరుడు) తన యవ్యుత
స్వరూపప్రదర్శనమున, జీవకోటులం దనిపి, జీవధర్మమును, తనకు
వలెనే బ్రహ్మపుత్రమనియు కాశ్వతమనియుఁ జూపుచుండును.
అయవకాశమును, వృధజేయక, జీవులు (మనుష్యులు) ఆత్మజన్మ
స్వభావమును, సంఘభావమునైన, సంప్రతియకొని, ధర్మసం
పాదనమొనర్చుటకేవాక్యనీతి కొంతవరకు తోడ్పడవచ్చు నేమో.
ఈకాలమునకు, సంఘబలమే బలవత్తరము. యుగధర్మ
మే యిది. అయినను, జీవ (వతు) స్వభావము బలవత్తర మగుట
సంఘమర్యాద, వ్యక్తిసాంప్రదాయమునకు లోగి స్వార్థబద్ధమై,
ప్రభిన్నమై పోయినది. భిన్నభిన్నములై, పరమవికృత స్వరూప
మును బొందియున్న, సంఘమును, పునరుద్ధరించుకొనుటకన్న,
కర్తవ్యధర్మమున్నదని, నేను, తలంపను. వివిధవ్యక్తి, సముదాయ
ముల, నేకనూత్రబద్ధ మొనర్చుటయే యిందలిరహస్యము. ఇదియే
పునర్నిర్మాణము. ఇట్టిపునర్నిర్మాణము తం తాచరణభావ్యులకు
పురోవృద్ధి యేనాటికిని, అసంభవము. ఈసందర్భమున నాచెప్ప
వలసిన దనంతము. మరెయింకప్పు దావిమర్చన మొనర్చును. ప్రస్తు
తాంశమునకువచ్చును.
ధర్మపరిణామము పరమార్థమే. ఈశ్వరుడే. అట్టిఈశ్వరుడు
(పరమధర్మము) సర్వభూతాంతర్భుత యుండె ననుట నిర్వి
వాదము. భూతశ్రేణులగు మానవులయం దింకను విన్నవముగ
వివిధకళాభాసమానమై, విజృంభించి యుండెనుట నిశ్చితార్థము
కావున, మానవత్వమే సర్వవిధముల గణనీయము, తోడిమానవుల
నే గొరవింపనేరని, యసహ్యసంభావునకు చరాచరభూతస్పృశి
యంతయు, ఆరాధనీయు మేయని దెల్పు టనవసరము అనాదరణీయ
ము. ఆచ్రమతము. వాని కిహావరసోభ్య మేనాటను మృగము.
వాని జన్మమే, కాంతిమారము. కుక్షింభరత్నమే, వానిమతము.
వాడే, మానవపక్షువు.
పశుస్వభావము క్షేమ పరమార్థప్రాప్తికేమానవుడ
గాకతీరదు. ధర్మావలంబనమునకు ప్రేమ మూలాధారము
ప్రేమచేగాని ధర్మముగ్రహింపబడదు, ప్రేమకు ప్రతిఫలముండదు.
ప్రతిఫలాపేక్షితము స్వార్థము. స్వార్థపరిత్యాగమే, ప్రేమకు
పుట్టువు. అట్టిప్రేమకేగాని, అహింసాతత్వ, మనుభవయోగ్యము
గాదు.
ఆహార, నిద్రాభయమేధునములు, శకువులను, మాన
వులను, సమానస్వభావములే. కాని మనుష్యునియందు ధర్మ
మొక్కటి యాధిక్యమని వెల్లడుచెప్పిరి. రాగద్వేషపంపారమే
ధర్మమనిరి. రాగద్వేషము లేవనియందు కానరావో, ఆతడే
యాశ్వరుడు కావున ధర్మ విశ్వరస్వరూపమే. రాగద్వేషము
లేయవలసినవో, భయభ్రాంతు లాచరకేనజాడజాలవు. భయ
భ్రాంతు, లేవనియందు పొడనూపవో, ఆతనికిగాని, అహింసా
తత్వము భోగ్యముకాదు—ప్రేమావలబ్ధి సాధ్యముకాదు—
శక్త్యుత్సాహములు, గ్రాహ్యములు కావు—త్యాగరహస్యము
నుబోధకము కాదు.
రాగద్వేషవిరహితు డొక్కడే త్యాగి.
“.....
ప్రకృతిస్వాధ్యాయమే పరమధర్మ.
మనుదు దెప్పడి, వేనోళ్ల, ప్రకృతికన్న.
దాతయేలేడు. మన మింక రిడయనేల!
వైస్యవృత్తి యిడెల! భేదములేల!
అర్థముగాక, స్వాగ్రంబు లంటువోక!
ఇచ్చుచుగాని, సంజేహ మెనయనేల!
ప్రేమ కియ్యడ బుట్టువు పెట్కలేల!
అనెడి గుహ్యత్యక్తంబైన, యాత్మరుధిని
యెడలేగని సమృతంబు వహించి వింటి;
ఇంతలో, నేమిచిత్రమా, యెరుగగాని!
వింతవింత! మధురమలంక నిండె!
అంతలో మొదలై పొడై అవని ముండె!
కంతగిడైన వెల్లువ కలియ నీది!
మర్రితేలుచు పొందితి. మున్నగునని,
భవ్య గాంభీర్యభావ సంభవనితాంత,
పరతాక్రాంత నిర్భయ గురుపథంబు!
తోడనే నీనైతి నా తోయమయ. ఆ. గీ. శ్లో
కర్మావంతా

లలితకళాలాలనము

[శ్రీ కాశీభట్ట కృష్ణరాయశాస్త్రి గారు]

లలితకళాలాలనము శిర్షాశాఖయందు విమర్శనాదగు సంకలనము గాఢముగా యాచరించుచుండ శ్రీ బసవరాజు, అప్పారావుగారు “శ్రీ కాశీభట్ట, కృష్ణరాయశాస్త్రిగారు (2) తర్కమంతా గాఢించిన వారి అంశ నిర్ధారణ మేమిటో తెలియజేసి రావలెను” అని ప్రశ్నించిన వాటిని సరిదిద్దినది. “తేలికబంటికి రావలెను” అను యేమో నాకు తెలియలేదు. తేలికబంటికి వచ్చినదనియే నాయభిప్రాయము. వారికి సంకలనమునందేలావు చూసిన వారెవరినంటి విశదీకరింతును. తేలికబంటి నున్నదియే. ఇప్పుడు తిరిగి దానిని బాధ్యునియింపు మని యాజ్ఞాపించుట? సమర్థులే. మతియు విషయనిర్ధారిత శాస్త్రవాదసంశోధకులకే యిటువంటిది. ఏమిటంటి? “బంటికి రావలెను” అని యానటలో గొప్పరహస్యమున్నది. ఆరహస్యమే శ్రీ రావుగారి శాస్త్రమునకు సహజావారణము. దాని గుఱించి యుపసంహరణను నిరోధింపవలెనని తెలియజేయును.

నా నిర్ధారణ మనుకొనిన వారే వ్రాసిరి. ఇంక బ్రతుక మనుకొనినవారు, “యథాభిప్రాయమున వ్రాసినారు” అను వాక్యము వ్రాసిరి. కొందఱుగో గొప్పసాహిత్యము మిది యని ప్రశ్నించిరి. మంచిది నాకంటెయే చాలాను, అనుభవము సమృద్ధియగువారు నని మతియొక సారి చెప్పవచ్చును. నా “అంశ నిర్ధారణ” అనుకరణము, అనుకరణమే యగుచో శ్రీ అప్పారావుగారు రూపకరారు. అప్పుడతనికేదములాగ బ్రతుకంటింది మేముట శ్రీ లక్ష్మీనారాయణగారికి బ్రతుకెంత మిచ్చిరి.

తర్క భీతి యా?

“స్పష్టించాడట” అని సంకలనమున గొప్పరావుగారి కేల వ్రాసిరి? అది నా నిర్ధారణమని భ్రాంతిపడిరా? ఇంతకంటే నిర్ధారణమున్నదని విషయ మెందుకంటే? ఏమో నాం యెంటు మిట్టెచెప్పను. నేదాంతదర్శనపురస్థాన వివిధములు. పూర్వమున దాని నా వాదమునకు పుటలముగాఁ దీసికొంటి. “యథాభిప్రాయమున వ్రాసినారు” అను నివాక్యము నాపై కాదు. పూర్వమున కంటింది. పూర్వమున “మోడరను” వారు గౌరవించరా? కారణ మందెప్పుడును. నేదాంతదర్శనముగల యీ వాద దురస్థి దానిలోని నిర్ధారణముల మీద నిర్ధారణము గావించునట్లున్నది. అట్లును నేటికీ నావాదము దుర్బలమే యని సమృద్ధి కలుగును.

చిత్ర వాదము

“మహమ్మదీయ మతము, క్రైస్తవమతము మొదలైన వలెయన్ని దేవుడు ప్రపంచాన్ని సృష్టించాడనే చెప్పవచ్చును” అను నివాక్యమరయుచు, సృష్టిపలేదని యానవా రెంద? నేనును మన వారందఱును దేవుడు సృష్టించినయే చెప్పవచ్చును. “యథాభిప్రాయముగల గొప్పరావుగారు సృష్టించెను” అని యిరువురును. కప్పిపుచ్చు లే? సృష్టియు విషయము యని యెఱుంగుకొని. ఈ వైవాచికముల “మహమ్మదీయ మతము” అని ప్రారంభమున నేల వ్రాసిరి? యు.నీతి యగునా? కాక మనవా రందఱి యెఱుంగక మహమ్మదానులనది యెఱిగి వ్రాసిరియో? మనవారందఱి యెఱుంగుట దదితరమతములన దానినే ప్రశ్నించదగునని యాశయమా? విశయమా? మన వారందఱియో? అనినను లెక్కకు రావని యా? వీరి తాత్పర్య మేమి? “మొదలైన వలెయ” అను దాన యు మంతర్భాసింపితిమా? ఏమో! మెజిలీవాదమా? అన్నయ యి నీమధ్యే యనియో! సృష్టివాద మిచ్చుట గావించుట యని యి యీ యూహించుచును. దర్శనపర్యవసాదుగాక. ఇంక నావాదమునై శ్రీరావుగారు వ్రాసిన పూర్వమును నిజమనది గాదని స్పష్టమయ్యెను. నేదాంత దర్శనవాదమును బహిష్కరించి యున్నట్లు బ్రతినిధిత్వములని లాఠిమును సమృద్ధిచించి మేముట నావాదమునకు భంగముచెప్పునేమో? అంతకంటేను నుద్ధిగముగ విజయము. ఒకటి! శ్రీరావుగారి వాక్యము మొందు గలదు. “ఇతరుల ఆభిప్రాయానికి మెప్పుడో కొంతమంది కట్టివాళ్లు దేవులాడెదలనినమే” అని యన్నవారికి భీతి యుక్తము. తారినది లెక్క వెఱయి యన్నియో నిశ్చయముల యందురు. లోకము కాదన్నను లోపమేమి? నిర్భయము. ఇట్టి వాదమునకు జయము మెచ్చవలయునని మేమోనఁ దిద్ది యందురే. కాక యా వాక్యము కళకా? సంకలనముగ నున్నది. వారి వాక్యములలోని “ఇతరులు” అను నా వాక్యమునకు నావలనది యేకదా? ఇతరులు మెచ్చునట్లు నేమి? ఎప్పుటికైన మెచ్చును. అతయున్నఁ జాలును. అయితే యిట్లుకామా? కారణబద్ధమా? కాఁగూడదే, నా వాదమునకు భంగములేదు.

ఇంక శ్రీ లక్ష్మీనారాయణగారికి జేసిన విమర్శనమునకు బ్రతుకెంత మిచ్చును. “అపరిత్యక్తము” అను కాలిదాసాక్షి లాంఛనము. ఆ లాంఛనమునకు దాత్పర్య మేమి? “మిత్ర మహారుద్రుల కలిగివాడట చాలా సంతోషంగావుంది, అని ఎవరన్నా అంటే, అంతా మీచలవేసండి, అని అపిల్లవాడి తండ్రి బయట చెప్పుటలేదా? అంతమాత్రాన్ని కథ అడ్డంగా తిరిగిపోకుండా!” అని యొక యువాచారణమును చూపిరి. నిస్సంకయ

ముగ నాచకములాగ గథ యడ్డముగఁ దిరిగిపోవును. “కథవా” అని తిట్టిన నాచకమునకు ధనమృద్ధియనియు గట్టిగాఁ దిట్టిన నాచకని యనును తుప్పివాడమట్లున్నది. అతప్పివాడమున నెంత సత్యమున్నదో “తిరిగి పోతుందా” యను దానియందు సంతసకృమే యున్నది. “ఒక గృహమునందు తన నేతనని దిలిచి నేతనా! మన పెద్దబ్బాయిని దీసికొనిరమ్మా, అని చెప్పి ‘మన పెద్దరాంకో’, ఈ మాటచెప్పము” అనియు ననినప్పుడు ప్రమాదముకాదా? కథ బోర్లపడదా? ఎప్పుడెట్లు మాట్లాడవలయునో యప్పుడట్లు మాట్లాడవలెనని నడ్డముగాఁ దిరుగును. నాచకమున నడ్డమేయగును. జోచివ్రేసినముగ నుండును. “అంతా మీచలవేసండి అని అనటంలేదా?” అను వాక్యము వింతగ నున్నది. జోచివ్రేసే మేటిగిన వారట్లురు. అట్లునా వుండక. గాలిదాసాక్షి దీనితో భోజ్యుల వింతలోవింత, ఇదిరసా భావమునకు దాహారణము. ఇది యొక్కటియే కాదు. వీరిట్టితుప్పివాడములు వెక్కిరింప గావించిరి. అట్లుగల యెవ్వరూ వాద వాక్యములలోని యెవ్వల బ్రమాణముగఁ జూపవలెయో క్రి యని యడ్డపెట్టిరి. ఇతరుల మెచ్చుటకు దేవులాడట కట్టి యని స్పష్టము. ఇతరులు దోషాదోషములను జూపుటకంటే గాలిదాసాక్షియే స్వదోషములను వెలులలేదా? అని ప్రశ్నించిరి. ఎఱిగి రుకొనెదము. ఇంకఁ దేలునకేమి? కాలిదాసాక్షి కృతము విమర్శించు నక్కల లేదు. లెప్పనినది యొక కాలమున నొప్పు. ప్రస్తుతము మన కప్పు అని కదా? ఇట్టిభావము వారి నుండెదా? “తిల సంతకృష్ణుడు మగ్గుంట్రి” యానటయల లాంఛనమే యగునా? భావమున యి నట్లుండకలయును. ఇంక గృహము నిర్దోషములే. విమర్శములు నా బాధ్యమునందే వేర్వేలువలసినదియే. నాకును లాభమే. ఈ నావాక్యము నిర్దోషము. ఇంక శ్రీ రావుగారు విమర్శించినను లాభములేదు. శ్రీరావుగారు సమృద్ధిచెప్పగలగునట్లు మేమి? సత్యమునకుఁ బ్రమాదమే యగును. ఏల యందురా? శ్రీ అప్పారావుగారు రక్షింప. “కరుణం చర్య, సుగీర్ణముఖ కళం” మున్నగు విషయముల వరకుఁ దెల్పవచ్చును. వీరు క్షిణమునకు సంతయము లేదు. సత్యాన్నేమియు నగుదురు. అట్టి వారగుటకేలే తిరిగి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుట సంభవించెను. వారు మెచ్చునది నావాదమునకు నిర్దిష్టమే నిర్దేశించును. సత్యాన్నే ప్రధానంగా లక్ష్యముగా భించుకొని వాదించేయమని కొరుచున్నాను” అని శ్రీరావుగారు చెప్పు కొంచుచున్నారో నేనును వారి నా వాక్యమునవారము కొంచుచున్నాను. కాని నా వాక్యముగల గొప్పరావుగారు మార్చగలరు. “చేయెదను” అను కథము చేర్చుటయే. వారనినదే సత్యమా? కారణములు లలితములు గానకొంటిరా? మాకందఱు సందర్భాను నుండవలయునని యందురా? ఏమో వారి ఆభిప్రాయ మరయుదము.

భిన్న రుచి

“కళ భావనాక్షి ప్రధాన మనే” అని యనిరి. నిర్భయము నావచ్చును. ఇంతిమూర్తిమున ననకరణవాదము దుర్బలము గాదు. ప్రధానము భావముని యప్రధానము విడుతురా? భావమునకుకొంచుటకు విజలేదా? ఘటమునకు మృత్తిక ప్రధానమని నిమిత్తములను విడుతుమా? భావము భూతము భావమును నలయునగాదా? “ఇట్లే గుణానుకరణము, క్రియానుకరణము రూపానుకరణము ననవలసింది” అను వాది వాదివాక్యము. శ్రీ రావుగారు సమృద్ధిపరా? ఏల? సత్యనిర్వచనము తగదనియొక జర్పించిరి. కాత్తములకు సత్యము నేలు, కళలకు సత్యము నేటనుచు సత్యమునకు నానాసాంకర్యమును గూర్చిరి. సత్యము బాధితమగుననియో? ధర్మకళంసయో గావించిరి. సత్కర్మకు నే వ్రాసినట్టి సరయూరు గాక, ఆపకంసయూట నేల? సత్య నిర్వచనసందర్భమున జన్మయుదాహరణమును జూపిరి. “యోగులు యోగ సాధనముల కైకిలేచి కిందపడకుండా ఆకాశం లో స్థాయిగా కూర్చుని ధ్యానంచేయవలెనా? ఇందులో ఏది నిజము?” అని ప్రశ్నించిరి. రెండును నిజమే. భూమికి నాకర్షణ శక్తి గలదు. యోగులకు బ్రత్యాకర్షణ శక్తి గలదు. ఏసత్యము నకు భంగము లేదు. నీరన్నింటిని నుంచును. శుక్లదారువుల ముంచుట లేదు. భౌతికరహస్య మదియే యున్నది. విశేషము కనిపెట్టెనని యర్థమగును. రాముఁడొక బాణనిజాది యింక జేలూరివారి బిడ్డఁడని యనును. రాముఁడనినది బాధితమయ్యెనా? లేదు. సువిశేషముగఁ దెలిసెను. ఏలూరు, సోమయాజులుగారికి కని విశేషము గ్రహించెదము. ఒకవేళ నిశితమగుచో భ్రాంతియగును. విమర్శవాదమునకుఁ దిగవలసినచున్నది. విశిష్టాద్వైతము భ్రాంతినిజ్ఞానాదగ మని యనిరి. రహస్యని తెలిసినమిట్టకుఁ బా మను భ్రాంతి పోయెను. నిర నిత్యమయ్యెను. రజ్జుత్వము సత్యము సర్వత్వ మసత్యము. ఆ రజ్జుత్వము భూతస్పృశి యయి క్రమముగ సర్వత్వమునకేగి బ్రహ్మ సత్యమై యొక్కను. సత్యభంగము కాదు. పారమార్థికమునఁ జెప్పయగదా యగును. తాడును తెట్టెగా భ్రాంతిగనఁడు. కావున రజ్జుసర్పముల యన్యోన్యసంబంధము తెలియట యయ్యె నుండును. అదియను సత్యమయ్యెను. అయినను భంగ మేమి? శ్రేణి యొక్కదును. మతియు దర్శనదర్శనమునఁ దెలియఁదగునని విరమించుటయే లెను. (సకేవము)

అవశిష్టకవుల చరిత్రము

శ్రీ శేషాద్రిమణికవులు

1. ముమ్మడిరాజు మలనార్యకవి
ఇతఁడు రామ స్తవరాజమును మూఁదాశ్వాసముల ప్రబంధమును రచించెను. కంఠవర్ణనమున నేలెందు కొండవీటిసీమలలోని రావులనివాసి. కృష్ణభక్తుని కుమారుఁడు. కాంచీల్యగోత్రుఁడు. యజ్ఞాభ్యాయఁడు రామ స్తవరాజమున గాక యితఁడు “తత్త్వ చంద్రోదయ” మను ద్వితీయకావ్యమును రచించినటుల గృత్యాదిలాగలదు. ఈవి నేదాంతవిషయమున “భేనుకొండ తిమ్మయోగిశిష్యుఁడు. కవితాధార సామాన్యముగ నున్నది. ఈ కవికాలము నిరూపించదగిన యాధారములు గ్రంథమున లేవు గాని నూరుసంవత్సరముల కాలక్రంభమున మాత్రము తొందను. గద్యము. ఇది శ్రీరామచంద్ర వరప్రసాదబు కవితానిలాస కాంచీల్యగోత్ర పవిత్ర కృష్ణయామాత్య కృత విశిష్టములైన కృష్ణ మల్ల వాఁడొ....అని యున్నది. ఇతఁడు కవులచరిత్రమున కెక్కడ వాఁడు కాదు.

2. కంభంపాటి సారసామాత్యకవి

ఇతఁడు నియోగివాహ్యుఁడను. రామబ్రహ్మగుడు శిష్యుఁడు. భేనుకొండ తిమ్మగురుని ప్రశిష్యుఁడు. దీనివలన నీతఁడు రామ స్తవరాజకర్త కింఛిదనువాతివాడని తేలుచున్నది. రామ స్తవరాజకర్త గురు విషయములకు తిమ్మయోగికి సారసామాత్యుఁడు ప్రయోగియగుటచే నీయభిప్రాయములు తెలియు నను కొంటిమి గాని యాభిప్రాయగ్రంథములను గాలనిరూపణమునకుఁ దగునాధారములు లేవు. ఈ సారసామాత్యకవి గురుగీతలను మూఁదాశ్వాసముల ప్రబంధముగ నాంధ్రీకరించెను. గ్రంథాది పద్యములు చాలఁకలు భాగవతపద్యములకుఁ బ్రతినిధియములగ నున్నవి. ఆంధ్రీకరణ మెఱుఱుకొనిన గాని కవిత్వముమాత్ర మంతిప్రాప్తమైనది కాదు. గద్యము “శ్రీరామబ్రహ్మేంద్ర గురు ప్రసాదబు కవితానిలాస సారసామాత్యకవినిం బైన”...అని కిలవ లింక నీవిచరిత్రమును బరిశోధించవలయును.

3. ప్రాణములు యెరులు గలములు

భానురముగ నుండవలయు బలికెదరేమో

క్షణికగురుమంచణ!

జానకులకు నేల నిట్టి భ్రాంతిలు పొందన్

అను గ్రంథకర్త పద్యమే లక్షణాల్లంఘన మొనరించి నటుల వాళినుచుండ నీ కవిలాక్షణిక విచారింప నగత్యము లేదని మానుచున్నారము.

3. కోటిచింతల కృష్ణయామాత్యకవి

ఇతఁడు నియోగివాహ్యుఁడను. గ్రంథాంధ్రమున గవి కృతి నైతము లేమిచే గవికాల మూహించుటకైన విజలేదు. ఈకవి కిరాతాద్వనీయ మను మూఁదాశ్వాసముల ప్రబంధము రచించెను. మాకు లభించిన లిఖితతాత్పర్యగ్రంథము సంపూర్ణముగ నున్నది. గ్రంథమునాని యిప్పటి కెనుబడితత్సరములయొక్క గాన గవి యంతకంటే బ్రాచీనుఁడని తోచుచున్నది. ఈకవి కార్యక గోత్రుఁడు. ఆప స్తవనూతుఁడు. గద్యము “ఇది శ్రీపరమేశ్వరప్రసాద ద్వితీయభాత్రమ కొటిచింతలవంశ సావనకార్యక గోత్ర ప్రదీపకేశవ మంత్రిపుత్ర కృష్ణయామాత్య...అని కలదు. కవితయందు వ్యాకరణభావములు వెక్కిరింపవు. కాని చెంది. అను కృతియంతటి అభివీని వర్ణించుటలే భర్తములు మాత్రము స్వాభావికముగా నలరారుచున్నది. శ్రీతి భావార్థముగ నున్నది. ఈ కవులచరిత్రముల నింకను బరిశీలించి యభిప్రాయ పత్రికాముఖమునఁ బ్రచురింపవలసియున్నది. ప్రకృతము గానున్న ను గాన్నివాక్యము లిటు వ్రాయవలసివచ్చినది. మే మిప్పటికి నుమారు పదిసంవత్సరములుగా భాషాసేవయొక్కచు మావలన సంపాదించబడిన యమృదితాంధ్రగ్రంథము లేమి, అకవుల చరిత్రాదికి పరిశోధకమేమి, ఎప్పటి వప్పుడు ప్రతికాముఖమునఁ బ్రకటించుట గాంచుచు నే యున్నాము. ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకు లావ్యాసముల ప్రకటింపఁ దమప్రతికయందుఁ జావొసంగుచు మాకెంతయొక బ్రోత్సాహమొసంగుచున్నాము. ఇందులకు వారెంతయొక కృతజ్ఞులు. ఇంకను నిజామాత్యము వెక్కిరింపు యుద్గంధములు మాటుపడగియున్నవి. అట్టివానినెల్ల సుద్ధరింపఁ బ్రయత్నింపవలయును. చరిత్రపరిశోధన మింకను జరుగవలసి యున్నది. పూర్వశాసనముల జర్పించవలసియున్నది. దీనికెట్లును ప్రకృతమే ప్రధానముగాదా. వైవాచికాబాధ్యునందలి యుదార పురుషు లిందులకు బూసకొనవలసి యున్నది. ముఖ్యముగా కవుల యుద్గంధము లెచ్చుటనేని యాదరియున్న మాకు వెఱుప పాఠకభావమును ప్రార్థించుచు నింఁటితో విరమింప నున్నా రము.

మ స్త ని గ్ర హ ము

అసహాయోద్యమ చారిత్రము

గాంధీమహాత్ముని ప్రతిభ

(సి. యస్. ఆంధ్రాను.)

సిరియా క్రైస్తవ మతావలంబకులలో సర్వగ్రామ్యమును కొట్టాడు మార్కోం సెమిగరీ ప్రెస్టిగియోనగు కే. కే. తరులల్లా గారు తాము ఆగ్రాలో జరిగిన భక్తజనసమావేశమునం దొసగిన యువశ్యాసములు గల యొక ప్రార్థనాత్మక శాసన సంతకమును కింద కంటి. ఆ కాలమున గాంధీమహాత్ముని అసహాయోద్యమము తాండవమాడుచుండెను. దానియూహనీధాంతమున సత్యాగ్రహము విజ్ఞానమువారి అంతరాత్మలను మానసములను తీరచుచుండెను.

ప్రాధేయకులకు విద్యార్థులు గాని గాంధీమహాత్ముని భక్తుడే యనవలయును. ఆయన ఉపన్యసించుటకు 'ఏనుగోటిపైబిడము'ను వివరముగా గ్రహించెను. 1921 డిసెంబరు 8 వ తేదీన అసహాయోద్యమము పేరొత్తుట తప్పని సరిగ నుండెను. ఆ ఉద్యమముల వివరముల కిది యెంతయో అనందముగ నుండి వానిని ప్రవచించవలసినదిగ కురువిల్లాగారిని కోరిరి. వానికి పీఠిక ప్రాయశఃపలనదిగా ఆయన శాసనం చెప్పెను. అందు దుష్టనిగ్రహ సమర్థకుల సంబంధించిన గొప్పవిషయములు గానించెను. ఈ విషయమైనను భారతదేశమున దిక్కులు బయటపడుచు సంగతుల సందర్భమున చిట్టి చర్చింపబడినది.

ఉద్యమార్థము

నిరంకుశత్వముగ నిలిచిపోయిన భారత ప్రభుత్వమున ప్రజాసహాయముగ జేయుటకు, అయ్యది చలాయించు నిరంకుశ భావము ముఖ్యవిషయములలో ప్రార్థిక మాయవరము దానిని కారణముగ నిగ్రహించవలసినది గాంధీమహాత్ముని అసహాయోద్యమము వివరించి బోధించుచున్నది. ఈ ఉద్యమమునకు ప్రజలనుభవించు కొన్ని మహావ్యవహారము తీర్చుటయనని ప్రతి మాటలతో కొనసాగుదును. ఏమాటయు చెప్పిడిలేకుండనే, మహాసంగ్రామమునంతరము భారతదేశమంతటను యీ ఉద్యమము వలన మహాత్ముని జాతీయభావము తెలిసికొని పెద్దగాలితుపానువలె చెలరేగును. 'పశ్చాత్తాపము' అసహాయోద్యమము ఎప్పుడును వివరము చెందెను. ప్రభుత్వమునకొకటైనా జెందువరకు అసహాయోద్యమమునదుపుచుండవలసినదిగా మితిమాటికీ ప్రకటించబడెను.

గాంధీమహాత్ముని అంగీకారమును, వానిచారిత్రమునైనను అపారముగ వేరు గలది తెలిసికొనుట ముఖ్యము. అంగీకారము కలుగునది, వారికి వంగియుండకయు, ప్రాంతాంతముల జేయకుండయు, వారు ఆయనను గౌరవించుట అయినట్లు సంప్రదించుకొనుటలందు, ఆయనతో నేను చాలకాలముకలసిమెలసి యుండుటచేత వానివిషయము తెలియను అయిన కీ విధముగా మానవత్వము, ముఖ్యముగ అంగీకారము చూడవలయును. నకు వచ్చునది సమర్థముండుటచేతనే పునఃపరిశీలించి గాంధీమహాత్ముని. ఈ విశ్వాసము శాశ్వత పరిశీలించి చూచెను. ఈ భర్తానాత్రమును యొక్క మార్గమున తెలియగ వలెనవలెనెడల దుష్టత్వమునుండి దుష్టాని హానిములదయములు జేయవచ్చునని ఆయన కనుగొనెను. ఈ భర్తానాత్రము శాశ్వతముగా తెలుసువును, సత్యాగ్రహము అసహాయోద్యమము అని ఆయన నిశ్చయించెను.

పరిసంకల్పములకుండ నేను, దక్షిణాఫ్రికాలో ఆయనతో నిత్యమున కలసియుంటిని. అప్పుడా యన యాచున్న నిగ్రహభర్తానాత్రము శాశ్వతముగా తెలుసుకు జూచితిని. ఇందులకు కొలదిమంది మాత్రమునే ఆయన తనకంటే దీని కొనెను. వాడు ఆయన యే విధమున జెప్పిన అట్లు నడుచుకొనుచు, ఆయన యేమి చెప్పిన అట్లు నడుచుకొని నిద్రముగ నుండిరి. ఇట్లు పుష్కలముగ కష్టములనుబడుట సిద్ధముగ నుండినది భారతీయులే. వీరు ప్రాన్య వాడుకలోను, నేటాటులోను నివాస మేర్పరుచుకొనిరి. తమకు గల మాట్లాడు నిలవదెట్లుకొనుటకు, పాలకులగు శత్రుకాక్షిగారు తమకై కిందిన మహాదౌష్ట్యమును నిగ్రహించుటకు కరు సంగ్రహము జేయుచుండిరి. అచట భారతీయులకు ఈ కార్యమును పరిశీలించుచు నేను నిత్యము జూచినదల, ఆ విషయమై చెప్పుకొనుచువును, ఆయన, ఒక మహావిద్యమును కనిపెట్టినా ప్రజాజనండు సత్యాగ్రహముతో నున్న

టుల శాసన గానించెను. ఆయన కెన్నియో ప్రతిరోధము లుండెను. వివరములకు సంగ్రహములో వివరముగాంచెను. 1914 సంవత్సర ప్రారంభములోనే న్యూఢిల్లీలోని భారతజాతికి గావించిన అపచారమును గురించి ఆయనయొక్క పరిష్కరించెను. ఈ విధముగ దక్షిణాఫ్రికా సత్యాగ్రహము విజయముగాంచి తుదకు అన్యోన్యసత్యాగ్రహము సమకాలిను. ఇందు మహాత్ముని విజయ మేదనగా యీ సత్యాగ్రహ సంగ్రహములందు పోల్చినిన శాశ్వతవిషయ భారతీయులు ప్రతికారము జేయవలయును. భక్తులు గాంచినవారెవరుగాని దౌర్జన్యమును గాంచిరిని అభియోగమును వొందలేదు.

వివర కొంతకాలమునకు యూరోపు మహాసంగ్రామము ముగిసిపిడిక, భారతదేశమున రాజకీయమును నిర్బంధించుటకై సత్యాగ్రహమును మరల ప్రారంభించ గాంధీమహాత్ముని నిశ్చయించినపుడు నేనుమరల ఆయనతోనుంటిని. ఈ రాజకీయము భారతీయులందరకు చాలద్రోహముగా భావించి, స్వాతంత్ర్యవిశాళకాంక్షను, ప్రతికారబలసంకల్పమును తలచిరి. ఈ శాసనము గాంచిపడడ ఆయన రాజకీయభివృద్ధిలో సంభాషించియు, మరియెన్నియో సాధనముల జూచియు సాధ్యమైన ప్రయత్నముల జేసెను. కానన సభలో భారత అసభి శాసన సభ్యుడొక్కడును ఈ శాసనము నంగీకరించుటకై సమ్మతి నొసంగలేదు. వివరములకు నిదియే తీర్మానముగా గాంధీమహాత్ముని దక్షిణాఫ్రికాలో జూరూకతో నడిపినపద్ధతినే సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించెను. కాని ఆయన ఒక విషయమునూత మి నూతన పరిశ్రమ ప్రారంభించుటలో ఆలోచించకపోయెను. ఆయన భారతదేశమునకు చాలకాలమునకు తిరిగి వచ్చుటచేత భారతదేశమునామయము అతలకొలిచింది నేటాటు ప్రాన్య వాడుకలో నివాస మేర్పరుచుకొనిన కొలదిమంది భారతీయుల వలె కష్టముభవించుచు పాతము నేర్చుకొనలేనిది తెలిసికొనలేక పోయెను. అందుచేత యీ సత్యాగ్రహమును ఇండియాలో ప్రారంభించగనే, అతలకొలిచి మంది యీ కార్యమునకు గడంగుటతో తప్పు వెంటనే వెంటబడెను. కారణముతో కష్టములనుభవించుట తీవ్రముగ దౌర్జన్యముకందవలెను. వెంటనే ప్రజలలో అల్లరులు బయలుదేరి ప్రయత్నములయొక్క భగ్నమయెను. కార్యకరణమునందు చిత్రభుద్ధిగలవా జనుటచేత ఉద్యమమునకు ముందు నే ఒక్కసారి యీ ఉద్యమము సంతను అపివేసి తాను మహాపరాధమును గాంచితినిని అంతరకు దెలియజేయుట పశ్చాత్తాపమును దెలియ అంగీకరించెను.

ఉద్యమ ప్రారంభము

అంతట చిట్టచివరికి అసహాయోద్యమము కచ్చెను. సత్యాగ్రహ భర్తానాత్రము శాశ్వతముగా జేయుటకు గాంధీమహాత్ముని యందుజహాగ్రా క్రైస్తో, విశాఖపట్టిలో ప్రయత్నమును జేసెను. ఆయన జీవితమునకు యిదియే పరమార్థ కార్యముని నిస్సంకేహముగ జెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు జరుగు నీ సంగ్రహభర్తానాత్రము చిట్టి ఆయన నిజము మందెనో, అపజయ మందెనో చాటితము నిర్ణయించును.

ఈ సంగ్రహము ఇండియాలో నెక్కువగుకాలమునకు జేసెను దక్షిణాఫ్రికాలో ఆ సతీ భారతజాతికి సహాయముజేయ వెళ్లవలసినవచ్చెను. మరల చాతురములకు గల సంగ్రహముల వివరములయెను. గాంధీమహాత్ముడే నన్ను వెళ్లమని కోరెను. నేను కాదన జాలకపోతిని. కావున నేను అసహాయోద్యమ ప్రారంభ ప్రయత్నములో మొదటిరోజులలో యిచట నేను లేనుగాన అప్పుటి సంగతులను గూర్చి యిచట మిథ్యమని చెప్పుటలను. సంగ్రహమును ప్రారంభించుటకు పూర్వము భారతీయులకు రాజీవులను కొనుటకు సాధ్యమైనంత ప్రయత్నములు జేసియుండు నని వాకునవచ్చుచుండును. ఆయన సత్యాగ్రహమును, ఇతర ఉపాయములన్నియును నిష్ఫలముగానైనపుడే, అంతోపాదముగ

భావించును. అయ్యది ఆయన అదర్శమునందు, రాజకీయములన్నియును ముగిసినవిషయమున ప్రకటించుటలె యోధ్యము ఇది ఒకరిలము నొకరు జూచుకొను కనుబలయోధ్యము గాదు, మహాభర్తలనుగ గామును.

ఈసారి సంగ్రహము ప్రారంభమైనపుడు ప్రజలు అహింస యందు శిక్షబడినటుల గానించెను. ఇద్దభారతీయులందు దత్తమానములె యొప్పు మహాత్ముడి ముఖముగాడ నిర్బంధించుట లేదని వాగ్దత్తము జేసిరి. వారు హిందూశాసనమున యాజ్ఞాసారమును దౌర్జన్యమును అత్యుచిత కారణముగ తరుదిన నిర్వహించిరి. అటు జేయుట యంతటి అధ్యాత్మిక మహాసంకల్పమునకు అపరిమిత విజయమనవలయును.

అల్లరులు

ఎంతమందిని నిర్బంధించినను, సత్యాగ్రహము శాంతివైఖ్యతో జేయుటకు తోలికమైన దౌర్జన్యము జరుగనంద నిట్లు కొంతకాలము జరిగెను. కాని నిపుడుగవైన నిప్పులకల నన్ను దౌర్జన్య భావము బయట పడెను. ముఖ్యముగలది నిద్రముగనందెను. గాంధీమహాత్ముని పరిశ్రమ కార్యము విజయమునుబట్టి ఈ భావము విరుద్ధమును ఏర్పాటునైయుండెను. తుదకు సత్యాగ్రహము విజయము గాంచి రాజకీయముల యీ పరిశ్రమ అపజయమందినదే యనవలయును. బాంబాయిలో స్వేచ్ఛయొకరాజునచ్చినపుడు, ఈమంట ప్రార్థిక లేదన. చాలరోజులు అల్లరులు జరిగెను. ఆయనకులు చలించిరి. తుదకు చారిత్రాలో, అసహాయవాదులను వారే, గాంధీమహాత్మునిపేర, పెద్దఅల్లరులు జరిపి, ఉద్యమము యొక్క కారణములను అప్పుడు చెప్పవలెనెడల జెప్పిరి.

గాంధీమహాత్ముని మహాసంగ్రామ ప్రారంభమైనను, ఆయన మరల తనయననరులతో శిక్షలు జేర్చుచి నిగ్రహభర్తానాత్రము దెచ్చుటకు సాధ్యమైన ప్రయత్నముల గాంచి పడవలసిన కష్టములన్నియును బడెను. ఢిల్లీలో నొక ఆగ్రహసమావేశముజరిగెను అందు, అహింసాభావముతో, మృదయవిహ్వలై, 'దౌర్జన్య భావములెలెను' అని అంగీకరించెను. సత్యాగ్రహమునకు వివరములనుకొనునొల్లంపునమునకుదేశమునిద్రముగలేదని ఆయన యెన్నియో ఆక్షేపణలు వచ్చెను, యెదురు తిరిగదని బెదిరించి నను, మానివేసెను. 'అస్పృశ్యత' 'అశ్రేయస్థ భారతము' మద్య పాపములనుగ ను సాంఘిక దౌర్జన్యములను పోగొట్టుకొనుటకై తన శక్తికంటెను వినియోగించవలసినది ఆయన తనయననరులకు బోధించెను. జయజేసికొనించి శాంతినిజేసికొనించి. ఆయన విచారణసమయమున, ఆయన పేరుతో జేసిన దౌర్జన్యకార్యములన్నిటి కిని, తానే బాధ్యుడనని, నేరమునకును నెత్తిన జేసికొనెను.

అహింస

మానవుని ఆధ్యాత్మిక జీవితమునందు ఒకభర్తానాత్రము కనిజేయుటకుగా నిర్బంధించుచుంది. అంతరిజన్మము జూచుటకు ప్రార్థము అహింసాభావము సనుభవించుచుండవలెను. నేను నైన నిర్బంధించిన దౌర్జన్యములన్ని జరిగినను ప్రతికారము జేయకుండ బాధల ననుభవించి వహించుటయే మానవాత్మకు విజయ మార్గమనియు, ఇద్దవిజయముకన్న నిజమని మహాత్తర విజయముని యీ గాంధీమహాత్ముని అనుసరణ నిత్యపాతమును గ్రహించికని చెప్పవలయును. ఈముఖ్యభర్తానాత్రము ప్రతిసత్యాగ్రహసంగ్రహము శాశ్వతముని యనండును. దానినిగూర్చి యిప్పుడు చెప్పెదను. దానిని నేను గాంధీమహాత్ముని కష్టముండి ఆయన అపర్యయము గూర్చి స్వయముగా నేర్చుకొనిన విషయములను దెలియే సాధ్యమైనంతగ విపులపరచెదను.

ఆయన చిన్నవాటినుండియు హిందూమతము అహింసను గూర్చి బోధించు విషయములు మృగియముగన చెప్పెనని వాకుతరుచుగ జెప్పుచుండెడిది. ఆయన కుటుంబము, ముఖ్యముగ రత్తి, కథియవాడులకు కుద్ధ వీరవైష్ణవసంగ్రహముల గల్గియుండెను. ఈ కథియభారతమున పురాతన హిందూమతముతోబాటు జైన మతముగూడ విస్తరించి యుండెను. ఆయన జైనుత్తరగ్రంథములను పఠించెను. అందు అహింసాభావము యొక్క ముఖ్యభాగము యుండెను. ఆయన ఒకసారి చాల బయ్యి చేసినపుడు, రోజుకు రోజు సంతోషముతో జైనుల పదిగ్రంథములను చదువుచుండగా నేను స్వయముగా జూచితిని.

అహింస యనవలయును అంగీకారము సంపూర్ణముగ నిర్వహించుట కష్టము. ప్రజాసహాయము తీసికేయ తిరస్కరించుట యన ప్రతిహేలాభావమునకు అంగీకరణ భావముగలదు. అందు సామ్యము, కారుణ్యము, దయమున్నగు గుణములు యెన్నియో తరచులందు వివరించుటజేయబడియున్నది. జైనుత్తరగ్రంథము అహింసయే నిజమైన మతపాతము. వైష్ణవులకు అందు భగవత్పూజి యయమగు ప్రభు మూరమే గానించును.

ఈ నైష్ఠికత్వమే, వచ్చాత్తాపము నొందవలెనని భోరుకుయే
 ంధి మహాత్ముని సిద్ధాంతములలో చాల ముఖ్యమైనది.
 హంగ్లగామముతో విసిగి వేసారి, ధర్మవ్రతులక్షణాల గూర్చి
 జేహోస్సమలంగ. నున్నవారికి యీశ్రవంచమలో నిది యెంతో
 భయంకరముగ నున్నది. బిలే యాభారతమహాత్ముడు
 లిసీగాక, మానవులలో నెల్ల విషయుడని తెలిసికొనవలయును
 యీన వచ్చాత్తాపమును తెంది, తాను జేసి

కష్టములకు చింతిల్లేటానని "నేను నీకన్న చింతిల్లేకుంటాను" అని యెప్పుడును జెప్పలేదు. అయినను బాగుగ నెరిగినవాడు ఇట్టి వా యొక స్వభావమున తేనెలేదని తెలిసికొనవలయును.

సత్యమునేమో తెలియజెప్పటమే ఇతరులకు కష్టమేమో తెలియజేయుట జేయుటమే అయినచో మరల బహు నుభవమే. "దౌష్ట్యముతో" సహకారములేక తిరస్కరించుట యే అయిన చెప్పను. వివేక యంతకాలమును దయకాంత భావములతో ముతకలేదు. ఇతరులను నడువకుండు జన్మములు జేయుటకు బాధలనుభవించి నిద్రముగ నుండవలెను. ఈసాధనమును ప్రజాసామాన్యమునకు తెలియజేయుటకైగాక అయినచో అయినచో యీమయోగినిజములు అయిన వాతో జెప్పెను. వానియందేవును విశ్వముగ నుండవలెను. వాని వాచరణలోపైట్టుటతో ప్రేమబద్ధ మైయుండవలెను. అందు కాగ ద్వేషము లేదు. సుందరము. విలసగా, సాహసముకు కర్మకృతము బాంధవ్యములు జేయుటకు ప్రేమతో కూడిన బాధానుభవమును ప్రవర్తించుటయే దీనియొద్దకు. అంతిమకాని సాహసముని కిడించి బుద్ధి నేర్చుటకాదు.

బైబిలు సామ్యము

అనవాయోద్యమ వాయువును ఇట్టి వివరములతో కనగనిన భావమే మత్తయిసార్. 18-వ అధ్యాయములో 15-17 కీర్తనలందు జీవితధర్మము గానియియును:—

"నీ సోదరుడు నీ కన్నెన అన్యాయము జేసినయెడల నీవును ఆయనకును దెలియునట్లే ఆయనదగ్గరకు పోయి చెప్పుము అయిన నీమాట విన్నాడా సరే. అయిన నీ కుమారులకు వచ్చిన వాడగును. అయిన నీ మాట విన్నయెడల నీతో యింకా ఒకరిని తీసికొని వెళ్లి, ఆసాక్షులకు ప్రతిమాట దెలియజేయుట జెప్పెను. అప్పటికిని ఆయన వినుకన్నయెడల పోయి చర్చిల్చి చెప్పెను. చర్చిలుటగూడ వినుకన్నయెడల ఆయనను నీవు వాడివికాక భావించుము.

ఈ ఉద్దేశమున వాక్యములు క్రీస్తు ప్రత్యక్షముగ జెప్పినవిగాక చర్చి అచారములు మొదలు ఎట్లుండెనో దెల్పుటకు యీవాచకముతో జేర్చబడినది నేను తెలుపవలసియున్నది. దీనిబట్టి చూచిన భర్తృత్వబోధ మెక్కువగనునని కోరాలతో మతావళుల అభిప్రాయము తెల్పుండెనో గ్రహించుట.

చారిత్రకపరీక్ష జేసినయెడల, తెలివేయ నీవతాచారము నందలి యుద్ధదశములు తెలియగలవు. ప్రాచీనతరీకముల లో మతధర్మముల సంబంధములు వాడుకలకు అధికారియొక్కనే యీ తెలివేయసాధనమున, తమ పూర్వచారధర్మముల సంరక్షించుకొనుటకై యుపయోగించుకొనెడివార. ఇట్టిసంఘటితములు అందుకులకు మానవభావముయొక్క అభివృద్ధి ప్రసంగించి పోవుచుండెను. ఇందులకు పశ్చిమయుగోపురము, మంత్రకలైలను కాత్తివేయములు మున్నగువిషయములు గానియియును. ఇండియాలోగూడ ఒకజాతియనుండి తెలివేయవలన చాలావారముగ నుండెను. జనసామాన్యము నందు మానవ కష్ట భావము, మతమును బట్టి నిర్మించబడినయెడల, భద్రములనకన్న ప్రారంభుగ ద్రోహముగల్గునని తెలియుచున్నది. అనవాయోద్యమము కొలదికాలములో గాంచిన విజయముందుగూడ అసామాన్యమునకు ప్రతిరోధమును సాంఘికద్రోహములు జనిజేసెనుట గానియియును. అట్టివాని నేను తూర్పుబంగాలలో చూచి అవిషయమును గాంధీమహాత్ములకు దెల్పితిని. కాని అనలవిషయ మేమనగా ఉద్యమమే అతివ్యాప్తమై యొక్కకైపుల్యమును ఒక్కనాడుకును సమర్థులకును లేచివాయెను.

"సర్వసమానములగుటచేత ఆయన ప్రయత్నముల కాటుకము గల్గె ననియు, ఆయన సంజేతముయొక్క సౌలభ్యమును ప్రపంచమునకు ప్రకటించుటకు సామర్థ్యమును గాంధీమహాత్ముని కృపితుడు గావనమవు చాల కనెను. ఆయనకు సరిగ ఉద్యమమును గ్రహించి కష్టమును బాధ తిరి మాత్రముండిన దక్షిణాఫ్రికాలో బొందినట్లుగ, ఇండియాలో గూడ విజయము బొందవలసియు, అతలకొలదిమంది మనుషులున్నట్లు స్త్రోతపాతముల జేసిన లాభము లేదనియు, యిందు ఇండియా పులికలో వాసెను.

ఇతరులకు కష్టములే ఒక మాఖ్యవిషయము గూర్చి విచారణకు వచ్చినటుల వాడు గానియియున్నది. తమయందు కష్ట బాధ్యములగు లోపములన్నియో యున్నపుడు, యెట్టి కేసు కనొందని నుంపులు, దౌష్ట్యమును కష్టములచే ముగిసాలకు, కౌతాను, నైతాను నెడల గొట్టాలను. ప్రపంచము దలకృతాపము జేయుటలు జేయవలెనని గాంధీమహాత్ముని తలపెట్టిన కార్యమును గుంపులచేతగాదు. తమ జీవితములందు అంతర్వీక్షణము బొందినకష్టముల కొందరే ఈ కని

జేయగలరు. జనసామాన్యమున కంత కష్టమే జేసినను విజయము చేయవలెనని యిట్లు జేయుట కల న విజయమున వెనుకకు తోకవచ్చును. కాని కొందరు క్రీస్తుప్రభుత్వము కష్టములు, బంటరిగ నున్నను, తుట్టినదవరకు మనోవాక్యాలు కష్టములను అసాంకత భర్తలై యుండి పనిజేయు కలులు నున్నవాలు గల్గి, తమజీవితములలో, తుట్టుకకలను గలగు దౌష్ట్యమును ప్రేమ భావముతో తిరస్కరించు తెడల, వారి జీవితధర్మములకులన మానవ భావములందు గొప్ప తరీకరము గల్గును. ఈవిధముగా కష్టముల కొందరు దైర్ఘ్యముతో కష్టములందు బాధల ననుభవించగల్గిన వాడుకలనే చాచితమునందు భార్యకష్టములు లన్నియును మానవకష్టములు మార్పుగల్గిన సాహసంపబడెను.

ఇంతకన్న యెక్కువకగ విచారిత కలసినది మరెవరికీ గలదు. మానవ కష్టభావములందు గల సైమిక భావము, చాల తరత అనుభవభావములకు దగ్గరవలయును.

అది ప్రజలను మంచివారగ నుండు నటులజేయ బలవంత పెట్టుచు, మధ్యను ప్రతికారముగల్గు నటుల జేయును. ఈ అనవాయోద్యమ సరిధర్మమున వాడు క్రొత్త నిబంధనయొందలి ఒకకథ జ్ఞాపకము నచ్చుచుండెను. అకథలో నొకయూ యజమా ననినద్రుతుచ్చి, మనము గోధుమ పంటనుండి కలుపుకు దీయుదము" అనెదరు కాని యజమాని కలుపుకులాను నపుడు గోధుమ మొక్కలగుడ ఊడికవచ్చునగాన రెంటిని కంటితరుల పెరుగ నిండు అని అనెను."

ఇతరు కాథలిక మతసామాన్యములనుండి. చాలతరులకు మనదౌష్ట్యములను యీ ప్రపంచములో మానవభావములందు వాని మూలములను తెగిగట్టి మిగిలినవి కాలక్రమేణ జరుగుటకు తదలివేయవలయును గాని కాని నణచివేయుటకు ఒకటి తిరున గట్టిదెట్లు కొట్టుటవలన లాభములేదు.

అప్పుడు మనము చెప్పవలసినదేమి? దౌష్ట్యములై యుద్ధము జేయ గూడదని యోగి పాతమును గట్టిగ పోరాడగూడదనియు యాదౌష్ట్యములతో పోరాడ కష్టమింత మాత్రము కావలసి ప్రత్యుత్తరము దెల్పుచున్నది. మొకటి దోషము అన్నియును కట్టుటలతో నుండినదే, మరొక నిర్మాణము గానినక ప్రయత్నంపకలెను. దౌష్ట్యము దౌష్ట్యమే గాక మంతివేతనే జయించుటకు అను బుద్ధిని సిద్ధాంతమున విడిచివేయును నిమిజమున్నది.

అధ్యాత్మికతతోకలన జయమును బొంద సంభవము జేయునెడల మనమునై ప్రాణతీక్షణములనుండి లోపలి మతవిషయములకు బోవలయును. నైర్మాణముల మాన్యము నుండి అత్యుత్కృష్టవికాసమునకు బోవలయును. ఏకదలియెంత కాత్రియమైనను, అత్యుత్కృష్ట అభివృద్ధి సూత్రమునకు బోవలయును. ప్రపంచమునందలి భూగోళముల విరుద్ధములు యేమేమో దివ్యమధము అన్నవియు అవి ఒక్కనిమిషములో నుడుక ననియు, నెద్రలకలయు, కాని అకలయేమధములతోనున్నది. విధానముమెటనే పనిజేయవలెనాక, కనబడకుండ మొప్పునిగ నుండును.

ఈ అంతరాత్మకీర్ణమార్గము మానవాత్మకు కరియైన మార్గము. తీసిని ప్రాచ్యతేజము యెన్నియో కలబ్రములు, ఒక కతో మెలకువతో ననుసరించెను. ఏషియా ప్రాగ్జీణభాగమున బయల్గో సాతవహేమగు భూమియందు ఇంకను ప్రపంచములో కనముండి జనములను, ఇండియా, చైనాతేజములు పూర్వ వాగరకతలను, అచారములను నిజవట్టుకొని, దౌర్జన్యము నెత్తురు దానమునకు నోనుగాకుండ నణచుకొనియుండిరి ఇట్లు కొంతమానవముతో నుండుటకు గ్రామస్థులు ప్రకృతిజీవితము ననుసరించుటయు, కీర్తివర్ధితులను తోడ్పడినవి. ఈ భూమిలోని కాపువారియందు సహజభావము లిక్యించియున్నది. వెంటనే ప్రతికారముజేసి, నెత్తురు వరము జేయు స్వభావము కొంతవరకు పోయెను. ప్రపంచము యితముల కారముగ నుండుటకు యిందు యెక్కువ ఆక గానియియున్నది.

ఈ ప్రాచ్యభూమిలో నిట్టికారము విస్తరించియున్న కాపులను మొక్కలను వేళ్తో నూడ లాగి కాల్చి జేయుటకు యెంతవేయట లేనటుల గానియియును. సాహకార్యములు చేయు బుద్ధి గానియియును. మానవ జీవితములందలి విరక్తియు చాలసారులు త్యాగము చేయవలెను. చివరకు సరియైన తీర్మానములను లేపవలెనని భర్తృబలము తగిలించెను. ఈవిధముగ దుష్టనిగ్రహములో కలబ్రములకొలది కాంతముగ నున్న వారియందు గల ఉత్తరములు అందరను దెలిసినవే. వానికి కొంతవరకు ఇండియాలో, చైనాలో లోబడిపోయెను. కాని మనము వెనుకటి కలబ్రముల మాటయూ, యింకనున్నట్లులనె

సంతకుల మాటయూ వాలోచించునపుడు, పాశ్చాత్య వాగవేదకథ తీవ్రముగ అభివృద్ధిజేయటకు యేమియును మార్గము గానియియును. భూమిలో జేసినవికలములు మొదట్లనుకొనినవి. అది మొక్కములది యెట్లుజేయగనో యెట్లు జోట్టవచ్చునో, యెట్లు కంటి జేయునో గింజులవచ్చునో మన కేమియును దెలియదు. సహజమునకుండునలకల తరీకరము వారిని క్రీస్తు అత్యంతించునట్లు కలబ్రములై ఒకతొకొప్పురముల గుండువారినిగూడ క్రీస్తు అత్యంతించును. అట్టివాలే తునకు భూమిలకు లగుదురు.

ప్రాచీనతరీక సంద్యోగము

గాంధీమహాత్మునియందు ప్రాచీనతరీక సంద్యోగము గలది. ఆయన యద్యవసరములకు భరతవర్షమునకు మరలమున దక్షిణాఫ్రికాలో దౌర్జన్య పక్షములను వికాసములకుకల్గి గడిచి యుండుటకు అవకాశమైన నిగ్రహమున కేర్పియు, నిజావేదయొందు మాని గియున్న ప్రజాసామాన్యము నుద్ధరించగల ప్రభావమును అజన కలవడెను. కాని పాశ్చాత్యసంస్కరములను, వారిలో ప్రతిభుటనువలెను, ఉత్కృష్టత గల్గింపిన ఆయన కేర్పించెనయి, ఆయనయొక్క భారతీయతతోడను, మత సంస్కారము తోడను, చక్కగ నున్నట్లుండునెను. ఈ ద్వివిధ స్వభావమే ఆయన ఉద్యమము నంత బలవర్తనము జేసెను. కాని ఆయన ఉద్యమము అపజయ ముండుటకు వారముల దౌర్జన్యము అపజయంత యెక్కువక నుండుటయే కాని, ఆయన అనవాయోద్యమము యొక్క ప్రభావము లోటుండికాదు. అయిన నిష్పందానంతరము అధ్యాత్మిక విషయమున గల లోపములు బయల్పడినవి. అందువలన అపజయము మరింత పాతకానివికలెను. ప్రాచ్య, పాశ్చాత్య జ్ఞానుల కందరమును అనవాయోద్యమము క్రొత్త అధ్యాత్మికోద్యమము దుర్భాగమును రూపుమాపుటకు కానిపబడిన యర్జునులలోని కల్ల ప్రబలమైనదని ముప్పమనకు. పాశ్చాత్యజేతములతో నీ యుద్ధమును అపరిమితముగ వ్యాపించి ప్రాగ్జీయులట్లు దౌర్జన్యము సహయోగింప తగదని యొ, క్రైస్తవస్థల ప్రత్యేక వాదములకై కఠినముల నల్పక సామాన్య మానవధర్మములనే అనుష్ఠింప వలెననియు మహాధము గా విం చెను. ప్రాగ్జీయులను కను నీ కిక్కిరించును, దౌర్జన్యమును మాంద్యమును వికర్షించునని కంభా కావము గానించెను. వారిలోగల అగ్రములు సుకుచిత వాణి యాభిమానము, వారిరిద్దెమము, అనూయ, మొదలగునవియు, అప్పమైన బంగారతో కలగనియుండును. దక్షిణాఫ్రికా ఉద్యమములోకలె, యిచ్చుట స్వర్గకాంతి ప్రకాశించదయ్యెను. కాని మామటకు కనుకన్న వారికి మార్గము యిచ్చటగూడ సంగారణములు కల్గెను గాగెదు.

అనవాయోద్యమ సిద్ధాంతవికర్షణములకు కొన్ని భజితములు చేపారినవి. యుద్ధమును మామల నైతికప్రక్రియ విలిపించి జేయు నూరించినట్టిదియు, ప్రపంచమున కర్మసంకరాన్నిట్టిదియును, యంతరకు పూర్తిగ లభింపదయ్యెనని విచారము గల్గుచున్నది. దక్షిణాఫ్రికాలోయందు, భారతదేశమునందు, గాంధీమహాత్ముడు గా విం చెన ప్రయత్నములు యీ ప్రక్రియను కొంతవరకు బలవర్తించుచున్నవి. ఈమధ్య రూపులో యిచ్చుట అతిదైర్ఘ్యముతో కొనసాగించబడిన కలబ్రములగుడ యీవిషయములకు కొంత తార్కాణ మగును. బర్మనీవారు ప్రారంభించిన యీ ఉద్యమము సిద్ధాంతమునందున పద్ధతులందునుగూడ భారతీయోద్యమము ననుసరించుచున్నదని నిస్సంశయము. పూర్వము ప్రసంగించి ఉద్యమములకు, నేర్పుకోవలసిన వెంటయే గలదు.

అపజయము కల్గును మెల్లమెల్లగా మానవజాతియొక్క భవిష్యత్తు నీతియను పూజాదైనిర్మించబడుచున్నది. ఇట్టి ఉత్సాహములేది మానవజీవితమునందలి పశుభావము దుష్టభావమును పూర్వమొకవత్సాహము వసిఫింప ద్వీపములలోని పగడాలతోయలనందర్చియనపుడు ఒక్కొక్కొండ అగ్రభాగములనుజయిస్తూ సమాదాయముయొక్క వినాశములకు కృధిబొందినని గ్రహించితిని. మానవజాతి తరతరములనుండి యట్టిజన్మ కలబడినది. ప్రకృతమున కాత్మసంబంధములకు సమస్యలన్నియు, అతిసహనముతోను, వాగ్రత్తతోను, పరిష్కరింపవలెను. కాని మానవుని కైకస్వభావమునకు సంబంధించినసమస్యలు యి తరతరము, పరిష్కరింపసాధ్యములుగాకున్నవి. ప్రాచ్యతరీకములు తమజీవితము ప్రయత్నించుట జేసి పంపునకు గణపాతముల నేర్పుకొనవచ్చును. తుదికు ప్రాచ్యకృమ సంద్యోగమే ప్రత్యేక నైతిక దుశ్కరము యాభిమాని మానవ జాతి నుద్ధరింపగల్గును.

జూ బు లు

నియోగిమహాజనుల కొక విన్నపము

ప్రజాసేవకొరకై పాటుపడుచున్న మీ వాత్సావత్రిక ద్వారా నా నియోగిసోదరులకు నేనొక కృతజ్ఞతీర్థి కుండలవిధించి, కనుక ఈ దిగువ చెప్పుకొని వివరణలను మీ పత్రికలలో ప్రకటించ గలయుటకై మిక్కిలి ప్రార్థనచేయుచున్నాను.

ఇదిగోలో చాలకాలమునుండి నియోగిమహాజన భవనమునుండి నది ఎల్లరకమున తెలిసిన విషయము. నియోగి మహాజన తీర్మానం ప్రకారము నది నది నది మన మెరుగుదుము.

సభలు జరుగుటకప్పు ఎన్నెవరు జరిగియు కాన్పి పడు. ఇందుకు యుక్తకారణము కార్యదర్శి, పట్టుదల, కృత్రిమతనమునుబట్టి నున్నది. కొందరు తనవలె నది నది నది మన మెరుగుదుము. ఈ కృత్రిమతనము నుండి, నియోగిమహాజన అంతరించు నది నది నది మన మెరుగుదుము.

ఎన్నెడ నొకడు చెడు అవకాశములు పొందెను. కారణములు చేయూతగా నెక్కిన సంఘమున కంతకును అవకాశము లేనిది. రాజులను సంఘములోని తదితరులు తగిన కట్టుబాట్లను అతిని సన్మార్గములలోకి క్రొవ్వకుని యున్నది.

ఒక్క సామాన్యకే కాదు. కొన్ని దురాచారములు సంఘములోకి చొరబడినందున ఈ సంఘమువారికి అధిముగము, నైతికముగ చాలవచ్చును కలుగుచున్నది.

ఇది యిట్లుండ కొన్ని క్షణములలో నుండు నియోగిమహాజన సభలు జరుగుచున్న విషయమే తెలియదు. అందరకును తెలియుటకు, అందరినుండి చందాలరూపకముగ భవన మనములను సంఘపు నిధిగ నుంచి దానిని సంఘముయొక్క క్రయోభివృద్ధికై చర్య వినియోగించుటకు, అది కాకములు కల్పించుటకు నేను భావించును.

సంఘమును, సంఘమునకు చెందినవారి దిద్దుకొనవలెను. గాని మరొక సంఘము వారినిద నాధారపడిన ప్రయోజనముండదు. ప్రతిసంఘమును నుంచి ఉన్నతీర్థి మన్నయెవలదేవుంకలను చేయుటకు నుండును. ఈ విషయమును గమనించి ఇదితరల ఈ నియోగిమహాజనసంఘము నధ్యయించుట వూను కొన్ని ప్రత్యామ్నాయ సాధ్యమైనంత త్వరగా ఒక మహాసభను జరిపి నియోగిమహాజన సంఘములను నిర్ణయించగలవలెను నేను కోరుచున్నాను. ఇప్పుడు జరుగనున్న సభను గురించి ప్రతిగ్రామమునకు తెలియుటకు ఏర్పాటులు జరుగవలెను. కనుక చెప్పిన తరువాత అనుభవములను సంపాదించిన కృత్రిమతనములను నియోగించి సభను జరిపి, నియోగిమహాజన సంఘములను నిర్ణయించి నాబోటి విన్నవారందర ముగిసినట్లు అవుతురు గాక! అని వాఙ్మయించుచున్నాను.

నా దీక్షాలాడుము అరణ్యకొండను కానేరదని నమ్ముచున్నాను.

కందిమల్ల సూర్యనారాయణరావు,
నూజివీడు.

బ్రాహ్మణకొడూరు వార్తలు

ఈ గ్రామమునందును గోత్రపాత్రపాత్రలకు కార్యకర్త భవనము దేవులకు దలచి గుంటూరు హైదరాబాదు మొదలగు పట్టణములలో చందాలకై తిరిగితిమి. కొందరు ఉదారపుణ్యుల హైదరాబాదుకు కాలసేవదానిలో సగము డబ్బును త్వరలోనే సమపార్శించితిమి. వాతీకపాత్రలకు యిచ్చిభవనముని నిర్మించుట మాజిల్లాలో కల్ల యిదియే ప్రథమము. అందుచే మాజిల్లాలో నెల్ల గౌరవపూర్వులు త్యాగమూర్తులు మహాత్ములు (వీయితిమి) అభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు నగు జేకభక్త వెంకటప్పయ్య కంటులగారిచే 29-10-28 తారీఖున కంఠసాక్షన చేయబడితిమి. కాని అదినమున కర్త మధికముగా కురిసియుంటున్న జేకభక్తకు రాజులకు బోయెను. కాకినాడ తేలియమహాజనసభ యాహ్వానసంఘము తరఫున డబ్బు ప్రోగు చేయుటకు తెనాలికి వచ్చియుండిన శ్రీయతి బుజుగు సాంబమూర్తిగారు శ్రీయత గిల్లపూడి కిరామరామకృష్ణగారితో నూడ మాగ్రామమునకు వచ్చియుండిరి. అప్పుడు జేకభక్తకు తరువాత యీవనిని నెలవేచ్చుటకు మన ఆంధ్రజేతమున శ్రీయత సాంబమూర్తిగారే యర్హులని తలచి వారిని మే మందఱును కోరగా వారందులకు దయతో సంగీకరించి కంఠసాక్షన చేసిరి. అందులకు వీరికి మేము కందనము లర్పించుచున్నాము.

2. మాగ్రామముందు గాంధీమహాత్ముని జన్మదినోత్సవ కుసుమమున ఖడ్గదండ పోషించి వచ్చినలాభమును వినియోగించి వీరులకు గుడ్డలను గ ౧ కి రు 0-7-0 చొప్పున 100 ల ఖడ్గదండ వస్త్రముల నమ్మి నుమారు గ ౧౦౦ నుండి వాతీకపాత్రలకు యా తరణియందు అన్నదానము చేయబడెను. దీనివలన గ్రామములకు ఖడ్గదండము యభిమానము పెచ్చెను. అందుచే శ్రీయత వద్ది లక్ష్మీకాంతముగారి కత్తెమారుని ఉత్సాహము

కృష్ణాజిల్లా విభజనము

ఒక భూస్వామి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:

విజన్మదినమున రద్దువరచి, స్త్రీకలం, వికాఖపట్నము, గోవాపట్నములలో నవరు తాలూకాలను కలిపివేసినదానిక, కృష్ణాజిల్లా విభజనము కప్పుక ననుబాటికి తేవలయు ననియుండి సంవత్సరము తిరిగి పాలకర్తయగువారియందు నుండయించినది. అత్యధిక జ్ఞానగు పాలకర్తగారు కట్టుల తెలుపుచున్నాను. సంవాము, వికాఖపట్నము, గోవాపట్న, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాం సరిహద్దులకు కొంచెము కొంచెముగా భూములచేయబడి మూలమున ఈ కృష్ణా కరమున క్రొత్తభవన నువసంపాదించుకొని దగియున్నదను అభిప్రాయము నాకు మారలేదు. ఈ విషయమును గురించి ముఖ్యుండు విప్రులకుగ ప్రత్యేకముగ దేవబదలచి యున్నాను. ప్రస్తుతము కృష్ణాజిల్లా విభజన మానకముగ మని తలచినను దాని నేల మిరివీయింపటో పాలకర్తయగువారి సరిహద్దు పై నొందింపగా దగ్గు విషయము కానుకను పొందుచున్నది. 1928-వ సంవత్సరము అక్టోబరు 6-వ తేదీన వెలువడిన కర్రు మెంటుకారి క్రమ గమములపై నిడదవోలును నూతనజిల్లాకు ప్రధానస్థానముగ స్థిరపరచుటకు కనుపించుచున్నది. దీనికై చితిచితియు అనుమార్పులు తాలూకాల విభజనమున నూచింపబడుచున్నవి. నిడదవోలుతాలూకా ముఖ్యస్థానముగ చేయబడును, మొలుగు తెలుగు అనే నుపాతము గల కొవ్వూరుకుంటి పట్టణము వాఖ్య సాంఘిక సున్న యర్హుగూడెము తాలూకాను రద్దుపరచుటకు నూచింపబడినది. దివ్యూటీ కివాసీలదారు గల పెంబిపాడు, చింతలపూడి దివిజనులకు మరొకన్ని పట్టణము చేపై వీటిని రెండు తాలూకాలగా చేసు సంకల్పించబడినటుల నూచింపబడినది. ఇది యంతయు అనవసర కృత్యమునకు కారణము కాగలదని నా అనుభవమున నూచింపుచున్నాను. పాలకర్తగారు తెలుపు రీతిని ఏలూరు తలుపుతాలూకాలు చాలభారతములుగ నున్నదని నేనును అంగీకరించును. పెంబిపాడు, పెనుకొండ, చింతలపూడి గ్రామములందు గల దివ్యూటీ కివాసీలదారుల కిచ్చివైచి ఏలూరు, చింతలపూడి, తలుపు, పెంబిపాడు తాలూకాలకు మార్చవచ్చును. ఇదియును, కొవ్వూరు, భీమవరం, వరసాపురం తాలూకాలను కలిపి క్రొత్తజిల్లాగా నుండవచ్చును. పెంబిపాడు, తలుపు, కొవ్వూరుతాలూకాల కొక వి. సి. ఎస్. దివిజను నేర్పాటు జరుగవచ్చును. వరసాపురము భీమవరము తాలూకాలు రెండవ దివిజనుగ నుండగలవు. ఏలూరు, చింతలపూడి తాలూకాలు దివిజను హెడ్ క్వార్టర్లు దివిజన్ కెఫీసుకుండ నుండును. ఇప్పుడుగల విభజనము గానింపబడినవో కృష్ణాము చాల కష్టము. కర్రు మెంటు ప్రకటనమునందు నూచింపబడిన ప్రకారము, జరుగుటచే వచ్చినవో తాలూకా కచ్చేరీ లందులకై కామరకపుకోట, నిడదవోలు, తాడేపల్లిగూడెములందు పెద్దపెద్ద భవనములు కట్టవలసివచ్చును. నేను నూచించిన పద్ధతిలో యిచ్చి కట్టడముల చేపరచు యనవసరమే తటస్థిపడు. కొవ్వూరు తాలూకాదారు తమ తాలూకాస్థానమున కొవ్వూరునుండి మరియొక బోటునకు మార్పు నివ్వవలెను. ఇదివరకే అది తాళ్లపూడి, యర్హుగూడెముల మరీ చింతలపూడి కొవ్వూరునుండికిరదయ్యున్నది. వారిని నిడదవోలునకు పొమ్మని చెప్పి వో బహుమ్యుడు వీనీబో గ్రామగారి రాజ్యము తిరిగి సంప్రాప్తమైనదా యని విలపించగలరు. ఇచ్చే చింతలపూడి పెంబిపాడు దివిజనువారున్నా కామరకపు కోట తాడేపల్లిగూడెములకు పొమ్మనిచో విలపించెద. కావున కర్రు మెంటువారు వెంటనే యీ వాపోలకలములను గుర్తించి తాము నూచించిన పద్ధతుల వానరణముందు పెట్టుటకు గాక యిది ప్రార్థించుచున్నాను. తెజస్వీపు కాన్సెలరు దలి ప్రకటనపై మెంబరులుగూడ, ఈ విషయమును గుర్తించి, కర్రు మెంటువారి యెదుట దీనిని తేగలంతులకై కాన్సెలరులో ప్రయత్నింతురు గాక యిది కోరుచున్నాను.

మహాత్మ్యసమయమున సంవత్సర 18 వ తారీఖున వీరులకు చాక గా గడ్డల నమ్మటకు ఎ:మిది రూపాయల నిచ్చిరి. 2. వద్ది లక్ష్మీకాంతముగారు జబ్బుగానుండి కల్లవాము సమయములో మారొక విధ రు 600-0-0 లు మాహాతీయ పాత్రలకు భవనమునందు వారిపేరగా యొక గది నిర్మించుటకై వాగ్దానముచేసిరి. మూగ్రామ వాస్తవ్యులకు మాహాతీయలకు అభిమానము ఉత్సాహము పెంచుచుండుటచే గ్రామము దానుమిది ఉండుకొనియున్న నుమారు రు 200-0-0 లను దయతో వీని కొనిగిరి. వసరాగా తోటపాలెము, నేల పాలెము గ్రామములలో నుమారు రెండుకుండల రూపాయలు వసూలు కావడినవి. ఇంతసంపాదించినను మాహాతీయలకు కార సిన డబ్బులో మూడవకుల తయినను వసూలు కాలెను. రంగులు చేయట, తివాచి చేయట, మొదలయిన చేతిపనులను స్థాపించుటనదిగా గుంటూరుజిల్లా జాతీయద్యాయ పరిషత్తువారు నియమించియుండిరి. అందుకుగాను విశేషధనము కావలసి యున్నది. కనుక జాతీయద్యాయభిమాను లందరూ ముకు తగు భవనసౌకర్యము చేయ గోరుచున్నాము.

మద్ది వెంకటరంగయ్య
మాధవపెద్ది లక్ష్మీనరసింహ

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వడి అణాలు)

మెనులభము! (పోస్తుభులు ప్రత్యేకము) గుణ మధికము!! కర్రములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైత్యకాలకు ఈమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, కిరస్సు, వ్రేళ్లు, అస్థులు, మొదలగునానియందు గలిగిడి నొప్పులను బోగొట్టి చేమమును మంచి యారోగ్యమునకు చేచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనే ముగ్గును. యిందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమహంసకీయయని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం
పోస్తు నిడుమాల, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

నూతన ప్రచురములు

బమ్మెర పోతనామాత్యకవితము		
ఆంధ్ర బాగవతము	1-కి	5-0-0
డిటో మేలుపతి 2 సంపుటములు		8-0-0
ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము	1-కి	5-0-0
అనందరంగ రాట్నందము	1-కి	1-8-0
అనంతనిఘండము	1-కి	0-14-0
అమృతపీయము	1-కి	2-8-0
అధర్వణకారికలు, సటిక	1-కి	1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్దదొరుకును. కృపలగులు చూడకోరవచ్చును.

వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్.కే.డ, చెన్నుకట్నం.

చ మ త్కా ర గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కార గణితము, విశిష్టగణితము, విశోధగణితము, మనోగణితము, తేజోగణితము, కనుగణము, చిత్రములు, అక్షరములు, చిట్ట, ల, చిట్ట-కత్తెలు, యాక్తిరకములు, కిమాపాలెక్కలు, గణితసాధనము గలవు. మంచి జ్ఞానమును, మనోబలమును, తెలివిన కృద్ధిచేయు రసవంతములైన చిత్రచిత్రిత లెక్కలు ఇందులొనున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం దనమానప్రజ్ఞ యు, చమత్కారమును, యాక్తియు తెలివియు కలుగును. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము. దీనివల రు 1 య. వి. పి. చార్జి ఆ ర య. 6 ప్రతులు రు 5 లు. వలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) ఆసి వ్రాయవలెను.

హిందూగ్రహము 12 అణాలు.

లెండు!! ప్రహసనములు 204 పేజీలు

1 బాళోమడి. 2 బ్రాహ్మణచేదస్త్రము 3 వెండ్డిమాపులు 4 తాళముచెవి 5 కట్టు బొట్టు 6 ప్రాశస్త్ర కొత్తకడలు 7 గయ్యూలిగారి 8 పాకకోబులపాడుపైత్రం 9 ముసలి మగడు 10 తమాపాకళుగ్గుము 11 శ్రీలమిటిగు 12 పీటలమిడపెండ్లి 13 బుడబుక్కలవాడు 14 దొంగసంస్కారి 15 యుల్కాపైద్యం 16 సారకాంతస్యములపరకాయుపవేకము 17 కుక్కకాటుకు చెప్పబెట్టి 18 తునుగులో గడ్డులాట 19 ఆంధ్రమహాజన కవిమహారాధనము 20 మందులమారి రాధమ్మ 21 కాజుకవిడ్డ 22 మూలములోకాడేశము. మంజువాణీపెన్, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

కఫహరిచూరము

చిన్నడన్నీ 1-కి 0-8-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రు 2-0-0
ఈ చూరము కఫహరికలచే చేయబడినది.
దగ్గు, ఉబ్బునము, కానపీస, కైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచుకొనుట మంచిది.
అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

జిజ్ఞాసులరబు

మనరాసు మహమ్మదీయులు

భారతదేశమునం దంతకును, నిష్పాటిదనమును జిజ్ఞాసులరబు స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకై కృతనిశ్చయముగా విందు... ఆంధ్రప్రదేశ్, మదరాసు సగరమునందలి మసీదులు...

అధ్యక్షుడు

యాదులు హుస్సేనుగా 4-30 గంటలకు సభాభ్యుత్తరమహింది. ఆయన ప్రస్తుతి కిలాఫతు స్థితిని వివరించెను. 4 సంవత్సరములక్రిందకు కిలాఫతు ఉద్యమము ఎందులకు స్థాపింపబడినో, ఆ యుద్ధేత్యమును సెలవేసినది గావు. ఖాలీఫా యుద్ధమునకు పూర్వ మెట్లుండెనో, ఆ స్థితికి మరల తేలెనను ఉద్దేశ్యముతో అప్పుడు కిలాఫతు ఉద్యమము స్థాపింపబడినది. తురుష్క సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నము చేయబడినది. మొసోలేమియా, సిరియా, పాలస్తీను, హజ్జాబా రాష్ట్రముల తుర్కీనుండి చీలబడియ్యబడినది. కాని వానికి నిజముగా స్వాతంత్ర్యము మూలము లభించినది గాదు. అది మహమ్మదీయులకు లభించినది. మహమ్మదీయుల పరిశ్రమలను ఖాలీఫా ఆధీనము నుండి తొలగింపఁజేసెననియు చెప్పబడినది. తుర్కీదేశము ప్రజాస్వామ్యపాలనమును ప్రకటించెను. తుర్కీకి ప్రస్తుతము ముల్తాన లేదు. ప్రస్తుతము ఖాలీఫాకు తుర్కీ ప్రభుత్వమునం దెట్టిభావము లేదు. కాని యీ యామోక్షములను, ఖాలీఫాబలము తగ్గుజురమానుగ, అధికముగను, అవసరము వచ్చినపుడెల్ల, అనగా ఇస్లాముమతమునకు హానికలగినపుడు నుండినపుడు, ఇస్లాము మతస్థులను ఖాలీఫా సురక్షింపఁజేయుచున్నదెనపుడు, తుర్కీ ప్రజాస్వామ్యప్రభుత్వము లేన దనర్థమును, సేవలను, స్వతంత్ర్యమును ఖాలీఫాకు సమర్పించును. తుర్కీనే ఖాలీఫామొందుచుండుట, అరబ్బు రాష్ట్రములవాడు ఖాలీఫాయెడ గౌరవభక్తులను గలిగియుండెదలగును. ఆతడు తుర్కీనుల్లాను అధికారమునలేనందున, మతవిషయములందు ఖాలీఫాకు లాభిదీ యందుటకు వారికెట్టి అధ్యంతరములును నుండవు. ఇందులకైనను వారికి వరాధీనత తొలగవలెను. అన్యులప్రవేశము తప్పవలెను. కిలాఫతు సురక్షణార్థమై, జిజ్ఞాసులరబును స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుట యుద్ధవిషయము. కనుక, మహమ్మదీయులెల్లరును కిలాఫతు ఆందోళనకు జిజ్ఞాసులరబు స్వాతంత్ర్యము లభించువరకును సాగించుచుండవలెను. ఉద్యమమును వెనుకటికన్నను తీవ్రముగ సాగించుచుండవలెను. ఈయుద్ద్యమమునందు ప్రపంచమునందలి మహమ్మదీయులెల్లరును భారతమునలూనులకు సహాయము చేయుటభర్యము. భారతమునా ముద్దీయులు తుర్కీ కెలుల సహాయము చేసిరో, తమకును అట్లే సహాయమును చేయుదురని అరబ్బులు నమ్ముచు గలిగియుండవచ్చును. సమయమునకు దగిట్టు ఆందోళనను సమపక్షమున యెడల, గడచినానాటి కనకవర్సరముల యుద్ధమునకును గలిగిన బాధను గూర్చి మే యని తలంపవచ్చును. తీర్మానములను గాని చుటవలన లాభ ముండదనియు, దృఢ నిశ్చయము గలిగి కృషి సలిపిన, విజయము చేపొందవలయు అధ్యక్షుడు చెప్పెను.

హిందువుల సామగ్రి

ఆంధ్రులు దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి కిట్లువ్యవహరించిరి: యాదులు హుస్సేను సామగ్రిగాను ఇతరులు తెలిసిన భావములతో నేకీభవించుట కవకాశము గలిగియుండుట సుంకసీమయజ్ఞానము. శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాసరామయ్యగారు ఇచ్చటనే యుండినయెడల, అతడు హిందూసంఘముయొక్క నిజముని భావములను బాగుగ తెలియజేసెడి యుండును. మఱియు కథకు వెదకవలసి వచ్చినందున, అతడు ప్రస్తుతమిక్కడ లేక, ఇట్టి వాక్యములందు హిందువుల తపస్సునుగ కలంతుతో, తెలుపుటకు సంతసింపచున్నాడు. ముఖ్యముగ అసీమానుని నిరసించుచున్న ము.యూ. మురయ్యగారి మకము, మురయ్యగారి భర్తయనకు వివర్తన ప్రదర్శించుచున్నట్లును, హిందువులైనను, మహమ్మదీయులైనను, ఒకరితోరెండు సహాయము చేయుటకు సంసిద్ధులముగ నుండుదు, ఇస్లాము మతము, ఇస్లాము భర్తయునకు వివర్తన గలుగ నున్నట్లును ముందువచ్చి సహాయము చేయుట హిందువుల విధి. స్వరాజ్యమునకు యాదర్శము. స్వరాజ్యము అనగా, ఈ దేశములో నివసించుచున్న ప్రతివ్యక్తియొక్క భర్తయును సురక్షింపబడుట. హిందూ భర్తయును, ముస్లిము భర్తయును, సిక్కు భర్తయును, వానియందలి కలలను కాపాడుటకే మన ము స్వరాజ్యమును పొందుచున్నాము. అట్టి భర్తయును పోషించుట యనగా, మన కవిశ్రద్ధలనులకు, ప్రాచీన వైభవములను సురక్షితముగ కాపాడుట, ఒక యాచారమును గలనింపుట. ముక్తముగ గయాజేవాలయమున హిందూకాని ముస్లిముకని ప్రవేశించిరి. భారతదేశ మంతయు ఈవిషయమై కలవము చెందియున్నది. హిందూ కాని వారిని జేవాలయములోనికి రానియ్యవచ్చుననియు ప్రతిపాదించు ప్రశ్నించుచున్నాడు. ఒక్క చిన్న ప్రదేశములోనికి హిందువు కాని వాడు ప్రవేశించినపుడే, హిందువు లింత కలవరపడుచుండ, మహమ్మదీయుల రాష్ట్రములందు మహమ్మదీయులకు ప్రవేశించి రాష్ట్రములయొందులకు మహమ్మదీయుల కెంత యాగ్రహముండవలెనో నేనూహించగలుగుదును. ఇస్లాము సురక్షింపబడుట హిందువుల కేల శ్రద్ధన ఎడలైనను ప్రశ్నింపవచ్చును. ఇస్లాము ఈ దేశ జాతీయ నిర్మాణమునకు- ముఖ్యముగ విజ్ఞానమునందు- తోడ్పడినందున భారతదేశ మెల్లప్పుడును ఇస్లామునకు కృతజ్ఞత గలిగి యుండును. ఈ దేశవైభవమును ప్రతిష్ఠించుటయందు తోడ్పడిన వానిలో ముఖ్యముగ తాజ్ మహల్ను మేర్పాటుచులసి యున్నది. తాజ్ మహల్ అతిమనోహరముగ, అత్యున్నతముగ నుండుటచే, అది ఈ దేశములనే గాక, ప్రపంచములకు సందర్శకార్థి యుండును. అది అతిమనోహరమైన అలయము. మా నిర్మాణము ప్రకారము, నిజమైన, మేల్మేడ, మనోహరమైన కళ యుండును. మనోహరమైన కళను మేము రక్షింపరాదని మని యందుము. ఈ రక్షింపరాద ప్రదర్శనమునందు ఇస్లాము భారతదేశమునకు ప్రకాశ మొసగినది. ఈ విజ్ఞాన సంబంధముగాక హిందువులకును మహమ్మదీయులకును, మరయుక ముఖ్యముగ సంబంధము గలదు. భారతదేశము హిందువులు, మహమ్మదీయులు ప్రస్తుతము చెయ్యక కన్నుగ నున్నారని ప్రతిపాదింపుటను ఎవరొందును. ఈ యిరువురి కలయిక లేనదే జాతీయత లేదు. ఒకరికి అవదరచ్చింపుట, మరయొకరు వారి సహాయమునకు వచ్చుట విధి. మరయును పోషించుట యనగా, జాతివివాదముల పోషించుటయే యనెను. ఇట్లు ఒకరితోకడ సహాయము చేసికొనిన గాని మన స్వరాజ్య ప్రశక్తియుల కలన లాభ ముండదు. నేను మహమ్మదీయులకును గావున జిజ్ఞాసులరబును మార్చిన వివరములయందు నేను ప్రవేశించి నాల్గును. కాని మీ యాశయములను ప్రతికారము సామగ్రిగా గలదు నేను నిక్కచ్చి చెప్పగలను. ఈ సందర్భమున, హిందువులైన గూర్ఖాభిమానులందు తెలుపుట కలకాళ మిచ్చినందులకు నేను మీకు కృతజ్ఞతా పూర్వక మని వందనముల నర్పించుచున్నాను. మాలవా అబ్దుల్ అజీజుని గాని ముఠలాడిరి. అంతటితో సభ ముగిసెను. సభాసందర్భము మహమ్మదీయులు సహజ చేయుటకే తేది వదలిరి.

దంతశూల హరి

వెల సీసా 1-కి 0-8-0. వి. పి. సహా 0-12-0 దంతశూలము తైలము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, కుల్లిన కవలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల చోటు దూదిని మందులో తడిపి వెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును. అమృతంజనం డిబో, మదరాసు - బొంబాయి.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

17-11-23 శనివారము నుండి 23-11-23 తేది శుక్రవారము వరకు సామంత్రికము 7-15 గంటలకు రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శింపబడును. శనివారము, ఆదివారములందు మాటిని 8-15 గంటలకు ప్రపంచ మంతటను ఆశ్చర్యమును కలుగజేయుచున్న పెరిల్లు ఆఫ్ ది యూకాన్, నిల్లియం డెస్టాండు అను నువసిద్ధపటము గలదు. ఆలాస్కాలో జరిగిన ఒక గొప్పతైర్య పాదాభ్యర్థము మిక్కిలి నూతనమైంది మార్పుగలది. రెడవారము 4, 5, 6, 7 కే థలు 8 థా గములు. గ్రామార్ట్ గ్రాఫిక్ విసోవములు కూడ ముందున.

ఇండియన్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్ లిమిటెడ్ కలకత్తా

ఇద్రుక ఆర్గనైజింగ్ ఇన్స్ట్రుమెంట్స్ కాలెజి. ఒకరు ప్రసిద్ధిజ్ఞులగును, మరయొకరు అభ్యర్థింపబడును కాకలేను. మంచి అనుభవముల వారయ్యకనే ముఖ్యమైన పంపు కోవలెను. వీరిము వెల 1-కి రు 50-50-100 ప్రయాణపుఖర్చులు లభింపజే యుండును. ఇకరవివరములకు ఈనిబిజ్ నిలాసమునకు ప్రావీణులెను. వాక్య రు 5. లక్ష్మీపతి లి. పి. ఎమ్. లి. సి. ఎమ్. మనోజంగ్ దైత్యుర మద్రాసు, బాంబి ఆఫీసు: 19 హాన్స్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు బ్రాచాను.

మీరు ఇదివరలో వాడితిరా? వాడకుండిన, తక్షణమే వాడి ఆరందింపుడు.

మహారాజులు, రాజులు, న్యాయవాదులు, అమాత్య వ ద్యులు, ఉపాధ్యాయులు, వైద్యులు మున్నగువారు వాడి వర్ష రోగనివారణ, కత్తవర్ధిని, బలకారి భూలోకామృతము అను శేష్ లీలావిసోద పురుష గంభీర వీర్యవృద్ధి తేమ్యమునకు

తగిన నామధేయనియు దానిని ఆ దరు వాడతగిడి విభాగ్యు చేసి యున్నాడు. 26 తులముల బుడ్డి 1-కి ధర రు 5-0 2-కి ధర రు 10 మాచిత్ర విచిత్రత క్యాటలాగునకు ప్రాసిన ఉచితముగ పంపబడును.

గుహా ఆయుర్వేదక్ ఫర్మసి, 81 వరదామత్యునపకవీధి, పోస్టుబాక్సు నెం 1266, మద్రాసు

టిక్ - టూక్ టిను గడియారము

ఇవి నూతముగ దెర్మనీ నేతములతో తయారు చేయబడినవి. ఇవి గొడవకు తెగిలింతుల మిగుల అంయుగను, సాగుగను ఉండును. అందులో కనుబరచి యుండు ప్రకార మే మికిలి అందముగ యుండును నూత నముగ తయారు చేయబడి, ఎల్ల కాలమును బాగుగ పని చేయును. చాల కాలము నివృత్తముగ పని చేయును. ఎల్లప్పుడు ఉపయోగించును.

టిక్ - టూక్ రు 1-కి రూ 3-0-0 తపాల ఖర్చులు ప్రత్యేకము వి. ఎస్. వాచ్ కంపెనీ తపాల పెట్టె నం. 105. మదరాస్.

జీర్ణరసాయనము

అజీర్ణమునకు భుజించిన విస్తృతము కత్తులు గురగా మారవు. అజీర్ణము మిగిలిన రోగములకు కారణము. వీరివలన జీర్ణశక్తియు లందు కనునానము ప్రకముగ గలిగి దుర్బల మేర్పడి అయివు డ్డిండును. 26 మాత్రలద్రవ్య వెల రూ 1-4-0. అమృతంజనము డిబో, మదరాసు - బొంబాయి.

రసాయనిక పరిశ్రమలకు

రక్షణము

అనంతపురం తాతాకంపెనీవారి ద్వారా, రక్షణము నడుపుట

టారిఫుబోర్డు బొంబాయిలో సమావేశమగుట

(ఆంధ్ర ప్రభుత్వము నర్తకులు)

బొంబాయి, 16 నవంబరు:— టారిఫుబోర్డు వారి రిపోర్టును 11 గంటలపాటు నిశ్చయించుటకు భవనములందు సమావేశమైరి. బోర్డువారి యాగమములను ఈ కట్టణములోని కర్తవ్యములను సంబంధము గలిగెను. విచారణను పీఠీయములకు చాలమంది ప్రేక్షకులు విచ్చేరిరి. బోర్డువారు సమావేశమైనగది, రాకపోకల ధిక్కరణమును ఉంచుచు వీధికి ప్రక్కనే యుండుటచే వీధిలోని గల్లంతమైన విచారణ సమయములను అభ్యర్థించు సాక్షులను విగ్గంగా మారులాడవలసివచ్చుచున్నట్లు హెచ్చరింపవలసివచ్చెను. టారిఫుబోర్డు కొనకట్టబడిన ఏర్పాట్లలోని బాధాపూరిత ప్రేక్షకులకు, ప్రతిభా విలేజులకు చాలకష్టమయ్యెను. ఈసందర్భమున కంపెనీవారి, మెంబర్స్ కమిటీవారి, స్టానికముగ కలసియున్న గొప్పసామగ్రిక వస్తువులకు రక్షణము గావరేననియును, తాము రసాయనిక కడివదార్డులనుగా నుపయోగించుచు మిక్కిలి ముఖ్యపదార్థములైన దిగుమతి నుంకములతోల గొప్పపర్యవేక్షణ కొరకు సాక్షు మొదలెడి.

మొదటి కంపెనీవారి గొప్పసామగ్రిక వస్తువులను వాణిజ్యమునందు, భారతదేశమునందు పట్టణభాగమున, రసాయనికపరిశ్రమము స్థాపించుటకు దామ ప్రభుత్వమునందు, 12 సంవత్సరముల నుండియు కంపెనీ పని చేయుచున్నదని అందు 5 కట్టణములు సంప్రదించుటకును గొప్పసామగ్రిక వస్తువులను హైదరాబాద్, ప్రైవేటు ప్రాంతములందును, మిక్కిలి పరిపూర్ణమునకును చాల వ్యాపారమును సంపాదించుచున్నట్లును చెప్పిరి. కాని సంప్రదించునంతరము, విశేషముగ ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రారంభ ముగించుట ఎప్పుడును కాదు, గొప్పసామగ్రిక వస్తువులను వ్యాపారము చాలకట్టబోయి ఏర్పాటును లాభము గానింపకపోవుచున్నదని అనుభవమున కలగించుచు భాగము మూడివేయవలసివచ్చెను. ఇట్లు తమరు చేయు సలహాను అసలు అభ్యంతరము ప్రధాన కమిషన్ గారికి సమర్పించు విస్తృతము కలగించుచు చేయుటకు ముక్తమై ఉపయోగించునని, సంపూర్ణముగ కలగించిన పరిశుద్ధమును ప్రాంతముగా విక్రయించుట తుపయోగించును. జర్మనీ మొదలగు దేశములు, మారకము తగ్గిపోవుటవలన, అధికముగ కలగించు చేయుచుండుట వలనను, సుప్రసిద్ధమున వారి యంతరిసామగ్రి చాల అభివృద్ధి నందుటవలన, చతురపదార్థములలో గ్రీన్ కాపర్, మిక్కిలియం సోడియం మొదలగువాని కలగించుట, ప్రభుత్వసహాయముతో, తమకు చేయును ముక్తమై వున్నామని స్త్రీయవూడ, చతురపదార్థముల కీడకమున దిగుమతి చేయుచున్నాడు. భారతదేశమునందు రైల్వేల వారు వస్తువులపై పన్నులు చేయు సభ్యమగు రేటును, నీడకమున కరీషముల బాధ్యతనుగ నున్నది. మేగ్నెయిలుమీద రైల్వేవారు పన్నులు చేయు రేటు, ఎప్పుడును యొక్క అసలుభరితు కంటే వారు రేట్లధికముగ నున్నది. దిగుమతి చేయుటకు సలహా వైస నూటికి 15 వాగ్ల నుంకములు విధించుటచే నీ పరిశ్రమకు చాలా అటంకము గ వచ్చును. ప్రభుత్వము టిక్కులకు రు 120 ల చొప్పున దాని ధర రేగుచున్నది. ఈ టెక్కు ప్రకారము, సున్నుదగుమతికార్తట్ల టిక్కులపై యగు భరణి నూటికి 20 చొగ్ల నను, కలగించుచు విక్రయించు భరణి నూటికి 22 చొగ్ల నను ఈ దిగుమతి పన్నే అక్రమించుచున్నది. కేయాకు, ఎర్రపు, సామగ్రిక వస్తువులను, అను సీమనుగలములకు ప్రభుత్వమును గంభీరము చాలముఖ్యమైన వస్తువులను, నీరుమతిపన్నును విధించుట అభ్యంతరమైనదని ఈ సంఘమువారు పరిగణించుచున్నాడు.

కృష్ణసామగ్రి వస్తువులందు గంభీరముయొక్క టెక్కులు మెమోరాండములందు చెల్లవలెను. ఈడేవదార్డులపై దిగుమతి పన్నును విధించుటవలన వానిపై వాణిజ్యపదార్థముల కదార్డులను సుస్థితికించుటకు లక్షమగును. ఈముడిపదార్థముల దిగుమతి పన్నును బొంబాయిలోని ప్రభుత్వదాయమున గలగించుటకు కలగించుటచే దిగుమతి వస్తువులపై విధించు టెక్కులకు కలగించుట వూర్తికేసినవగును.

దరమిక్కిలముగా కంపెనీవారి మెమోరాండము, ఈసందర్భమున కంపెనీవారి మెమోరాండమునే జలగతుచుండును. ప్రభుత్వమును 1 కట్టణములకు చాలాపు ను 120 ల వచ్చును, ఇన్ వాయిసునందలి భరణి పోల్చిచూచిన యెడల నూటికి 20 రు చొగ్ల నుండును. గంభీరముగ టిక్కు 1 కట్టణ 100 ల చొప్పున కొనగలిగినను భారతదేశముల దాని వైస నూటికి 19 చొగ్ల నుంకము కట్టించువలసివచ్చును. కర్తవ్యము దింపుట మొదలగు కార్యములకు ముందు 5 అగును. అందుచే భారత వస్తువులకు టిక్కు 1 కట్టణ 115 తక్ 120 ల వరకు టిక్కు వచ్చును. ఈ సరకే ఆంగ్ల దేశమున రు 65 ల చొగ్ల న లభించుచుండును. ఈ కంపెనీ యొక్క డైరెక్టు భారతీయులైనను, మూలభూమి కూపాయి నాడెములో నున్నచిను, భారతీయుల నీ ప్రక్రమణ లభింపజేయుట చేయుటకు, మంచి సాధనములు గలవనియు ఈ కంపెనీ వారు తెలిపిరి.

ఈరెండు కంపెనీల విషయము సాక్షు మొదలగు, నీలా, ను, మొదలగువారు తమ తమ మెమోరాండములను జలపరిచిరి.

తాతాకంపెనీవారి ప్రాత్యయద్వారా

అనంతపురం రక్షణమునందు ఎదుర్కుట కంపెనీపై నేరారోపణలు

తాతాకంపెనీవారి దివివర కర్తవ్యమునందున్న వామి అను నా తనిని బోర్డు వారు రేగుచు వాని విచారించిరి. ఈ సాక్షి తాతాకంపెనీ వారు ఈ టిక్కును కలగించుచుండుట చాల దుర్భార భయ జేయుచుండి రనియు వారికి రక్షణనొసగుట అవసరమనియు చెల్లవును నీరదు చాల దీర్ఘమగు మెమోరాండమును చాఖులచేసిన దెలియుచున్నది. ప్రభుత్వము సాక్షిని బాగుగ విచారించిన తరువాత ముక్తమై, తమని సాక్షులను రికార్డు చేయగలగియును. కేసెయియు నిర్ణయించు ను డ్దేశముతో నీ మెమోరాండమును బోర్డు వారు ప్రతికా ప్రతినిధుల కొనగలేదు. ఈ ప్రాధమిక పరిక్ష 4 కట్టణముల జరిగెను. అధ్యక్షుడు, మెమోరాండమును పేరాలవాతీగా దీసికొని సాక్షిని కేసుగిరిక్ష గావించెను. ఆమెరకా పరిశ్రమలందు ఈసత్తి క్షయమును గురించి తాను మెమోరాండములో దెలిపిన అంకెలకు కనకు ముగ్గురు అమెరికను ఇంజనీర్లు దెలిపి రనియు, ఏ పరిశ్రమనుండి ఆ అంకెలను దెలిపెదరో వారు ఆ పరిశ్రమలందరి యయ్యోగముల గారనయు వారిపేర్లను దాను చెబువలసియు అందు చెబువలసిన అంకెలు సరియైనవి దాను పూచీపడచాల ననియు సాక్షి తెలిపెను. తన కార్యకర్ల సొంత ఇంజనీర్ల క్యాంపికిమనుల గురించి తనకు దెలిసినదనియు, వా కే యయ్యోగమునందును సర్వోగ మొనర్చులేననియు గివ్వాలా గరి ప్రత్యుత్తర మొనగెను. ఇప్పుడుపురమున తాతాకంపెనీవారి టిక్కుపరిశ్రమను గురించి సాక్షి తెలిపిన అంకెలను గురించి గివ్వాలా, కలీ, మారబునార్లు చాల సుఖికితముగ ప్రశ్నించిరి.

కలీగారు: మీరు తెలిపిన అంకెలు అధికముల వ్యాపార చెల్లవలసినది గాక, కేలిగారు ఖండింతుమటమీ విలుగలవైన యెడల, మీ సాక్షులను ను బోర్డు వారు విశ్వసించుటకును వ్యాపారముగా యని ప్రశ్నించెను. ఆధారములతో యజుతేయమట బాలవట్టియు, వాని యాధార్యమును గనుగొనుటతో సాక్షి బోర్డువారి కంకరములను తోప్పడవట్టియు విమయములపై బోర్డువారి ధారవట్టి ముందుకు బోర్డుల వ్యాపారమునుండునా యని గివ్వాలాగారు ప్రశ్నించిరి. అన్ని విమయములను బోర్డువారి చేతులలో వదలుచున్నామని సాక్షి నుడివెను.

అధ్యక్షుడు: గివ్వాలాగారు, సాక్షిని తాతాకంపెనీ వారికిని గల సంబంధములను గురించి ప్రశ్నించిరిగాని వారికి ప్రత్యుత్తరమునకుట కాలేదు నిరకరించెను. గివ్వాలాగారి మర యొక ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తర మొనగును, తాతాకంపెనీ పాలకులు మూడుమార్లు తన కొనగలగిన ప్రకారమును, తన క్రిందవారి కొనగలగినట్టి, తనకును తాతాకంపెనీవారికిని గలసంబంధములు సరళముగ నేర్పరించెననియు అమెరికనుండి స్కాలరుల పిచ్చును గొనుచు దాను తాతాకంపెనీవారి కంపురేపిన దర్భామును, ఇప్పుడుపురమున కర్తవ్యములలో కొకెగు నువరించెండుట పని నిర్వహించుట నని గొనుచు చెప్పుకొనిన దర్భామును నిరకరింపబడి ననియు సాక్షి అంగీకరించెను. తాను దెలిపుకొన సభ్యుల తరములను కమిటీవారు వినియెదలె. తాను బోర్డువారి యెదుటకు రాకపోయెడి వాడని అంగీకరించెను.

కలీగారు:— తాతా కంపెనీ వారు కార్మికుల స్థితి గమనింపక వారి కష్టములను వారిని కదలి నిర్లక్ష్య మొనర్చు

14 వ ఆయుర్వేదసభ

వైద్యుల ఆహ్వానించుటగాను నివాళిమునంజేర్చుదిన ప్రత్యేకసంఘ కార్యవర్గము వారు యెట్లు వాయించునారు:—

ఆయుర్వేదసభ రానున్న ఏప్రిలు మాసమునందు జరుగును బొంబాయిలో ప్రత్యేకము జరుగును.

14 వ ఆయుర్వేదసభ సమావేశము సమావేశమునందు వైద్యుల సమావేశములు జరుగుచున్నవి. అంతో సభలో 14 వ సమావేశ సంవత్సరమున భారతీయులను నివాళిమునంజేర్చుదినముటకు నిశ్చయించు తీర్మానము మదరాసులో 8 వ తేదీన జరిగిన సభలో అంగీకరింపబడినది. వాటినుండి తగ్గుపడునటులు జరుగుచున్నవి.

సభ రానున్న ఏప్రిలు మాసమునందు కొలంబోగరము నందుగల కళాశాల యావరణముందు జరుపుటకు యేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. తత్వభివృద్ధి, యిదిగరకన్నును నివాళిమునంజేర్చుదిన బొంబాయిలో ప్రత్యేకముగా జరుగును.

స్థానిక సంఘము:— భారతీయ ఆయుర్వేదవైద్యులను ఆహ్వానించుటగాను గతవివరంగ సభలో కొలంబోగరము యేర్పడిన స్థానిక సంఘసభ్యులు సభను జనప్రదముగా జరుపుటకు క్రిందివలెక పాటులనుచున్నారు. అనేకమంది భారత వైద్యులను, రానున్న అధిభులను లేఖలు వాయించునారు వారు తమకర్తవ్య అవసర్య బొంబాయి, వాణిజ్యము, మొదలగునవి ప్రదర్శనమునకు జేర్తురు. భారతవైద్యులు గూడ ఆత్మచరితగా నివాళిమునంజేర్చుదిన సభనుగూర్చి దెలిసికొనుటకై జాబులు వాయించునారు.

గత రియెండలోను ఆయుర్వేదసభ ప్రతియేటను యాదిగతు పేర్కొనబడిన సగరములందు భారతదేశమునంజే జరుగుచుండును:—మదరాసు, కలకత్తా, బొంబాయి, పూనా, ఇందూరు, కాశీ, హైదరాబాద్, లాహోరు, లక్నో, ఢిల్లీ. సభనుగూర్చి, ప్రదర్శనమును గూర్చి అధికముగా నేమయిన దెలియకలెనన్న యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవచ్చును:— ఆయుర్వేదసభామణ వండిత ఎం. దొరస్వామి అయ్యంగారు, జనరలు సెక్రటరీ, ఆ. భా. ఆయుర్వేద సమావంధలి, వెకేరీ, మదరాసు.

బందిపోటుదొంగ పట్టువడుట

నమరాజుపూరు జిల్లాలో బందిపోటు గావించి పేరు మోగిన భాయీ దొంగలకు తావాతకు దగు నుల్లసను సరదు సీతాంబర్ అను వానితోను, మరీ యిద్దరు దొంగలతోను పట్టుబడినది.

రాయల్ కమిషను సభ్యులకు విందు.

వైస్రాయి దంపతులు రాయల్ కమిషను సభ్యులకు కావించిన విందుసందర్భమున రీతభుక్తు తమ కేనిధయనున పక్షపాతమును లేదనియు, వ్యాజ్యమును, భారతసామాజ్య ప్రేమమును లక్ష్యమునం చుండుకొందు ననియు తెలిపిరి.

యెన్నారని ఇది వరకు ఒక వ్యాసమును మీరు ప్రకటించిరి. ప్రస్తుతము కంపెనీ వారు దెలిపిన అంకెలను గాంచి, మీరాయారోపణను యధార్థమని బాధ గలరా?

సా:—ఆయారోపణ నుకనవారిండుకొనెదను.

కా:—మీరుదెలిపుచున్నారని ఆయధార్థమునొకదాని కరుకార నొకదాని బోర్డువారు మీకు గన్నయచుండుటకు చాలాకాలము వ్యయమగును.

అధ్యక్ష:—రక్షణపద్ధతి నెదుర్కుటకు కారణమేమి?

సా:—నేను సంపూర్ణముగ రక్షణపద్ధతిని బలపరుచువాడను.

అంతట అధ్యక్షుడు, విచారణ నింకను సాగించుట యొక్క అవశ్యకత అనవశ్యకతలనుగురించి బోర్డువారు 15 నిమిషముల కాలము సంప్రదింపుకొనెదనని సాక్షికి దెలిపి విచారణ వాటి అవలంబు జరిగి. 15 నిమిషముల తరువాత బోర్డువారు తిరిగి సమావేశమైరి సాక్షియొక్క వాణిజ్యముల సంవత్సరమున నొసర్చుకలగిన కార్యమునుగురించి నిర్ణయమునకు వచ్చుటకొన్ని చిట్కములు గలకనీయు, ఆ విషయములగురించి తానివ్వను నున్న ననియు, ఈ సంవత్సరము అలంబించు చర్యలను, మొందు గూడ నట్టిదానినే అలంబించుకలగినవచ్చు గాన, దీనిని గురించి విచారించుటకు చాల వ్యవధి కావలసినయు, అందుచే తిరిగి కేత్ర మధ్యాహ్నము గలగిన బోర్డువారు తమ నిశ్చయమును ప్రకటించెదననియు సాక్షికి దెలిపెను.

మార్గదర్శకము! 480 పుటలు గలది
ది లేట్ వేమూరు-వేంకటకృష్ణమూర్తి అడ్వేసన్సు,
వారిచే బ్రకటింగుబడుచుండిన
నామలింగానుకూలము అను నామాంతరము గల

అమర కోశము

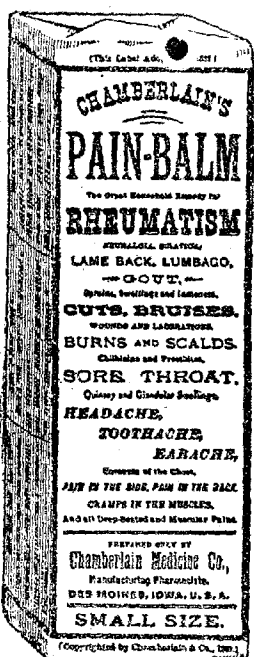
ప్రకాండము - సటికము - ఆంగ్లేయభాషాంతర
పదములతోఁ గూడినది.

20 రతుల దీప్తిగోపాకాగితములు 532
కావ్యలింగబైందు 1-12-0
16 రతుల సాదాకాగితములు అట్టబైందు 1-0-0
సోపానమార్గము ప్రాంత నామాంతరము 0-2-0
శ్రీమహావైష్ణవము ప్రాంత నామాంతరము 0-3-0
ఈ శ్రీమహావైష్ణవము ప్రాంతనామాంతరము ముద్రితమై
ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అన్ కంపెనీవారిచే
50 బ్రచురింపబడి విక్రయింపబడును.

ఇతరగ్రంథముల కేటలాగు ఉచితము.
286, వైశాల్యవారి రోడ్డు (అప్పాబిల్డింగ్), మదరాసు.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. Correspondence confidential.
L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

చేంబర్లెన్ గారి పేయిన్ బామ్
వారే సెప్పలు, నడుము, నొప్పి, కాల్సినగాయములు, తలనొప్పి, పండ్లనొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.
అన్ని భాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. (1)

గొప్ప తగుధాని! జాతకరత్నము త్వరితము!!
జ్యోతిషశాస్త్రము ఖచ్చితమైనది వేరయ్యునునది లేదు యేకంక త్వరితములను జ్యోతిషశాస్త్రము రిషిగుహలో నున్న యెన్ని సంక త్వరితములైనను జ్యోతిషశాస్త్రము నుపయోగించి అక్కరలేకయే తమంతట తాము వ్రాసికొనవలయు. ధనము, సంపాదము, ఆయురారోగ్యములు మున్నగు జ్యోతిషశాస్త్రములతో మీ మీ వార కమలను మీరే వ్రాసికొనవలయు. ఇది యింటిజ్యోతిషశాస్త్రము. దీనివలన 2-0-0, నెలకునాగా గొనవారికి 1-0-0 మాత్రమే.
(164) గ్రేటు యిండియన్ జ్యోతిషశాస్త్రము, ఖచ్చితము, విశాఖజ్యోతిషశాస్త్రము.

"బైరాగి చిటికీలు"

ఇందు గొప్పమహాత్ములగున సంప్రాప్తమైన ఆశీర్వదమునామము, కుండలములు, అద్భుత వైద్యరహస్యములు గలవు. ఈగ్రంథము లోలోకకాంతమై ప్రచురింపబడింది. ఇది ప్రతియింటను జ్యోతిషశాస్త్రమున దు యోగసారి చదివిన తెలియును. ఎల్లరతుల బోధపడును. ముద్రితమై ప్రచురింపబడింది. తప్పక చదువుడు. ఇందలి పరమహంసగ్రాంతము చేసి నుభవింపుడు. 21 ప్రతి పోస్టాఫీసుకాక 0-2-0. 1098
"రెండుప్రతులు ఒకేసారి కొనిన పోస్టాఫీసు ఉచితము."
ఆంధ్రగ్రంథాలయము, విజయనగరం.

భారతదేశపు భావిదశ

దేశమునం దిప్పుడు రాజకీయ, సాంఘికసంస్కరణ మధికముగ నుండుటచే వేలకొలది పనివిధముల ఆకాలమరణము నొందుచున్న ను దానిగుఱించి తెక్కచేయుటలేదు. సాధారణముగా అన్ని కోశమునకు సంబంధించిన అక్షరమున్ను కు వ్యాధులవలననే చిన్న బిడ్డలు అధికముగా మృతికొందుచుండురు. ఆవుపాలను గేదెపాలము ల్లితేవంద ప్రాచీనవివరములను అపాలను జీర్ణము చేసికొనుకొని వాడ బనివిధముల కొందురు. గాన అందుచేతమై తమ బాగ్యత పుచ్చుకొనవలసి యున్నది. రాబిన్సన్ పేటెంటు బార్లీలను లియ్యపుపిండిని కొని దానిని నీళ్లలోలిపి అనీళ్లలో (బార్లీ వాటరు) ఆవుపాల గేదెపాల లేక దబ్బాపాల పీటిలో జీర్ణము చేర్చి తల్లికి చనుపాలు లేనప్పుడు ఇయ్యదగును అట్టివిష్కావో శిశువులకు బలము లికి అవయవములు బాగుగా పురుగును. త్వరగా జీర్ణమగును. ఈ బార్లీ వాటరును కల్లులకు, పిల్లలకునూడ నిశ్శుభమగును. జ్వరము మున్నగు జబ్బులు కలవారికి జీర్ణకృత్తి సరిగా లేనవారికిని, మల బద్ధకము కలవారికిని ఈబార్లీ వాటరు చాలాభయము. గొప్పగొప్పవైద్యులు దీనినిగురించి శిష్యావేషి యున్నారు. రాబిన్సన్ పేటెంటు బార్లీ పిండిని నీళ్లలోలిపి ముద్దగాచేసి దానిని మరుగుచున్న నీటిలోనేసి, వదిలిపెట్టవలయును. ఇప్పుడు మరుగుచిచ్చి తమ వార చల్లార్చవలెను. దానిని తమవారవదపోసి పాలులెరిగిని కలవక గాని యియ్యవలెను వేసరికాలములో నిమ్మకాయరసము పంచదార, మంచుగడ్డ దీనితో చేర్చి పుచ్చుకొనిన రుచికరముగ నుండును, చలవకయును. (వకటన (8))

OM.
The Mysore Government Security LIFE AND MARRIAGE ASSURANCE COMPANY LTD., MYSORE.
Head Office:—Life & Marriage Assurance Buildings Mysore (S. India)
LOANS FROM Rs. 1000 TO Rs. 5000 will be given
On Personal Security Without any interest to our Personal Investment Bondholders (As determined in the ensuing drawing to be held on 31st January 1924)
Payment of Rs. 2-8-0 being Admission and stamp fees with application, Rs. 1-0-0 per month till December 1923 and Rs. 1-8-0 being interest for this half year on bond amount will entitle your name included in the next drawing. Send your application with Rs. 2-8-0 to-day to avoid disappointment as applications for more than one lakh bonds will not be received for the ensuing drawing to be held on the 31st January 1924.
LOANS FROM Rs. 1000 TO Rs. 10,000 will be given
To our Life Insurance Policy holders on joint security of their Life Policies and immovable properties at moderate interest.
FOR FURTHER PARTICULARS AND TERMS OF AGENCY PLEASE APPLY TO:—
Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras Presidency etc., 289 Thambu Chetty Street, MADRAS

చాకులు - తాళములు
మం X లి క త్తులు.
అగ్రహాదయలచే వేయబడినవి. కేటలాగును కలెక్షన్ ధరలకామలాగునకు వ్రాయుడు.
వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టెల్లు అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
8051 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
తెలిగూటిక అడ్డము: "ఇంద్ర ప్రస్థ" పెద్దాపురం.

లితావతి సాగ్రహము

ప్రాచీన గ్రంథములన్నిటిని శోధించి వ్రాసిన యద్వైతగ్రంథము. ఇది 1913 జనవరి 31 నా. పాటు అంబారం, కాలమునది, లాభకరములు, భావలక్ష్మిలక్షణ, కన్యకలక్షణ, నూటికి నూరు సరియెట్లు, ముత్యాల గుర్రములు, ఏనుగుల పూవుల, తెగ్గలు - భాయ, క్రవ, దళాంక, భిన్నాంక, విజ్ఞానత్రే శ్రీశతములు. యములము, మనములము, ఇంక నెన్నియేది గలవు. చక్కని అట్టబైదు. రు 1-0-0
పుచ్చా వెంకట్రామయ్య
దంతలూరు అగ్రహారం. కొల్లికరపొట్ల గుంటూరుజిల్లా.

చెన్నపురి బజారుధరలు

నవంబరు 17-న వేడి తని వారము

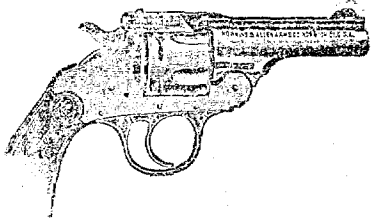
(1) ధాన్యములు			
వినియోగము రూ 1-1	రు 45-0-0	మొదలు 55-0-0	నాణెం
బియ్యము బస్తా		మొదలు	రు 18-4-0
మొదలు రేవాలిని	రు 18-0-0	రు 18-4-0	
నెల్లూరిని	రు 15-4-0	రు 15-4-0	
డబ్బిని	రు 15-8-0	రు 16-0-0	
రాగులు రూ. 164 బస్తా 1-1			రు 8-8-0
నల్లపప్పు		రు 28-0-0	రు 24-0-0
(2) వస్త్ర ధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-1 20% రు.	రు 12-0-0	రు 18-4-0	
రేగులు	రు 10-4-0	రు 10-8-0	
రేగులు	రు 12-4-0	రు 12-12-0	
మినుములు	రు 18-0-0	రు 18-12-0	
తలములు	రు 7-4-0	రు 7-0-0	
(3) నూనె వస్తువులు			
నల్లపప్పు రూ 1-1	రు 174-0-0	రు 176-0-0	
నెయ్యి మ 1-1	రు 14-0-0	రు 24-0-0	
కొండాపురం నెయ్యి మ 1-1	రు 68-0-0	రు 65-0-0	
యితర ప్రదేశము	రు 58-0-0	రు 60-0-0	
వేరునెయ్యి రూ 1-1	రు 148-0-0	రు 140-0-0	
అమలము నూనె రూ 1-1	రు 140-0-0		
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయవస్త్ర రూ 1-1	రు 280-0-0	రు 285-0-0	
వారవస్త్ర	రు 215-0-0	రు 220-0-0	
వివరకామము (గుంటూరు) రూ 1-1	రు 90-0-0	రు 105-0-0	
గుంటూరుపాముకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-1	రు 40, 45		
కాగితాన్ని పాముకట్టు	రు 4, 65		
రేగులు రూ 1-1	రు 40-0-0	రు 50-0-0	
శిలీమందు రూ 1-1	రు 85-0-0	రు 46-0-0	
(5) ఇనుము			
పట్టుల రథం రూ 1-1	రు 84-0-0	రు 85-0-0	
చదరం	రు 85-0-0	రు 88-0-0	
రథం	రు 89-0-0	రు 50-0-0	
(6) లోహములు			
కొడి 100 కులంకు	రు 78-0-0	రు 80-0-0	
బంగారము, కుంజు 1-1	రు 21-8-0	రు 25-0-0	
కమల 1-1	రు 15-14-6		
ఇత్తడి రూ 1-1	రు 290-0-0	రు 295-0-0	
రాగి రేగు	రు 240-0-0	రు 845-0-0	
అస్సామి చెక్కర రూ 1-1	రు 45-4-0	రు 46-8-0	
(7) రంగులు అలిజరైను			
అల్లప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 135-0-0	
పొట్టిప్పుడు	డిగ్రీలు	రు 135-0-0	

శృంగార శ్రీ నాథము
శ్రీ నాథ కవి సమగ్ర చరిత్ర ... 2-0-0
చాటుపద్య మణిమంజరి (ద్వితీయ భాగము) ... 1-6-0
ప్రబంధ రత్నావళి. ... 1-8-0
మూన్నాళ్లముచ్చట ... 0-4-0
మణిమంజరి మేనేజరు.
3/15 నల్లతంబి వీధి, తిరువల్లి కే.కె.సి, మద్రాసు.

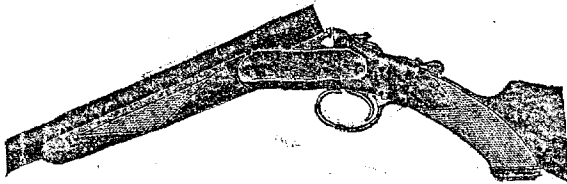
అన్ని రకముల నెహ్రూ ఫౌన్టెన్ కలములకు
గోదావరి జిల్లాకు మాకు 25-9-28 వ తేదీనుండి, సో లో వ జ స్పి ని
ఇంగ్లీషు నెక్ట్ అండ్ మోటారు ఇంజనీర్లకు కంపెనీ వారిచ్చియున్నాము. గాన టోకుగాను, చిల్లరగాను కొనవలసిన కర్రకులు, యితరులు మాకు వ్రాసిన ధరలు యితర వివరములు తెలుపబడును.
ఇంకా మావద్ద ప్రేమనరీ సామాన్య పైలెట్లు లాంపు వగైరా సరసమైన ధరలకు విక్రయించుచున్నాము.
వై. కృష్ణమూర్తి అండు సన్యు, ఇవరత్ తర్జుమలు, మెయిన్ రోడ్డు, రామన్నాడి.

బంటివాళ్ళు తోటా తుపాకి ముద్రాధము
కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068)

వానావిధములగు రివాల్యర్లు ఆరులేక
వికతోటాలు రుక్కనది (ప్రొవీషను గౌరె3 సం॥)

ధరలు
సరసము.
కేటలాగు
ఉచితము

వాళ్ళము 32, 38, 36 అంగుళములలో దొరకును చిన్నవి. కేటలాగ్ ఇట్టులో గలిగినవి కూడ దొరకును.
యం. వి. రామానుజం శ్రీనివాసాచార్యులు వారికిని, నెం. ౧౨. బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

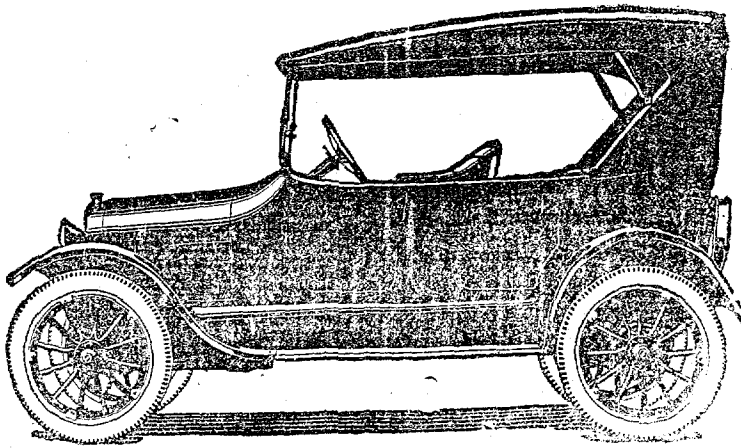
జూతకమారాండము

ఇవి మూడుభాగములు. 1, 2 భాగములు కిద్దముగా మున్నవి. 3 భాగము తయారగుచున్నది. 1-వ భాగమునందు రక్తంతో చక్రములు, ద్వారితో చక్రములు, గోచారములు, మహాదళ, అంతర్దళ, విశేష, ఇవి తెలిసికొను విధము, జాతకము (వాతము, కఫము, మేలుకనబడినవి) 2-వ భాగమునందు, లక్ష్యములను, ప్రాప్త్యులను, భాగములను తాత్పర్య సహితముగా 1000 ప్రమాణ స్తోత్రములతో ద్వారితో భాగములను అష్టకవర్ణ, పోషకవర్ణ, ప్రమాణస్తోత్రములతో మహావార్యకా ఫలములు ఇవ్వించు నుడ ప్రతిపాదనకు తెలియునటులు మిక్కిలి సులభతైలిని తెలుచున రచనపూర్వముగా వ్రాయబడినవి. ఈ మూడు భాగములలో 3 భాగము నవ్వల పోయినను, ఖరీదు తిరిగి వాడవచ్చును ముందు ఒక్కొక్కభాగం ఖరీదు విడిగా రు 2 లు. 1, 2 భాగములు 2. కేసారి కొనువారికి రు 3 లు. వి.సి పోస్టు ఖర్చులు. రు 0.5-0.5 లు. కాటనినహాకి వి.సి గా పంపెదము.

ఆకెళ్ళ వెంకట శాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

చివ్రలెటు మోటారుబండ్లు CHEVRELETT MOTOR CARS

ప్రపంచమంతటను చవుకయగు మోటారుబండి యిదియే వెల 3400/- రూపాయిలు మీరు 3400 యిచ్చి యాబండిని కొని ఒక లైసెన్సుకుమాత్రమే 15 రూపాయిలు ఖర్చుపెట్టవలెను. ఈ క్రింది ఆధనపు సామానులు కొన నక్కరలేదు.
ఒక స్పీరుచైరుట్యూబు 100-0-0 స్ప్రింగ్ మోటారు 60-0-0 మాగ్నెటోవాటికటింగు 250-0-0 ఫెల్ ఫ్ స్టార్టరు 400-0-0 మొత్తము. రు. 810-0-0

మీరు యాబండిని కొనినయెడల సుఖముగా నిద్రించవచ్చును. మొదట చవుకయని భ్రమపడి పూర్తి సామగ్రిలు లేనిది కొనినయెడల, చివరకు యెక్కువ ఖర్చు అగును. రు 3400 లో 810 తీసివేసిన రు 2590 య గును.
ఈ బండిన ప్రశస్తమైన సామగ్రితో తయారచేయబడినది చాలకాలము మనసు—యితర విషయములను వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును. స్వంతపరిగణన, అధికగణన అమూల్యమై బండియొక్క శ్రేయలేదు. స్వేదసామానులు యెప్పుడున్న అంతటయొక్క దొరకును. గుంటూరు, కృష్ణా, గోదావరి, విశాఖపట్నం గల విజయలు. కరస్పాండన్సు 9 బ్రాడ్వే మద్రాసు 401 యింగ్లీషు నైకలు మోటారు ఇంపోర్టింగుకంపెనీ వ్రాయవలెను. కాకినాడ, మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

తెలకమహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా॥ నత్తనా రాయణశాస్త్రి విరచితము)	...	2	4	0
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	...	0	6	0
హిందీమొదటిపాఠము డిట్	...	0	6	0
ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది	...	1	8	0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదాంబ-శ్రీధర్మబోధిని నాటకము	...	0	4	0
అరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	...	0	8	0
శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భక్తిపాటలు, శ్రీమతి కల్పమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.	...	0	4	0
హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1—0—0 సంగీత శమంతకమణి ... వెల 0—8—0
తత్వముచంద్రిక ... వెల 1—0—0 సతీకా ఆంధ్రశబ్దచింతామణి 0—12—0
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, లంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

మన దేశ పురుషుడు

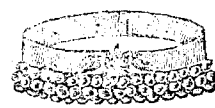
గమనింపుడు గమనింపుడు
తల్లిపాలుత్రాగు పిల్లలకంటె పోలిపాలుత్రాగు పిల్లల మరణము 15 రేట్లు అధికముగ నున్నట్లు ఆ దాతరు ముద్దుగా తాగునరదించి యున్నార, గనుక పోలిట్లు మొదలగు కృత్రిమ అపానముల నివృత్తి ఆయుర్యైదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిలవారి

క్రీరవధకని

తల్లుల కిచ్చిన యడల

చమపాలు ఆయుర్యముగ గలగునది, దీని గుణ మత్యాశ్చర్యము. అతిశయోక్తికారు. రాత్రిసేపించిన పుదయమునకే గుణ మిచ్చినవారి అనేకులుగలరు. బుడ్డి 1 కి వెల రు 1-8-0. వి. సి. సహా రు 2-0-0. ఆయుర్యైదనిలయము, బెజవాడ.

రోల్లుగోల్లు వడ్యాణం

ఈ వడ్యాణం 18 (కడునెసి మిడి) కన్నె లేక నగరపుటంగానో చుటాం చేసినది. దీనికి వెలక ప్రక్క

పెద్దదిగా చిన్నదిగా తయారగును. ముందు ప్రక్క 150 అంగుళము. చిడి, జులతోను పోలి పనితో గలపట్టియును యం దును. దీని క్రయం మొదటికి రు. 4—8—0 రెండవకి రు. 2—8—0

Hurry up Hurry up
TO AVOID DISAPPOINTMENT

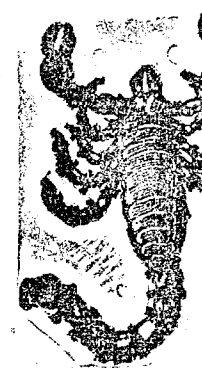

ఇమిలేవను దైముల అడ్డి గలం దెను చుక్కట్ల కంపెనీ వారి మూలముగా మేము తయారచేయించి వెల సరసముగా వి క్రయించుచున్నాము. చూపుకు 10 నేటి మదింపులేగి. కెడ వట్టులములవారు వా

నది కాటాముకు శ్రీపాత్రధారకుల శ్రేష్ఠమైనది. చి నెద్దలు ఉపయోగించలేగినది. మావద్ద కొద్దిగా ఉండు. క్రీస్తుముగా జాగుచేయక వ్రాయుడు. ధన రూ 10-0-0.

కె. నాథముని అందు సెన్స, నె, 164 చె నాబజారురోడ్, మదరాసు.

తేలుకాటునకు బేషధము

ఈ బేషధము నువయో గింజితముగా మే విషమును తీసివేసి, వాధను పోగొట్టును. బుడ్డి 1-కి ధన రు 0-8-0. 1-8 బుద్ధవరకు పోస్టుఖర్చు 0-8-0 రు 4 లు అద్వాన్యగా పంపిన ఒక డబబులుద్దు కేపాలుచార్జి లేకనే చంప బడును.

RAJVAID SRI BAMANDASJI
KAVIRAJ
152 Harrison Road
Calcutta.

పాలసుగంధలేహ్యము

ఇది రక్తిశుద్ధి, శ్రేష్ఠమయినది సహమేహములు, మేహ చాడలు, నువ్వులు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డెబ్బల చాలును. 20 రు॥ డెబ్బ 1-4-0 వి. సి. 0-8-0

కూమ్మూడలేహ్యము. ఆయుర్వేదము, నిక్కాక, కాన్జీర, మలబద్ధము, కడు పులక మంట, మొదలగు వాటిని హరించును. చాలును. 20 రు॥ డెబ్బ రు 1-4-0 2 డె॥ వి.సి. 0—2—0. పి. శి. వ. అందుకో, ఆయుర్యైదనిలయము, (8851-4)

వెంట్రుకలె అందము?

రానిపోకుండ, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kaminiya Oil,
& Otto Dilbahar, Sold
everywhere,"

వెంట్రుకలు మువ్వనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుము.
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుచాతైపోవును.

అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే

కమినీయానూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమును, శిరో మాంద్యమును, యిది దివ్యవృక్షము

వెంట్రుకలు చిట్టకు గాని, గుండెకు గాని యుండదు

మీ వెంట్రుకల మరల యెప్పుటి మెత్తదనమును గల్గి శబ్దవలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోగమునే దీనిని జరిగించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లుబద్ధియగునో కనిపెట్టుడు

కమినీయా నూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.

నెల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. ఏ. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వ్యాధులను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"టటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన సువాసనగలది.

కొన్న బుడ్డి 1కి ధర రూ. 2-0-0

దాను బుడ్డి 1కి ధర రూ. 0-12-0

దాను బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలుయందు చల్లిన మిక్కిలి

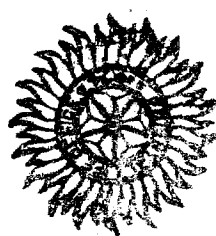
మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు అమ్మకారంబివ్వబడును, సరకు అమ్మకారంబునగా దా రోగమును లేకున్న,

సోలు యేజింట్లు:- ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

126

155 జమ్నామఠీదు, బొంబాయి.

ఓరియంటల్ గవ
ర్నమెంటు సెక్యూ
రిటీ లెఫ్ అన్యురను
కంపెనీ లిమిటెడ్.

(1874 సంవత్సరమున హిందూ జేతనానందు బాబ్బాబ్బ
కేసు చేయబడినది.)

హెడ్ అఫీసు, బొంబాయి.

పూచీగా 3 విధముల లాభముగల పాలనీ
ముసలితనమునందు, కుటుంబసంరక్షణమునకు అగు
కూలముగా నుండునట్లు ఒక క్రొత్త సమాప్తమైన

భీమాపద్ధతిని

672

ఈకంపెనీ ఏర్పాటుచేసియున్నది

ఈ ఆకర్షించు పాలనీ ప్రకారము పూచీ
యివ్వబడు లాభము లేవన,

(1) 25 సంవత్సరాల వరకు సంభవించు విషయ
ములో యిచ్చుటకు అంగీకరించిన ఒక పెద్దమొత్తము చెల్లించ
బడును.

(2) నిర్ణయకాలము పూర్తయినవరకును జీవించుచున్న
విషయములో చెల్లించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
నగుగా ఏర్పాటు ప్రకారము చెల్లించబడును.

25 సంవత్సరాలైనతరువాత మరణము సంభవించిన మొద
టియిచ్చుటకు తీర్మానించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
చెల్లించబడును.

ఈలాభములతోపాడి పాలనీదారుడు తనకష్టమును
ఈఅమూల్యమైన లాభములను పొందుటకు అర్హుడు.

ప్రముఖములను 25 సంవత్సరాలవరకును లేక మరణకాల
మునకును చెల్లించవలెను.

వివరములకు ఈదిగువ చిత్రానామాలకు వ్రాయవలెను

Oriental Assurance Buildings, F. E. Vaid
Post Box No. 8, Madras. Branch Secy,

Bangalore Branch:- St. Mark's Road,

Bangalore

Tri vandrum Branch:-Trivandrum.

దే హ ము

అందువిషయమున అవధినిత మగు
జాగ్రత్త శ్రేయస్కరము. అట్లు ఆరోగ్యము
వరమానంద మని ఎల్లరున్నా చెప్పుదున్నా
రు కదా, ఇందుకుగాను

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలకుడవయోగించవలెను
క్రయం 32 కి 1 రూపాయ మాత్రమే

మాత్రము చిన్నవి గాని అవభలగుణములు
వాటిల్లురు.

సర్వముగ ను:-

ఆతంకనిగ్రహ బోషధాలయము

28 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అని వ్రాయండి.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద బోషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ
ములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, పీపులో నొప్పి మొద
లగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యబోషధము.

గుణము:- 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
ప్రవాణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

తీర వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యబోషధములు సుప్రసిద్ధమైనదుకాణములన్నిటిలోను దొరుకును.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుము.

ఈ త్రుమ లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.

Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay

చె ము దు కు
అమోఘమైనమందు
కుదరనిచోమిసాముతిరు
గయిచ్చెదమనిష్టాంప్రపైవిరా
రునామావ్రాసిపంపబడును
బుడ్డికి రూ. 4-0-0. వి. పి. బి. రు. 1-0-0.
డాక్టర్ రత్నం బ్రదర్స్,
మెడికల్ హాల్,
మాటేజేరు, కృష్ణా జిల్లా

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిపాపులో దొరకును

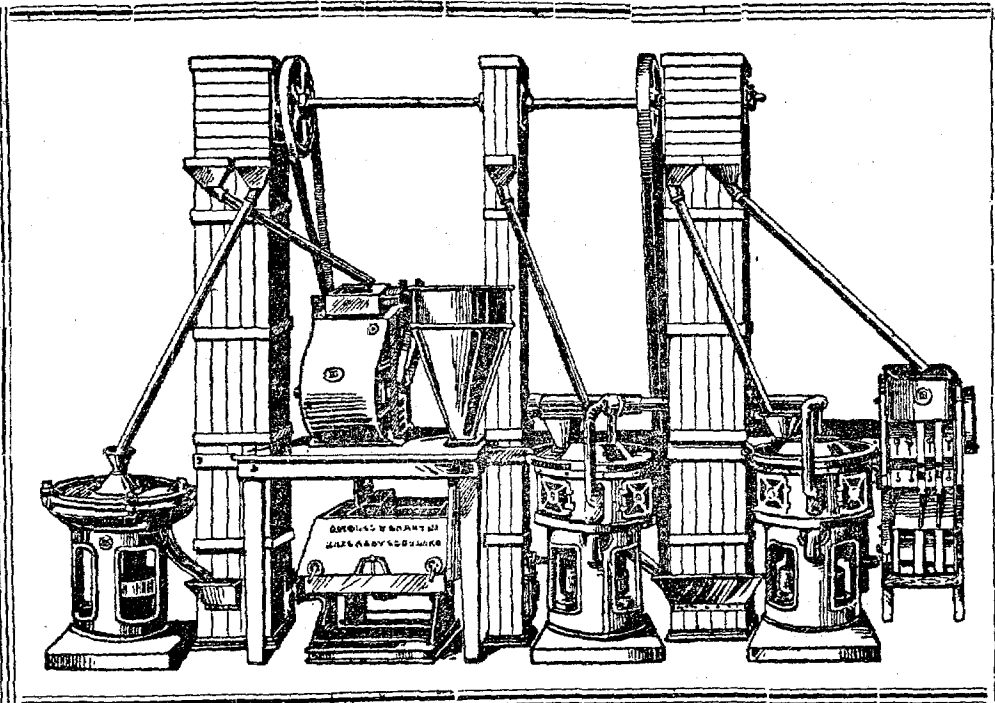
(7 పరిమాణములలో)

388

అన్ని రకముల బియ్యపు యంత్రములు

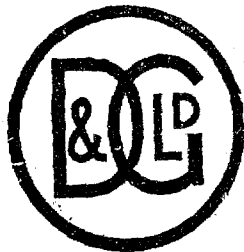
40' 81' 122' 163' 244' 326' 407' - సంచుల (సంచి 1 కి 165 పానులవఱకున)
మేలైన బియ్యము దినము 1-కి 12 గంటలు చొప్పున పనిచేసిన తయారగును

మేము బియ్యము
హల్లులు, పాలిషర్లు
షెల్లర్లు
కంపార్టుమెంటు
సెకరేటర్లు
పెరలింగు లేక
వైటనింగు కోనులు
మొదలగువాటిని నిలువ
చేసియున్నాము.

బియ్యపు యంత్రము
లకు సంబంధించిన పరి
కరములన్నియు మావద్ద
నున్నవి.
మాచి త్రివిధిత్రపు
క్యాటలాగునకును
ధరల జాబితాకును
వ్రాయకొరదము.

MADE BY
Douglas & Grant Ltd
Kirkcaldy, Scotland.
Rice Milling
Specialists

Sole AGENTS in S. INDIA
MASSEY & Co, Ltd,
Post Box 554
MADRAS.

హనుమాన్ సబ్బు

మిక్కిలి మేలైనది!

ఎల్లప్పుడు వ్రవయోగింపుడు!!

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12 - బందరువీధి, మదరాసు.

(72)

నాటిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బొందుపనులు, రిబ్బరుప్రాంపులు, స్టెళ్లు, రాగి, బంగారము, విండిసామా
నులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు (609)

ఎంగ్రేవింగు